Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE-FIRENZE
ALDINI
II
5
32
RACCOLTA NENCINI

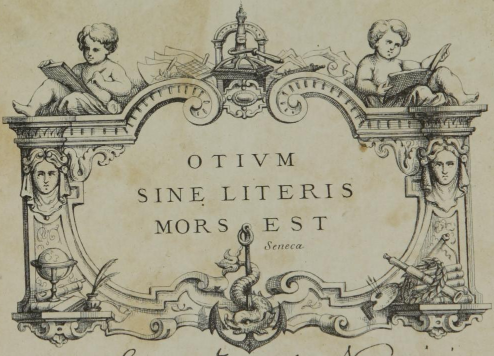

Ex Libris Ioannis Nencini
1874

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

M. PLAVTI SARSSINATIS CO-
MEDIE .XX. VARRONIANE EX
ANTIQVIS RECENTIORIBVSꝗ
EXEMPLARIBVS INVICEM COL-
LATIS DILIGENTISSIME
EMENDATE.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Symon Charpentarius Parrhisiensis.P. Fausto Andrelino
foroliuiensi:poetæ laureato Regio necnõ Reginæo:clarissimo
q; oratori fœlicitatem.

POmponius Lætus uir suo æuo eruditissimus: Cla-
rissime Fauste: In ea quæ est ad Augustinũ Ma-
phæum Epistola refert Marcũ Valeriũ: Probum
unicæ uetustatis amatorẽ aliquãdo animaduertis-
se ueteres negligi ac debita sibi fraudari gloria.
& ob id cõtracta multa exemplaria emendare: distinguere: &
annotare curauisse:atq; in ea re sese exercẽdo laudẽ non exiguã
fuisse consecutũ: Seq; eius uiri exemplo idipsum aliqua ex par-
te conatum fuisse cõfitetur. Id quod cum ipse legissem utriusq;
tum.M.Probi Valerij:tũ põponij Læti uestigia insectari cupiẽs
itidem ꝓficere institui. Ad hoc etiã me mouit ꝙ sẽꝑ apud om-
nes mortales & quasi rebus in omnibus plurimum ualuit: ua-
leatq; antiquitas. Vnde ut uetusta uina probãtur: sic laudãtur
& uetusta poemata:ex flacci & Plauti auctoritate:uetus enim
uerbum est apud flaccũ ꝙ ut uina sic poemata meliora dies red-
dit:quod idem Plautus aliquanto uenustius sic effert. Qui utũ-
tur uino uetere sapiẽtes puto: & qui libẽter ueteres lectitãt fa-
bulas. His ergo modis adductus: tot inter & tant præclara pris-
corum uolumina quẽ mihi potissimũ deligerem cum nõ haberẽ
in promptu dudum hesitaui:perturbatoq; mihi & mente cõfu-
so:in tanta utpote librorum uarietate ac multitudine:die quadã
interuersandum nõnullos uetustos penitusq; puluerulẽtos co-
dices (quos apud me habens a diuturno tempore non uersaue-
ram) forte fortuna Comœdiæ Plautinæ antiquo charactere im-
pressæ: & quasi uetustate ipsa pereuntes: in manus inciderunt
Eas ergo cum (ut ferme a librorum reuolutoribus fieri solet) a-
peruissem: nonnullasq; comœdias passim legere uel potius rele-
gere cœpissem æque admiratus sum singularem ipsius plauti fa

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

eundiam: summã integritatẽ: rerũ ordinẽ: iucũdos sales: ipsius ingenij arduitatẽ: copiãque dicẽdi & inueniẽdi: ut uere ipsum Comicũ primi nõis Plautũ, ex nõnullorũ sñia rursum cõfirma-re ausus sim. Ex eoq; die nullũ præter Plautũ: pro instituto meo aggredi atq; suscipere emẽdandũ apud me decretũ fuit. Is eni; mihi uisus est imprimis antiquitatis plenissimus: ut q adhuc latio eloquio pullulãte floruerit. uisus est & adagiorũ (quas parœmias græci uocãt) ubiq; refertissimus: necnõ undiq; pulcherri-mis: qbus & poeticæ artis tyronibus: & epistolaris stili studio-sis: quin & historiæ incũbentibus eruditioribus uiris opus est. Clausulis: ac decoris affectibus undiq; exestuãs. Sed (prohdo-lor) Bona illa antiqtas iam deprauata est: iam interijt: ac perijt prorsus illius genuina lectura: ut nõ mirũ, si ueterũ præcipuæ poetarũ lectio fit erũnosa nobis, atq; calamitosa: quippe ea uiget tẽpestas: qua sit facilius quid nouũ ædere: q̃ æditũ (saltẽ ab an-tiquis) faciei pristinæ restituere: ut cũ Ouidio iã sit fas dicere: e-mendare labor est q̃ scribere maior. Si causam roges probæ ac ueræ Antiqtatis penuriã tibi obijciã. Addã præterea optimorũ codicũ deprauationem ad nostra usq; tpa cõtinue indies magis atq; magis incuria quadã pullulasse: ut iam uix emendatũ repe-rias ex tot mil ibus unũ. Auri (credo) sacra fames huiusce rei est causa potissima: lucroq; cuius mortales auidissimi sunt (ut non minus uere q̃ elegãter ꝓtulit ipse Põponius) potius q̃ emẽda-tioni cõsulitur: Itaq; pro eiusdẽ sñia ipsa librorũ impressio po-tius ad Romanæ linguæ exitiũ q̃ utilitatẽ excogitata atq; inuẽ-ta uidet. Cuiusquidẽ astipulator nedũ testis essem amplissimus: quia decẽ mensibus cũ plautinas Comœdias (quæ iã tot uirorũ etiã eruditorũ manibus ꝑtractatæ sunt) & diurna uersarẽ ma-nu: uersarẽ & nocturna: Cõtractis multis exẽplaribus inueni sane multa esse addita mutila, cõtortuplicata, dissona, q̃ pluri-ma adulterina & præpostere cõmutata quæ nemo doctus Plau-tino digna eloquio indicaret. Vnde platinu; ipsum codicẽ cũ sis

deprauatũ agnoscere: Romãi eloquij patris me cœpit misereri:
summoq; ac diuturno labore illustriũ uirorũ (q̃ huic opi emẽdã-
do egregiã nauarãt operã) recognitiões copulãs futilibus reie-
ctis: melioribusq; receptis: idipsum opus studiosis lectoribus e-
mendatũ curaui restitui. Quãtũ aũt laboris sumpserim, quãtũq;
in ea re sudauerim: testes erũt antiqui codices: ij præsertim qui
tum Mediolani tũ Venetijs his mõ elapsis annis ĩpressi fuere
quos eo a nostris discrepare noscet cãdidus lector: quo unius a-
stri lumẽ a solis splẽdore discrepat. Lucubratiũculas igit̃ hmõi
nostras cumã dedicare aĩo reuoluẽs. Tu sane clarissime Fausto
mihi inter primarios uiros is uisus es: cui easdẽ dedicare esset
nõ oportunũ mõ: quin & apprime necessariũ: ac meo honori ac-
cõmodatissimũ Apud te quippe plurimũ ualet romanũ eloquiũ;
cuius patrẽ Plautũ ueteres ꝓfitẽtur. Apd' te poetarũ nomẽ plu-
rimũ habet auctoritatis cũ ipse sis eorũ ex nũero q̃ uiuũt erudi-
tissimus poeta. Hinc testes lecturæ tũ Regiæ tũ reginæ, quas nõ
sine optima mercede ꝑficis. Hinc opa permulta poetica tuo splẽ-
didissimo marte fabricata. Adde q̃ ad hoc nos etiã induxit tua
ꝓbata eloquẽtia: tua eloquij aurea uena: tuus lepos: tua iucũdi-
tas: tuorũq; ꝓbatissimorũ ac uernãtiũ morũ facilitas: tua inq̃
totũ quæ ꝑ orbẽ fama uolat: tuæ deniq; doctrinæ ac tuarum uir-
tutũ dotes peregregiæ: quibus non a me solum: sed ab oibus ob-
seruaris: coleris: & amaris. Huc accedit tuum nostræ gloriæ stu
dium: quo speramus te sine ullo liuore: uerũ læto uultu hæc no-
stra perlecturum: ac cõsideraturum absq; uano prorsum obtre-
ctatu maliuolas quoq; mẽtes (quod omnium maxime speramus)
propulsurũ quæ malignis alienã famã ac liuidis latratibus ob-
tenebrare: denteue canino penitus corrodere usquequaq; con-
cupiscunt. Accipies itaq; uir ornatissime pusillum munus ne di
cam donum: cum ijs quæ nostra potuit eloqui minerua: cũ in hac
præfatione: tũ nostris in unãquãq; fabulam argumẽtis. Siq̃d au
tem in his minus recte emendatum reppereris aut forte incuria

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

aut inaduertentia quadam omissum: (q̄ nō potest lippus quātū contendere lynceus) aut ignoscas nostræ paruitati: aut calamo ne parcas oro. Tuo nāq3 q̄ cæterorū malim in culpabili iudicio subiacere. Q̄d si tamē hoc te opus ut iacet probare persensero: me dubio ꝓcul non parū ꝓfecisse crediderim: ac id me potuisse: omni semota inani iactantia: quasi sublimi uertice sydera feriēs gloriabor. Cæterū uereor ne nostræ ineptiæ tibi nimio sint tedio & magis molestiæ q̄ subleuaminis aut iucūditatis afferāt: exoptansq3 dictis ullū imponere finē: teq3 tuosq3 perbelle ualere: oībus itē extremū ad diem usq3 ꝓspere oīa & ex animi sñia succedere ne sanctos quidē ac sanctas: sed & ipsum orbis conditorem in poli summa arce residentē & oro & obsecro. In quo & tu ualeas poetarum decus eximium nostri nunq̄ immemor. Vale rursum. Et nos ut soles ama.

Symonis charpentarij Parrhisij in plautinas uiginti Comœdias prælibatio seu præfatio cū poetæ uita necnon carminis iambici & Comœdiarū rōne: alijs quibusdā annexis quæ hic ānotatu dignissima uisa sunt: & Comœdiarū lectoribus atq3 auditoribus ꝓfutura.

IN huiusce operis uestibulo (ne omīno a Seruij honorati sñia discedamus) quædā saltē sup̄ auctoris uita: morte: & moribus: aliqua de carmine Iābico: nōnulla de comœdiarum rōne: prelibare nō uidetur inutile: quatinus q̄ cū in his tum in aliorū poetarū comœdijs ꝑtractātur studiosis & bonarū litterarum cupidis facilius innotescāt. Ne ergo: ut pleriq3 omnes solent lōgis diuagemur erroribus oīa actutū ꝑstringere æquū est: ut ad materiā nostro opi accōmodā (q̄d boni ꝓfessoris ē officiū) mox repulsis ambagibus, inutilibusq3 uerborum inuolucris accedamus.

PLAVTI VITA.

MArcus igit̃ Plautus comicos inter poetas clarissi-
mus (duorū Hieronimi & Eusebij testimonio)
Sarsinas fuit ex umbria regiõe italiæ antiquissi
ma: qđ et ipẽ de se insinuat ĩ Mostellaria fabula.
Cõstat aūt cū ijs tēporibus Romæ uixisse atq; in
scænali pulpito regnauisse: q̃bus ĩ ciuitate: Publius scipio Fului
us nobilior: et Marcus Cato excellētes habiti sunt: neq; fidē ad-
hibeāt studiosi Merulæ Georgio q̃ cū ut supra dictū est regnasse
ait quintodecimo post hanibalē anno, quin potius Baptistæ pio
crediderint q̃ id accedisse de tonātibus pœnarū bellici ꝓ cellis et
crudescētibus testat̃ ipsius plauti argumēto sic scribētis ĩ Pœnu
lo: uicite ut fecistis dn̄ hac: et pœni uicti penas sufferāt. Ingenio
is fuit ꝑurbano et maxime festiuo: qđ cū alia multatū comœdiæ
ipsius plenæ iucūditatis ac leporū satis superq; ꝓbāt. Relata sūt
ab Aulo Gellio cõplura ĩ atticis noctibus de eruditiõe. et fabulis
plautinis: potissimū ex Marci Varonis auctoritate: q̃ tradit plau
tū pecūia oĩ cū puluisculo naufragio amissa, et ꝑdita adsūmā fuis
se paupertatē redactū. Eaq; rõne ĩ urbē rediisse: et operā pistori lo
casse (uictus sibi cõparādi gratia) ad molas circūagēdas trusati
les: quas Hieronimus manuales aut manuarias appellauit. Cū-
q; noctu a labore uacaret nõnullas (quas post ea uēdidit) ferĩ fa
bulas cõscripsisse. De plautinis uero comœdijs sic uarro scripsit.
Ferūtur sub Plauti nomine circiter centū & triginta comœdiæ.
S; hõ eruditissimus Lælius uiginti et quinq; dūtaxat illius esse
cēsuit. Neq; dubiū est quin eæ quæ a Plauto scriptæ nõ sūt: uete-
rū poetarū fuerint ut. M. Acci. C. plautii a quo dictæ sūt Plautia
ne fabula: nõ platinæ. Ceterū cū uigīti et quinq; a ueteribus ꝑnu
merent: M. Plauti comediæ: Sciēdū ē ꝑter illas. xx. quas ĩ p̄ntia-
rū hēmus: tres ab Aulo Gelio noĩari: ut puta Boethiā: Neruula
riā fretū. Varro et Festus põpeius plures nūcupāt: ut artemonē:
Friuolariā: phagonē: Cestrionē, atq; Astrabā. Easq; inter plau
tinas comedias referūt. De ultima tamen Gelius & Nonius du

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

bitarũt: Aliarũ item multarũ reperimus nomina: quae plautinae cẽsentur: quarũ oĩm nõnullas sententias a grauissimis authoribus citatas in ultimo codice secundae partis substituemus iuxta Hermolai barbari opinionẽ. In fabulis Plautus graecos sequutus est maxime: Demophilũ: philemonem: & Epichariũ siculum ut Horatius Flaccus testatur. Tãtũq; scribẽdi salibus & elegãtia uisus est pstitisse ut ex epistolonis sententia (nõ aũt epijstolonis) musae si latine locuturae essent Plautino sermõe loquerentur Vt fabius qntilianus habet. Quocirca Gellius Cẽsor optimus eundẽ Romani eloquij delicias appellat. Cui astipulat Macrobius his uerbis. Cũ animaduerto duos quos elegantissimos anitiqua aetas tulit Comicũ Plautũ & oratorẽ Tulliũ in iocorũ Venustate alijs praecelluisse &c. Aliaq; p multa eius de uiri laudibus inuenies q oia in prõptu non habentes studiosis relinquimus perscrutãda. Hoc tamẽ unũ nequaq; pretereundũ est Plautum ipm. cũ latina lingua pubertatẽ uix degeret floruisse: hicq; non immerito Antiquissimus recensetur. quotum uero locũ sibi ipse uendicet inter comicos poetas: Collegimus ex Volcatij Sedigitij. carmine quod est huiusmodi.

Multos incerto certare hanc rem uidimus
Palmã poetae comico cui deferant
Cum me iudice errorem dissoluam tibi
Contra ut si quis sentiat: nihil sentiat
Cecilio palmam statuo de comico
Plautus secundus facile exuperat ceteros
Et caetera.

Obijsse deniq; traditur Romae paucis annis post. Q. Enniũ. Olympiade centesima. xlv. utq; hermolaus meminit mortuus ẽ. P. Claudio: & Lu. Portio cõsulibus auctoritate. M. Tullij. in eo qui est de claris oratoribus libro. Iussit autem ipse epigrãma suo inscindi sepulchro (qd' an Plauti foret dubitasset Aulus Gelius nisi a. M. Varrone positũ esset in libro de poetis primo) tale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Postq̃ est morte captus Plautus
Comœdia luget scæna est deserta:
Deinde risus: ludus: iocusq́: & numeri
Innumeri simul omnes collachrimarunt.

Habetis ergo lectores beniuoli quicquid apud ueteres & neor
cos hystoriographos de Plauti: uita moribus: actis & morte in
uenire est. Reliqua q̃ notissima sint prætermisimus. Nunc ergo
de carmine iãbico qđ est comicis familiare pauca annotemus.

Iambici carminis ratio ex diuersis
authoribus: & unde ortum sit.

Carmen iambicum cur eo nomine appellatum sit: qui de carmi-
num generibus scripsere: uarie tradiderunt: Polystephanus no-
men habuisse existimat ab iambe ancilla Metæ ira Hippothoon-
tis uxore: quæ cum uidisset popularem quãdam alias iocularem
tristatam mulierem ioculares quosdam uersus atq; ridiculos de
ipsa composuit: a qua inquit carmen iambeum dictũ. Alii putant
ab Iambi;o quod est conuitior dictum iambum: uerũ uerbũ ipm
iãbi;o potius nomen ab iãbo uidet̃ habuisse: Ferunt alii carmẽ
iãbicũ ab archilocho originẽ habuisse dicẽte horatio in arte.

Archilocum proprio rabies armauit iambo:
Hunc socci cœpere pedem grandesq; cothurni.
Alternis aptum sermonibus & populares
Vincentem strepitus: & natum rebus agẽdis.

Aristoteles tñ existimat inuẽtum q̃ plus cæteris pedibus sermo
nibus cõgruat oĩbus, q̃nquidẽ loquẽdo etiã imprudẽter in iãbis
cũ incidamus metrũ. At iambicũ ipsum metrũ est multiplex. Mo
nometrũ utpote quod duobus cõstat pedibus. Dimetrum quater
nis. Trimetrum senis. Tetrametrum octonis. Penthametrum de
nis. Exametrũ uero duodenis. Nec hoc mirum uideat̃ imperitis
siquidẽ iambi breuitas in eiusgeneris carminibus efficit ut duo
pedes pro uno habeãtur. Vnde oratius ubi supra.

Syllaba longua breui subiecta uocatur iambus

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Pes citus: unde etiam trimetris decrescere iussit
Nomen iambeis cum senos redderet ictus

Vnde iambicum quod a græcis trimetrum dicitur ꝙ tris dipodias habeat a latinis eadẽ ratione ternarius. uel quia sex pedibus simplicibus constat senarius appellatur. Suscipit in locis imparibus ut puta primo tertio quinto pedes quinq; iambum tribrachum: spondeum: dactylum: anapæstum: in paribus uero secũdo: quarto: sexto: tris, iambum: tribrachum: pyrrichiu;: sed hunc in fine duntaxat ratione ultimæ syllabæ: quæ in omnimetro indifferenter ponitur. Legitimus autem iambicus solis iambis constat ut etiam a principio cum inuentus est. Deinde grauitatis gratia: spondeus: & qui ex illo nascuntur datylus: anapæstus: nothi pedes, in locis tantum in paribus recepti sunt

Iambicũ etiam tetrametrũ quod latine quadratum & octonariũ dicitur: eosdẽ pedes in locis paribus ac ĩparibus admittit quos & trimetrũ. Nã si trimetro duos præposueris pedes ex ijs quos illud recipit tretrametrũ facies quod sic docet Terentianus.

Sed hic trimetrus quando duplicem pedem
A capite sumet tunc quadratus dicitur
Idemq; dictus est & octanarius.

Apud comicos sæpe inuenies id genus octonarios uersus nõ tñ seruata lege iambici metri: ß in omni sede indifferenter positos spondeũ dactylũ anapæstũ ꝑter q̃; in octaua ubi semꝑ est iãbus. Est præterea quoddam genus iambici uersus delumbe & claudum qđ græci scazon & cholianbũ appellant. Habet eñ in fine pro iambo spondeum. Differt aũt a perfecto senario iambico ꝙ hic in sexta sede spondeus esse debet: tum in quinta semꝑ iambus nam cu; scandant̃ iugati hi pedes in choliambo tertius pes iugatus semper eẽ debet, epitritus primus. i. prima breuis ante treis longas. Cauendum igitur ne in quinta sede ponatur spondeus aut alij quos integer senarius iambicus in ea suscepit quã legem accurate seruauit. Persius his uersibus claudis.

Nec fonte labra prolui caballino
Nec in bicipiti somniasse parnaso
Memini: ut repente sic poeta prodirem
Et cetera Dicitur autem scazon a græcis quia claudicat: nã sex
tus pes in hoc metro maior est: q̄ꝫ sextus qui in senario perfecto
Scazo enim est claudico unde scazon scazontos participiũ .i.
Claudicãs. Eadem ratione choliambon dicunt cholos enim clau
dus dicitur unde choliãbus quasi claudiãbus. Huius autẽ fuit i
uentor Hipponax ut uidere est apud Terentianum dicentem.
Claudum Trimetrum fecit aliter hipponax
Ad hunc modum quo claudicant & hi uersus
Id circo græce nuncupatus est scazon
Et cætera.
Vtuntur tñ nostri comici q̄ñq; trochaicis uersibus (qui ab iam-
bicis dispositione pedũ per sedes differunt) utuntur et crebris
ynalœphis episinalœphis & collisionibus: Terẽtius plus oĩbus
in plogis trimetris semper ut plautus ubiq; obseruasse perspici
põt. Tetrametris aũt alibi sicut pentametris & hexametris ma-
xime cum ad concertationem sermonũ de uenitur. Miscent ergo
tetrametri cũ dimetris brachicatalectis ut in prima scæna Plau
tus in Amphytrione cum usus fuisset tetrametro.
Qui me alter est audatior homo, aut qui confidentior.
Tetrametrum est.
Iuuentutis mores qui sciam qui hoc noctis solus ambulem.
Tetrametrum est.
Mox dimetro brachicatalecto usus est.
Ita peregre aduentens.

Et similiter.

Quis hoc noctis a portu.
Dimetrisquoq; Catalecticis: nempe q̄bus una deest syllaba: ut
Ingratis excitauit.
Vel dimetris hypercatalecticis: quibus una superest syllaba

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Vt ibidem.
Hospicio publicitus accipiar.
Vtitur & monometro ut in truculento:
Pessima mane. Et rursus.
Optime odio es.
Multisq; alijs usus est Plautus. Quae passim mutarii inuenies.

Sisenna de iambico metro in plautum.

Iambicum metrum non ex solis iambis conscribitur: sed quinq; suscipit pedes uerbi gratia. Iambum: Tribrachum: Anapestum, Dactylum & Spondeũ: & eorũ solutiones, scilicet ex iambi solutione tribrachum: nam si sequentẽ longã syllabã in duas breues soluas fiet de iambo tribrachus. spondei autem solutiones duas dactylum & anapæstum: Vnde datur itelligi iambica metra de iambo & spondeo fieri & eorum solutionibus.

Victorinus de iambo sic ait.

Improbatur apud tragicos uersus ex omnibus iambis compositus nã quo sit amplior & pro tragicæ dignitati interponũt frequẽtius locis dũtaxat imparibus pedũ dactyloroum moras et spondeorũ. Similiter apud comicos laxius spaciũ datur: nã & illi loca quæ ꝓprie debẽtur iambis spõdeis occupãt: dactylloq; & anapæsto locis adæq; disparibus, ita dum quottidianum sermonem imitari nitũtur metra uitiant studio, & non imperitia: qđ frequentius apud nostros q̃ apud græcos inuenies.
Hoc autẽ & Terentianus his uersibus exprimit.
Culpatur autem uersus in Tragœdijs
Et rarus intrat ex iambis omnibus:
Vt ille contra qui secundo & talibus
Spondeon: aut quem comparem receperit.
Sed qui pedestris fabulas socco premunt:
Vt quæ loquũtur sumpta de uita putes?
Vitiant iambum tractibus spondaicis
Et in secundo: & in cæteris æque locis

Fidemq; fictis dum procurant fabulis,
In metra peccant arte, non inscitia:
Ne sint sonora uerba consuetudinis:
Paulũq; rursus a solutis differant,
Magis ista nostri (Cam fere græcis tenax
Cura est) iambi uel nouellis comicis:
Vel qui in uetusta prælucent comœdia

Item asitionius de comicis.

Comici poetæ laxius etiã in uersibus suis q̃ tragici spaciũ dederunt. Et illa quoq; loca quæ ꝓprie debebãtur iambo dactylicis occupãt pedibus dum quottidianũ sermonẽ imitari uolunt & spectatorẽ ad actum rei conuertere.

Vnde ex his oĩbus facile potestis elicere: lectores beniuoli. Hisce carminibus Plautinis aut (ut apertius loquar) eorũ uersificationibus nõ esse immorãdũ: quinimo magis elaborãdũ est: ut ꝑfectus & cõsummatus sensus restituatur: nã & id mihi sufficere uidet̃: id qđ & nos hac in emẽdatiõe maxime oĩm curauimus: qđ si qs clarius ꝑnoscere cõcupiscat: ex collatione aliorũ Plautinorũ codicũ cũ his nostris & apud nos impressis facillime est cogniturus. Sufficiant igit̃ quæ de iambico metro posuimus: & ad Comœdiã eiusq; circũstãtias ꝓperemus

De Comœdia & eius partibus.

Comœdia igit̃ (ut a diffinitione incipiamus) est priuatæ ciuilisq; fortunæ sine ꝑiculo uitæ cõpræhẽsio: sic dicta a pagis .i. cõuenticulis rusticorũ quæ græce come appellantur. Ita iuuẽtus (ait uarro) attica circũ uicos ire solita fuit. & quæstus sui cã hoc genus carminis ꝓnũciabat: aut certe auiculis: aut ut aliqbus placet a comessatiõibus q̃ græce comos comessatio uel festiuitas in cõuiuio dicat̃ (olim etẽm in hmõi fabulis amãtiũ iuuenum comessationes canebãtur) uariaq; & multiplex est de hac re opinio. Sufficiat tñ nobis comœdiã eo esse cõfectãt ut affectus nostros moderemur in alienis ꝑsonis: expressamq; ymaginẽ no-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

ſtra; uitæ quotidianæ uideremus. Eſt aũt poema in quo humiles perſonæ inducũtur: et amores uirginũq; raptus deſcribunt. Sic q̃ a Tragœdia differt in qua duces, heroes, reges, introducũtur in qua & luctus, exilia, cædes, ac iurgia magna exitãtur: in ali is quoq; multis diſcrepant quæ quia paſſim habẽtur et omnibus notiſſima ſunt præterimus. Comœdia inſup partim eſt antiqua partim noua, partim media (ut ex cõmẽtario Ariſtophanis colli gi poteſt) Differt aũt antiqua comœdia: tpe, lingua, metro, & ap paratu. Tpe qdẽ, inquãtũ noua ætate Alexãdri; antiqua uero tẽ pore pelopõneſſia corũ uiguit: unde et ipſi comœdiã a ſuis colo nis quos comas uocãt nomẽ ſumpſiſſe arguunt. Lingua itẽ inq̃; tũ noua q̃d ẽ manifeſtius habet utẽs lingua attiqua: antiqua gra uẽ et altũ dicẽdi ſtilũ: interdũ et idoneas dictiões quaſdã. Mate ria uero inq̃tũ plurimũ uertit̃ circa iãbicũ. Raro aũt metrũ aliđ. In antiqua aũt plurima metra attendũtur. In antiqua inſup co mœdiæ ætate primi fuere poetæ comici. Suſſariõ. Nullus, et Ma gnes: q̃ ueteris diſciplinæ ioculatoria quædã minus ſcite et uenu ſte pnũciabãt. Secũda ætate fuerunt Ariſtophanes, Eupolis, et Cratinus: qui et principiũ uitia ſectati acerbiſſimas comœdias cõpoſuerũt. Tertia ætas fuit Menãdri, philemonis, et aliorũ qui oẽm acerbitatẽ comœdiæ mitigauerũt: ac multiplicia argumẽta græcis erroribus ſecuti ſũt. Ab his Romani fabulas trãſtulerũt: apud quos cõſtat primo latino ſermone Comœdiã liuiu; Andro nicũ ſcripſiſſe. Sunt tñ q̃ uelint Epicharmium ĩ iſula Coo exu lãtẽ primũ hoc carmẽ frequẽtaſſe & ſic a Coo comœdiã dici an tea: quod ex Ariſtotelis ſententia eſt qui dicit Megarẽſes comœ diã primã ſibi aſciuiſſe. Comœdiarum itẽ alia eſt Stataria ĩ qua fere omnia pacifica & quieta. Alia motoria illi cõtraria. Tertia eſt ex his mixta ubi neq; nimia quies: neq; nimia commotio eſt. Comœdiæ præterea partes ut quidã ſcripſere ſũt hæc quattuor. Prologus. i. præfatio. Prothaſis. i. primus actus. Epitaſis. i. icre mentum pceſſuſq; tubarũ. Cataſtrophe. i. cõuerſio rerũ ad iucũ

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

dos exitus. Dictæ aũt partes in quinq; actus distinguntur. Dicit q; actus ab agẽdo: nã est tãta pars quãtã lusores agũt sine intermissione. Prologus etiãnũ quadruplex reperitur. Cõmẽdatiuus sc;, quo poeta uel fabula cõmẽdat: Relatiuus, quo aut aduersario maledicta: aut beniuolis gratiæ refe rũtur aut dicũtur. Argumẽtatiuus Fabulæ argumentũ exponẽs (id qđ ꝓpriũ ꝓlogi est officium ut Amphitryõis ꝓlogus ipe docebit) Quartus et ultimus est ex his cõsistens. Vlterius comœdiarũ tria mẽbra græci posuere diuerbia, cãtica, et choros. Diuerbia, sunt quæ scanæ passim uocãtur: in qbus ꝑsonæ colloquentes raro quattuor introducentur dicente Horatio in arte: nec quarta loqui ꝑsona laboret. In cãticis uero una tãtũ ꝑsona poni debet: aut si duæ fuerint ita ponentur ut ex occulto una audiatur nec loquatur: sed secũ si opus fuerit uerba faciat. Latinæ tñ comœdiæ tertio mẽbro ut puta choro non constant: sed duobus tm̃ prædictis. Reliqua de comœdia uideat apud auctores diligens: & studiosus: nã reliqua supaddere esset nimis prolixu; hoc unũ adhuc dixisse sufficiat scilicet de habitu personarũ in comœdijs de quibus sic ueteres referũt.

De habitu Comœdorum. Comicis Senibus a soraco ꝑ ædiles Cãdidus uestitus attribuebatur: q; is antiquissimus fuisse memoretur. Adulescentulis discolor. Serui comici amictu exiguo contegebantur: paupertatem præ se ferendo antiquam aut quo forent expeditiores. Parasiti cum intortis pallijs ob collum ueniebant Læto uestitus candidus. Erumnoso obletus. Purpureus diuiti. Pauperi phœniceus dabatur. Militi clamys purpurea. Puelle habitus peregrinus. Lenoni uarij coloris pallium. Meretrici ob auaritiam luteus amictus. Atq; hæc de Comœdia satis. Reliqua ĩ lecturis nostris si opus sit beniuolis auditoribus aperiemus. Nunc uero Amphitrionis argumentum exponamus

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Symonis charpētarīj parrhisīj in plautinas elegantissimas comœdias familiaria argumēta: & primo in amphytrionem: cum nominum æthimologijs.

Iupiter mutatus in formam Amphitrionis tantisper quoad redeat a legionibus domū Amphytrio (ꝑfectus quippe erat in hostes Teleboas quibus preerat Pterela) Alcumenā iam gravidā nocte ex eius nutu lōgiore facta: denuo cōprimit. Mercuriusq̧ sosiæ servi capit imaginē ac uolēs suo inseruire patri Sosiam advenientem a foribus arcet cogitq̧ ad Amphitrionē male mulctatū redire. Que uiderit quæq̧ passus fuerit narrat Sosia: nec credit Amphytrio nisi cū aduenies idē reperit. Inuēti nāq̧ sūt gemini Amphytriones & Sosiæ. Quare post multas rixas Blepharo arbiter accersit: nō tn̄ ualēs quis uerus esset dijudicare obstupuit & abijt. Iratusq̧ amphytrio tū uxori tū adultero necē dū minat̄ In ædes irrūpēs: Iouis ictus fulmine ante fores cōcidit. Interea uero Alcumena geminos parit fiūtq̧ in ædibus miracula unde Bromia ancilla ueluti furēs erūpit ex ædibus ipis rēq̧ oēm. Amphytrioni narrat. Is tādē solat̄ a Ioue: q̄ rē ꝓfessus ut erat: uiro iubet recōciliari Alcumenā: gaudetq̧ plurimū Amphytrio secū Ioue commercium habere. Nominum æthimologiæ.

Iupiter iuuās pater a iuuādo solet interpretari: q̄ dicit̄ oīa cōtinere & implere: hinc græcidia Iouē dixerūt & nos sub dio dicimus. i. sub aere. Mercurius a mercimonijs q̄bus p̄est dictus est uelut diuus Augustinus sentit quasi medius currēs: q̄ medius sit iter hoīes sermo: Ideo hermes græce dicit̄ q̄d iterprætatur sermo uel oratio ut q̄ oratiōis deus sit. Alcmena (alcumena eñ cā metri dicit̄) ab alKes. i. robore: q̄ robusto & cōstāti ꝓposito fuerit appellata est: uel ab eo q̄d est alKimos. i. fortis. Amphytrio ab amphi circū & Trycho uexo, q̄ multum uexatus fuerit. Blepharo. i. parū uidēs ꝓpter āpla supcilia quæ grecæ blephara dn̄r. Sosia a soso. i. custodio q̄ opporteat seruū domus custodē eē. Bromia ancilla dicta est quasi bacchās, a brencho q̄d est fremo.

PLAVTI COMICI CLARISS. AMPHITRYO.

ARGVMENTVM.

IN faciem Vorsus amphytrionis iupiter.
Dum bellum gereret cũ telobois hostibus
Alcumenam uxorem cœpit usurariam.
Mercurius formam Sosiæ serui gerit
Absentis: his alcumena decipitur dolis.
Postq̃ rediere ueri Amphytrio & Sosia.
Vterq; deluduntur dolis mirum in modum
Hinc iurgium: tumultus, uxori. & uiro.
Donec cum tonitru uoce missa ex æthere
Adulterum se iupiter confessus est.

ARGVMENTVM.

AMore captus alcumenæ iupiter
Mutauit sese in formam eius coniugis
Pro patria Amphitryo dum cernit cum hostibus.
Habitu Mercurius ei sub seruit sosiæ
Is aduenientes seruum & dominum frustra h;.
Turbas uxori ciet Amphitrio: atq; inuicem
Raptant promœchis: Blepharo captus arbiter,
Vter sit non quit Amphytrio decernere.
Omnem rem noscunt: geminos Alcumena enititur.

PROLOGVS MERCVRIVS.

VT uos in uoſtris uoltis mercemonijs
Emundis: uendundiſq; me lætum lucris
Afficere: atq; adiuuare in re
bus omnibus
Et ut res: rationeſq; ueſtrorum omnium
Bene expedire uultis peregriq; & domi
Bono atq; amplo auctare perpetuo lucro:
Quaſq; incœpiſtis res: quaſq; inceptabitis
Et uti bonis uos: ueſtroſq; omneis nuncijs
Me afficere uultis: ea afferam: ea ut nunciem,
Quæ maxime in rem noſtram cõmunem ſient:
Nam uos quidem idm ſcitis conceſſum & datum
Mihi eſſe ab dijs alijs nuncijs præſim & lucro
Hæc ut me uultis approbare adnitier
Lucrum ut perenne nobis ſemper ſuperet:
Ita huic facietis fabulæ ſilentium
Itaq; æqui & iuſti hic eritis omnes arbitri.
Nunc cuius iuſſu uenio: & quamobrem uenerim
Dicam: ſimulq; ipſe eloquar nomen meum
Iouis iuſſu uenio: nomen Mercurij eſt mihi,
Pater huc me miſit ad uos oratum meus.
Tametſi pro imperio uobis quod dictum foret
Scibat facturos (quippe qui intellexerat
Vereri uos & ſe & metuere) ita ut æquũ eſt Iouem
Verum profecto hoc petere me precario
A uobis iuſſit leniter dictis bonis.
Et enim ille (cuius huc iuſſu uenio iupiter)
Non minus quã uoſtrum qui uis formidat malum
Humana matre natus humano patre.
Mirari non eſt æquum ſibi ſi prætimet.

Atq; ego quoq;, & qui iouis sum filius,
Contagione meæ matris metuo malum.
Propterea pacem aduenio & pacem ad uos affero:
Iustam rem & facilem esse oratam a uobis uolo.
Nam iuste ab iustis iustus sum orator datus.
Nam iniusta a iustis impetrari non decet.
Iusta autem ab iniustis petere insipientia est
Quippe illa iniqui ius ignorant: neq; tenent.
Nunc iam huc animum ad ea quæ loquar aduortite.
Debetis uelle quæ uelimus. meruimus
Et ego: & pater de uobis & republica.
Nam quid ego memorem (ut alios in tragœdijs.
Vidi neptunum, uirtutem uictoriam.
Martem: bellonam. commemorare quæ bona:
Vobis fecissent) quis benefactis meus pater.
Deorum regnator architectus omnibus,
Sed mos nunq; illi fuit patri meo
Vt exprobaret quod bonis faceret boni.
Gratum arbitratur esse id a uobis sibi.
Meritoq; uobis bona se facere quæ facit.
Nunc quam rem oratum huc ueni. primum proloquar,
Post argumentum huius eloquar tragœdiæ.
Quid contraxistis frontem? quia tragœdiam:
Dixi futuram hanc? deus sum: commutauero.
Eandem hanc (si uoltis) faciam ex tragœdia.
Comœdia ut sit omnibus isdem uersibus.
Vtrum sic an non uoltis? sed ego stultior.
Quasi nesciam uos uelle qui diuus siem.
Teneo quid animi uostri super hac re fiet.
Faciam ut commixta sit tragico comœdia.
Nam me perpetuo facere ut sit comœdia.
Reges quo ueniant & dij: non par arbitror.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Quid igitur? quoniam hic seruos quoq; pares faciam
Sit proinde (ut dixi) tragico comœdia.
Nunc hoc me orare a uobis iussit iupiter.
Vt conquisitores singuli in subsellia.
Eant pertotam caueam: spectatoribus:
Si cui fautores delegatos uiderint.
Vt his in cauea pignus capiantur togæ.
Siue qui ambissent palmam histrionibus.
Siue quoiquam artifici: seu per scriptas litteras
Siue adeo ædiles perfidiose cui duint.
Si similem rem ipse in legem iussit esse iupiter.
Quasi magistratum sibi alteriue ambiuerit.
Virtute dixit uictores innuere
Non ambitione. neq; perfidia: qui minus:
Eadem histrioni sit lex quæ summo uiros.
Virtute ambire oportet non fautoribus.
Sat habet fautorum semper qui recte facit:
In illis fides est: quibus est ea res in manu.
Hoc quoque etiam mihi in mandatis dedit.
Vt conquisitores fierent histrionibus.
Qui sibi mandassent delegati ut plauderēt.
Quiue quo placerent alter fecisset minus.
Eius ornamenta & corium uti conciderent.
Mirari nolim uos qua propter iupiter.
Nunc histriones curet: ne miremini.
Ipse hanc acturus est iupiter comœdiam.
Quid admirati estis? quasi uero nouum.
Nunc proferatur iouem facere histrioniam
Etiam histriones anno cum proscenio hic.
Iouem inuocarunt: uenit: auxilio is fuit.
Præterea certo prodit intragœdiam.
Hanc fabulam in quam hic iupiter hodie ipse aget.

Et ego una cum illo. nunc animum aduortite.
Dum huius argumentum eloquar comœdiæ.
Hæc urbs est thebæ: in illisce habitat ædibus.
Amphitryo natus argis ex argo patre.
Qui cum alcumena est nupta electri filia.
Is nunc amphitryo præfetus est legionibus.
Nam cum telobois est bellum thebano populo:
Is priusquam hinc abiit ipsemet in exercitum
Grauidam alcumenam uxorem fecit suam.
Nam ego uos nouisse credo iam ut sit pater meus
Quam liber harum rerum multarum fiet:
Quantusque amator fiet quod complacitũ est semel
Is amare occepit alcumenam clam uiro.
Vsuramque eius corporis cœpit sibi
Et grauidam fecit is eam compressu suo.
Nunc de alcumena (ut rem teneatis rectius)
Vtrinque est grauida: & ex uiro, & ex summo ioue.
Et meus pater nunc intus cum illa cubat.
Et hæc ob eam rem nox est facta longior.
Dum illa qua cum uult uoluptatem capit.
Sed ita assimilauit se quasi amphytrio fiet.
Nunc ne hunc ornatum uos meum admiremini.
Quod ego huc processi sic cum seruili schema.
Veterem atque antiquam rem nouam ad uos proferam
Propterea ornatus in nouum incessi modum
Nam meus pater intus nunc est: eccum: iupiter.
In ampitryonis uertit sese imaginem.
Omnesque eum esse censent serui qui uident.
Ita uersipellem se facit quando lubet.
Ego serui sumpsi sosiæ mihi imaginem.
Qui cum amphytrione abiit hinc in exercitum.
Vt præseruire amanti meo possem patri.

Atque ne qui essem familiares quærerent.
Versari crebro hic quum uiderent me domi'
Nunc quum esse crederent seruum & conseruum suum.
Haud quisquam quæret qui siem: aut quid uenerim.
Pater nunc intus suo animo morem gerit.
Cubat complexus (cuius cupiens maxime est)
Quæ illi ad legionem facta sunt memorat pater.
Meus alcumenæ: illa illum censet uirum
Suum esse: quæ cum mœcho est. ibi nunc meus pater.
Memorat, legiones hostium ut fugauerit.
Quo pacto sit donis donatus plurimis,
Ea dona quæ illic amphytrioni sunt data.
Abstulimus: facile meus pater quod uult facit.
Nunc hodie amphytrio ueniet huc ab exercitu:
Et seruos (cuius ego hanc fero imaginem)
Nunc internosse ut uos possitis facilius
Ego has habebo usque in petaso pinnulas.
Tum meo patri autem torulus inerit aureus.
Sub petaso: id signum amphytrioni non erit.
Ea signa nemo horum familiarium
Videre poterit, Verum suos uidebitis.
Sed amphytrionis illic est seruus sosia.
A portu illuc nunc cum laterna aduenit.
Abigam iam ego illum aduenientem ab ædibus.
Adest, ferit, operepræcium hic spectantibus.
Iouem & mercurium facere histrioniam.

SOSIA. MERCVRIVS

Qui me alter est audacior homo?
aut qui confidentior?
Iuuentutis mores qui sciam: qui hoc noctis so-
lus ambulem?

Quid faciam nunc si tres uiri me in carcerem compegerint,
Inde cras e promptaria cella depromar ad flagrum.
Nec causam liceat dicere mihi:neq; in hero quicq; auxilii fiet.
Nec quicquam sit quin me omnes esse dignum deputent.
Ita quasi incudem me miserū homines octo ualidi cedant
Nec æquum an ne iniquum imperet cogitabat.
Ita per egre ueniens?hospitio publicitus accipiat:
Hæc heri immodestia coegit me q̃ hoc noctis a portu igratis ex
Non ne idem hoc lucis me mittere potuit. (citauit.
Opulento homini hæc seruitus dura est.
Hoc magis miser est diuitis seruos.
Noctesq; diesq; assiduo satis super que est
Quo facto aut dicto adest opus quietus ne sis.
Ipse dominus diues operis & laboris expers.
Quodcunque homini accidit libere posse retur.
Aequum esse putat:non reputat laboris quid sit.
Nec æquum an ne iniquum imperet cogitabit.
Ergo in seruitute expetunt multa iniqua.
Habendum & ferendum hoc opus est cum labore.
Mer. Satius ē me queri nullomō seruitutē hodie q̃ fueri; liber.
Eam nūc potius pater seruitutis hic q̃ uerna natus est queritur
So. Sum uero uerna uerboo nunc uero mihi mētem fuit.
Dis aduenientem gratias pro meritis agere atq; alloqui
Næ illi edepol si merito meo referre studeant gratias
Aliquē hominem allegent:q̃ mihi aduenienti os occillet probe,
Quoniam bene quæ in me fecerint ingrata ea habui atq; irrita.
Mer. Facit ille quod uulgo haud solēt ut q̃d se sit dignū sciat.
Quod nūq; opinatus fui:neque alius quisq; ciuium
Sibi euenturum id contigit ut salui potiremur domum.
Victores uictis hostibus legiones reueniunt domum
Duello extincto maximo atq; internectis hostibus
Qui multa thebano populo acerba obiecit funera.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Id ui et uirtute militũ uictũ atq; expugnatum oppidum est
Imperio atq; auspicio heri mei amphitrionis maxime.
Præda atq; agro adoreaq; affecit populares suos.
Regiq; thebano creonti regnum stabiliuit suum.
Me a portu præmisit domum: ut hæc nunciem uxori suæ.
Vt gesserit rem publicam, ductu, imperio, auspicio suo.
Ea nunc meditabor quomodo illi dicã quum illo aduenero
Si dixero mendacium solens meo more fecero.
Nã quum pugnabant maxime ego fugiebã maxime.
Veruntamen quasi ad fuerim simulabo atq; audita eloquar.
Sed quomodo & uerbis quibus me deceat fabularier.
Prius ipse mecum etiam uolo hic meditari si hoc proloquar
Principio ut illo aduenimus ubi primum terrã tetigimus
Cõtinuo amphytrio delegit uiros Primorum principes
Eos legat telobois: iubet sententiã ut dicant suam.
Si sine ui & sine bello uelint rapta & raptores tradere
Si quæ asportassent redderent: se exercitum ex templo domum.
Reducturũ, habituros agro arginos pacẽ, atq; ocium
Dare illis: sin aliter si etiã animati neq; dẽt quæ petat
Sese igitur summa ui uirisq; coru; oppidum expugnasse.
Hæc ubi telebois ordine quos præfecerat.
Amphytrio magnanimi uiri freti uirtute & uiribus
Superbi nimis ferociter legatos nostros increpant
Respondent bello se & suos tutari posse: proinde uti
Propere de suis finibus exercitus deducerent
Hæc ubi legati per tulere amphytrio castris illico.
Producit oẽm exercitum. contra teleboæ ex oppido
Legiones educunt suas nimis pulchris armis preditas.
Postquam utrinque exitum est, maxima copia
Dispertiti uiri, dispertiti ordines,
Nos nostras more nostro modo instruximus legiones itẽ &
Hostes contra legiones suas instruunt.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Deinde utrique imperatores in medium exeunt.
Extra turbam ordinum colloquuntur simul.
Conuenit uicti utri sint eo prælio.
Vrbem: agrum: aras: focos: seq; dederent.
Postquã id actum est sub utrinque canunt: contra.
Consonat terra: clamorem utrinq; efferunt.
Imperator utrinq; hinc & illinc ioui.
Vota suscipere: hortari exercitum.
Pro se quisq; id quod quisq; potest & ualet
Edit: ferro ferit: tela frangunt: boat.
Cœlum fremitu uirum: & spiritu atq; anhelitu.
Nebula constat: cadunt uulneribus ui & uirium
Deniq; (ut uolunt) nostra superat manus.
Hostes crebri cadũt: nostri. cõtra ingruunt. Vicimus ui feroces.
Sed fugam in se tamen nemo conuortitur.
Nec recedit loco quin statim rem gerat:
Animum omittunt priusq; loco demigrent
Quisq; ut steterat iacet obtinet que ordinem.
Hoc ubi amphytrio herus conspicatus est.
Illico equites iubet dextera inducere.
Equites parent citi: ab dextera maximo
Cum clamore inuolant impetu alacri.
Fœdant & proterunt hostium copias iure iniustas
Me. Nunq; & iã quicq; adhuc uerborũ est prolocutus pperã.
Nãq; ego fui illic in re presenti: & meus quũ pugnatu sce pater:
So. Perduelles penetrãt se i fugã: ibi nostris animus additus ẽ.
Vortentibus telebois telis complebantur corpora
Ipsusq; amphytrio regem pterelam sua obtruncauit manu.
Hæc illic est pugnata pugna usq; a mane ad uesperum.
Hoc adeo hoc cõmemini magis quia illo die impransus fui.
Sed prælium id tandem diremit nox interuentu suo.
Postridie in castra ex urbe ad nos ueniunt flentes principes.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Velatis manibus orant ignoscamus peccatum suum
Dedutq; se, diuina, humanaq; omnia, urbẽ, & liberos.
In ditionem atq; in arbitratum cuncti thebano populo,
Post ob uirtutem hero amphytrioni patera donata est aurea.
Qui pterela potare rex solitus est: istæc sic dicã heræ
Nunc pergam heri imperium exequi: & me domum capessere.
Me. Atat illi illuc iturus est: ibo ego illi obuiam,
Neq; ego hũc hominẽ hodie ad ædis has sinam nunq; accedere.
Quando imago est huius in me certum est hominem eludere.
Et enimuero quoniam formam cœpi huius in me & statum:
Decet & facta moresq; huius habere me similes item
Itaq; me malum esse oportet callidum astutum admodum.
Atq; hunc telo suo sibi malicia sua a foribus pellere.
Sed quid illuc est: celum aspectat. obseruabo quam rem agat.
Certe edepol scio: si quicq; est aliud quod credã aut certo sciam
Credo ego hac noctu nocturnũ obdormiuisse ebrium
Nã neq; se septẽtriones quoquam in celo commouent
Neq; se luna quoquam mutat atq; uti exorta est semel
Nec iugulæ: nec uesperugo, neq; uergiliæ occidunt.
Ista statim stant signa: neq; nox quoquã concedit diei
Me. Perge nox ut occœpisti: gere patri morem meo.
Optume optumo optumã operã das, datã pulchre locas
So. Neq; ego hac nocte longiorem me uidisse censeo:
Nisi item unã uerberatus quam pependi perpetem.
Ea quoq; ædepol etiã multo hæc uincit longitudine
Credo edepol equidem dormire solem atq; appotum probe.
Mira sunt nisi inuitauit sese in cœna plusculum.
Me. Ain uero uerbero? deos esse tui similis putas?
Ego pol te istis tuis pro dictis & malefatis furcifer
Accipiam: modo sis ueni huc: inuenies infortunium.
So. Vbi sunt isti scortatores qui soliti inniti cubant?
Hæc nox scita est exercendo scorto conducto male:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Me. Meus pater nunc ꝓ huius uerbis recte & sapiēter facit.
Qui complexus cum alcumena cubat amās animo obsequens.
So. Ibo ut herus quod imperauit alcumena nunciem
Sed quis hic est hō quem ante ædis uideo hoc noctis? nō placet.
Me. Nullus est hoc meticulosus æque. So. quem in mēte uenit?
Illic homo hoc denuo uolt pallium detexere.
Me. Timet hō: deludā ego illū. So. Pol dentes pruriunt
Certe aduenientē hic me hospitio pugnæ accepturus est
Credo misericors est nūc ꝓpterea quod me meus herus;
Fecit ut uigilarē, hic pugnis faciet hodie ut dormiam
Oppido interij. obsecro hercle quantus & quam ualidus est.
Me. Clara uorsum fabulor: hic auscultet quæ loquar.
Igitur magis modum maiorem in sese concipiet metum.
Agite pugni iam diu est quod uentri uictum non datis.
Iampridem uidetur factum heri quod homines quattuor
In soporem collocastis nudos. So. formido male
Ne ego hic nomen meum commutem: & quintus fiam e sosia.
Quattuor uiros sopori se dedisse hic autumat.
Metuo ne numerum augeam illum. Me. hem nūc iā ergo si colo
So. Cingitur: certe: expedit se. Me. nō feret qui uapulet
So. Quis homo? Mer. quisquis homo huc uenerit pugnos edat.
So. Apage non placet me hoc noctis esse: cœnaui modo
Proin tu istam cœnam largire si sapis esurientibus.
Me. Haud malū huic ē pōdus pugno. So. perij: pugnos pōderat.
Mer. Quod si ego illū tractim tāgā ut dormiat. So. seruaueris.
Nam continuas has tris noctes perugilaui. Me. pessumum est.
Facinus: nequiter ferire malam male discit manus
Alia forma esse oportet quem tu pugno legeris.
So. Illic homo me interpolabit: meūq; os finget denuo
Me. Exossatum os esse oportet: quem probe percusseris.
So. Mirum næ hic me quasi murenā exossare cogitat.
Vltro istic. qui exossat homines: perij si me aspexerit

Me. Olet homo quidã malo suo. So. hei nunq̃ obolui.
Me. Atq̃ aut longe ab esse oportet. So. uerũlõge hic absuit.
Me. Illic homo superstitiosus est. gestiunt pugni mihi.
So. Si in me exerciturus quæso in pariete ut primũ domes.
Me. Vox mihi ad aures aduolauit. So. næ ego hõ infœlix fui.
Qui non alas interuelli: uolucrem uocem gestito
Me. Illic homo a me sibi malam rem arcessit iumento suo
So. Non eq̃dẽ ullũ habeo iumẽtũ. Me. onerãdus ẽ pugnis probe.
So. Lapsus su; hercle: e naui ut uectus huc su;, etiã nũc nauseo.
Vix incendio inanis: ne ire posse cũ onere existimes
Me. Certe em̃ hic nescio q̃s loq̃tur. So. saluus sum nõ me uidet.
Nescio quem loqui autumat: mihi certo nomen sosia est
Me. Hinc enim mihi dextera uox auris ut uidetur uerberat
So. Metuo uo cis ne uice hodie hic uapulem: quæ hũ euerberat
Me. Optume eccum incedit ad me. So. timeo totus torpeo.
Non edepol nunc ubi terrarum sim scio ubi ro ger
Neq̃ miser me commouere possum præformidine
Illic enim mandata heri perierunt una & sosia.
Verum certo est confidenter hominem contra colloqui
Igitur qui possim uideri huic fortis: a me ut abstineat manum?
Me. Quo ambulas tu qui uulcanum in cornu cõclusum geris?
So. Quid id exquiris tu qui pugnis exossas homines
Me. Seruus ne an liber. So. ut cunq̃ animo collibitu; est meo.
Me. Ain uero? So. aio enimuero. Me. uerbero. So. mẽtiris nunc
Me. At iam faciam ut uerum discas dicere. So. quid eo opus ẽ?
Me. Possum scire quo profectus: cuius sis. aut quid ueneris?
So. Huc eo: heri sum seruus: nunquid nunc es certior?
Me. Ego tibi istã hodie scelestã cõprimã linguã. So. haud potes.
Bene pudiceq̃ asseruatur. M. pergin argutarier?
Quid apud hasce ædis negocium est tibi. So. immo quid tibi est
Me. Rex creo uigiles nocturnos singulos semper locat.
So. Bene facit. quia nos eramus per egre, tutatus est domum.

At nunc abi: sane aduenisse familiares dicito:
Me. Nescio q̃tum familiaris sis: nisi actutum hinc abis.
Familiaris accipiere faxo haud familiariter
So. Hic inquã habito ego: atq; horũ seruus sũ. Me. at scin quõ?
Faciã ego hodie te superbum nisi hinc abis. So. quonam modo?
Me. Auferere, non abibis? si ego fustem sumpsero
So. Quin me esse huius familiæ familiarẽ prædico.
Me. Vide sis: quam mox uapulare uis: nisi actutum hinc abis.
So. Tun domo prohibere peregre me aduenientem postulas
Me. Hæc a me tua domus est. So. ita inquam.
Me. Quis herus est igitur tibi?
So. Amphytrio, qui nunc prefectus est thebanis legionibus.
Quicum nupta est alcumena. Me? quid ais? quod nomen tibi est
So. Sosiam uocant thebani, dauo prognatum patre.
Me. Ne tu istuc hodie malo tuo compositis mendacijs.
Aduenisti audaciæ consutis dolis.
So. Immo equidem tunicis consutis huc aduenio non dolis.
Me. At mentiris etiã. certo pedibus non tunicis uenis
So. Ita profecto. Me. nunc profecto uapula ob mendacium.
So. Non ædepol uolo profecto. Me. at pol profecto ingratis
Hoc quidem profecto certum est non arbitarium.
So. Tuam fidem obsecro. Me. tun te audes sosiam esse dicere?
Qui ego sum. So. perij. Me. parũ ẽt preut futurum est p̃dicas.
Quoius nunc es? So. tuus nam pugnis usu fecisti tuum.
Proh fidi thebani ciues. Me. etiam clamas o carnifex.
Eloquere quid uenisti? So. ut esset quem tu pugnis cœderes.
Me. Quoius es? So. amphytrionis ĩquã sosia. Me. ergo istoc ma
Quia uaniloquus uapulabis. ego sum, non tu, sosia, (gis.
So. Ita dij faciant ut tu potius sis atq; ego te ut uerberem.
Me. ẽt mutis? So. iã tacebo. Me. q̃s tibi herus ẽ So. quẽ tu uoles.
Me. Quid igitur? qui nunc uocare. So. nemo nisi quem iusseris
Me. Amphytrionis te esse aiebas sosiam. So. peccaueram

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Nam amphytrionis socium næ me esse uolui dicere
Me. Sciebam equidem nullum esse nobis nisi me seruũ sosiam
Fugit te ratio. So. utinam istuc pugni fecissent tui.
Me. Ego sum sosia ille quẽ tu dudum esse aiebas mihi.
So. Obsecro ut per pacem liceat te alloqui, ut ne uapulem.
Me. Immo induciæ parũper fiant. si quid uis loqui.
So. Non loquar nisi pace facta quando pugnis plus uales
Me. Dicito si quid uis: non nocebo. So. tuæ fidei credo Me. meæ.
So. Quid si falles? Me. tũ mercurius sosiæ iratus sciet.
So. Animũ aduorte. nunc licet mihi libere quid uis loqui
Amphytrionis ego sum seruus sosia. Me. etiam denuo?
So. Pacem feci: fœdus feci: uera dico. Me. uapula.
So. Vt libet quid tibi libet fac: quoniam pugnis plus uales:
Verũ utut es facturus hoc quidem hercle haud reticebo tamen.
Me. Tu me uiuus hodie nũquam facies: quin sim sosia.
So. Certe edepol tu me alienabis nunꝙ̃ quin noster siem
Nec nobis præter me alius quisꝗ̃ est seruus sosia
Qui cum amphytrione hinc una ieram in exercitum.
Me. Hic hõ sanus nõ ẽ. So. quod mihi prædicas uitiũ id tibi est.
Quid malum? non sum ego seruus amphytrioni; sosia?
Nonne hac noctu nostra nauis ex portu persico
Venit quæ me aduexit? nonne me huc herus misit meus?
Nõne ego nũc sto ante ædes nostras? nõ mihi est laterna ĩ manu
Non loquor? non uigilo? nonne hic homo me pugnis contudit?
Fecit hercle: nam etiam misero nunc malæ dolent.
Quid igitur ego dubito? aut cur non intro eo in nostrã domum
Me. Qui domũ nostrã? So. ita enimuero. Me. quæcũꝗ̃ dixisti mõ
Omnia emen titus: equidem sosia amphytrionis sum.
Mam noctu hac soluta est nauis nostra e portu persico.
Et ubi pterela rex regnauit oppidum expugnauimus.
Et legiones teleboarum ui pugnando cœpimus
Et ipsus amphytrio obtruncauit regem pterelam in prælio.

So. Egomet mihi non credo quũ illæc illũ autumare audio.
Hic quidem certe quæ illic sunt res gestæ memorat memoriter
Sed quid ais? quid amphytrioni a telebois datum est?
Me. Pterela rex qui potitare solitus est patera aurea,
So. Elocutus est: ubi patera nunc est. Me. in cistula
Amphytrionis obsignata signo est. So. signi dic quid est?
Me. Cum quadrigis sol exoriens. quid me captas carnifex?
So. Argumentis me uincit: aliud nomen quærendum est mihi.
Nescio unde hæc hic spectauit: iam ego hunc decipiam probe
Nam quod egomet solus feci: nec quisq̃ alius affuit
In tabernaculo: id quidem hodie nunq̃ poterit dicere
Si tu sosia es: legiones quum pugnabant maxime:
Quid in tabernaculo fecisti? uictus sum si dixeris
Me. Cadus erat uini: inde impleui hirneã. So. ingressus iam.
Me. Eam ego ut matre fuerat natum uini eduxit meri.
So. Mira sunt nisi latuit intus illic in illac hirnea.
Factum illud ut ego illic uini hirneam ebiberim meri.
Me. Quid nunc? uincon argumentis te non esse sosiam?
So. Tu negas me esse. Me. quid ego ni negem qui egomet siem.
So. Per iouem iuro me esse: neq; me falsum dicere.
Me. At ego per mercurium iuro tibi iouem non credere:
Nam iniurato scio plus crederet mihi: quam iurato tibi.
So. Quis ego sum saltem? si non sum sosia te interrogo.
Me. Vbi ego sosia nolim esse: tu esto sane sosia.
Nunc quando ego sum uapulabis: ni hinc abis ignobilis
So. Certe ædepol quum illum contẽplo & formã cognosco meã.
Quẽ admodũ ego sæpe in speculũ inspexi nimis similis es mei.
Itidem habet petason: ac uestitum: tam consimilis est atq; ego:
Sura: pes: statura: tonsus: oculi: nasa: uel labra,
Malæ: mentum: barba: collum: totus: quid uerbis opust?
Si tergum cicatrico sum: nihil hoc simile est similius.
Sed quum cogito equidem certo idem sum qui semper fui.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Noui herum: noui ædis nostras: sane sapio & sentio.
Non ego illi optempero quod loquitur: pultabo foris.
Me. Quo agis te. So. domũ. Me. quadrigas si nũc icẽdas iouis.
Atq; hinc fugias: ita uix poteris effugere infortunium.
So. Nonne heræ meæ nunciare quod herus meus iussit licet?
Me. Tuæ si quid uis nunciare: hanc nostram adire non sinam.
Nam si me irritassis: hodie lumbifragium hinc auferes.
So. Ab eo potius: di immortales obsecro uestram fidem,
Vbi ego perij? ubi immutatus sum? ubi ego formam perdidi?
An egomet me illic reliqui: si forte oblitus fui?
Nã hic quidẽ omnẽ imagi ẽ meã: quæ ante hac fuerat possidet.
Viuo fit quod nunquam quisquam mortuo faciet mihi.
Ibo ad portum: atq; hæc ut sunt facta hero dicam meo.
Nisi etiã is quoq; me ignorabit: quod ille faciat iupiter
Vt ego hodie raso capite caluus capiã pileum.

Mercurius.

BEne prospereq; hoc hodie operis processit mihi.
Amoui a foribus maximam molestiam:
Patri ut liceret tuto: illam amplexarier:
Nam ille illuc ad herum quum amphytrionem ad-
uenerit
Narrabit seruum hinc sese a foribus sosiam
Amouisse: ille adeo illum mentiri sibi
Credet. neq; credet huc profectum ut iusserat.
Erroris ambo ego illos & dementiæ
Complebo: atq; omnem amphytrionis familiam
Adeo usq; satietatem dum capiet pater
Illius quam amat, igitur demum omnes scient
Quæ facta: deniq; alcumenam iupiter
Rediget antiquam in concordiam coniugis.

Nam amphytrio

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Nam amphytrio actutum uxori turbas conciet
Atq; insimulabit eam probri:tum meus pater
Iam seditionem illi in tranquillum conferet.
Nunc de alcumena dudum quod diximus:
Hodie illa pariet filios geminos duos.
Alter decumo post mense nascetur puer.
Quam seminatus:alter mense septimo:
Eorum amphytrionis alter est:alter iouis.
Verum minori puero:maior est pater.
Minor:maiori:iam ne hoc scitis quid siet?
Sed alcumenæ huius honoris gratia:
Pater curauit uno ut fœtu fieret.
Vno ut labore absoluat ærumnas duas.
Et ne in suspitione ponatur stupri.
Et clandestina ut celetur suspicio:
Quamquā (ut iamdudum dixi) resciscet tamen
Amphytrio rem omnem.quid igitur?nemo id probo.
Profecto ducet alcumenæ.nam deum
Non par uidetur facere delictum suum.
Suamq; ut culpam expetere immortalem ut sinat
Orationem comprimam:crepuit foris
Amphytrio subditicius eccum exit foras
Cum alcumena uxore usuraria.

Iupiter Alcumena. Mercurius

Iu.Bene uale alcumena: cura rē communē qđ facis
At quin ꝑge quæso:menses iā tibi esse actos uides
Mihi necesse est ire hinc:uerū qđ erit natū tollito.
Alc.qd istuc ē mi uir negocij qđ tu tā subito domo
Abeas?Iu.ædepol haud quod tui me,neq; domi distet eat.
Sed ubi summus imperator non adest ad exercitum
Citius quod nō facto est usus fit ꝗ̃ quod facto est opus.
Mer.Nimis hic scitus est sycophanta qui quidē sit meus pater?

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Obseruatote q̄ blande mulieri palpabitur
Al. Aecastor te experior quanti facias uxorem tuam
Iu. Satin habes si fœminarũ nulla est quã æque diligam
Me: Aedepol ni illa furtiuis rebus te sciat operam dare:
Ego faxin te amphytrionem esse malis quam iouem.
Al. Experiri istuc mauellem me: quã mihi memorarier
Prius abis quam lectus ubi cubuisti concaluit locus:
Heri uenisti media nocte, nunc abis, hoc cine placet?
Me. Accedam atq; hanc appellabo: & supparasitabor patri
Nunquã ædepol quemquã mortalem credo ego uxorem suam
Sic efflictim amare proinde ut hic te efflictim deperit
Iu. Carnifex non ego te noui? abin e conspectu meo.
Quid tibi hanc curatio est rem uerbero? haud mutito
Quoi ego iam hoc scipione? Al. ah noli. Iu. mutito modo.
Me. Nequiter pene expediuit prima parasitatio.
Iu. Verum quod tu dicis mea uxor non te mihi irasci decet.
Clanculum abij a legione: operam hanc surripui tibi.
Ex me primo prima scires rem ut gessissem publicam.
Ea tibi omnia enarraui. nisi te amarem plurimum,
Nõ facerẽ. Me. facit ne ut dixi? timidam palpo percutit.
Iu. Nũc ne legio persentiscat clam illuc redeundũ est mihi.
Ne me uxorem præuertisse dicant præ republica.
Al. Lachrimantem ex abitu concinnas tu tuã uxorem. Iu. tace.
Ne corrumpe oculos, redibo actutum Al. id actutum diu est,
Iu. Nõ ego te hic lubens relinquo neq; abeo abs te. Al. sentio
Nam qua nocte ad me uenisti eadẽ abis. Iu. cur me tenes.
Tempus exire ex urbe priusquam lucescat uolo.
Nunc tibi hanc pateram. quæ dono mihi illic ob uirtutẽ datest.
Pterela rex qui potitauit quem ego mea occidi manu.
Alcumena tibi condono. Al. facis ut alias res soles.
Aecastor condignũ donum qualis est qui donum dedit.
Me. Immo sic condignũ donũ qualest quoi dono datum est.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Iu. Pergin autem nõne ego possum furcifer te perdere.
Al. Noli amabo amphytrio irasci sosiæ causa mea.
Iu. Faciã ita ut uis. Me. ex amore hic admodũ quã sauus est.
Iu. Nunquid uis? Al. ut quũ absim me ames: metuã te absente
Tamen. Me. eamus amphytrio: lucescit hoc iam.
Iu. Abi p̃ sosia. iã ego sequar: nũq̃d uis? Al. etiã ut actutũ adue-
Iu. Licet prius tua opinione hic adero: bonũ aĩm habe. (nias
Nunc te nox quæ mansisti mitto: ut cedas diei
Vt mortalibus illucescas luce clara & candida.
Atq; quanto nox fuisti longior hac proxima.
Tanto breuior: dies ut fiat: faciam ut æque dispar
Et dies & nox accedat, ibo & mercurium subsequar.

Amphytrio Sosia.

a Am. Ge i tu secundũ sequor. So. subsequor te
Am. Scelestissimum te arbitror. So. nã quamobrem?
Am. Quia id quod neq; est neq; fuit: neq; futurum est
Mihi predicas. So. ecce rem: iam tu autem
Facis ut tuis nulla apud te sit fides.
Am. Quid est? quomodo? iam quidẽ est hercle ego tibi istam
Scelestam scelus linguam abscindam. So. tuus sum.
Proinde ut commodum si & lubet quicq; facias
Tamen quin loquar hec uti facta sunt hic
Nunq̃ ullo modo me potes deterrere
Am. Scelestissime audes mihi predicare id
Domi te esse nunc qui hic ades. So. uera dico.
Am. Malum quod tibi dij. dabunt. atq; ego hodie dabo.
So. Istuc tibist in manu: nam tuus sum.
Am. Tun me uerbero audes herum ludificarier?
Tum id dicere audes, quod nemo unq̃ homo ante hac
Vidit? nec potest fieri, tempore uno
Homo idem duobus locis ut simul sit
So. Profecto ut loquor, res ita est. Am. iupiter te perdat

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

So. Quid mali sum here tua ex re promeritus?
Am. Rogas ne improbe etiam qui ludificas me?
So. Merito maledicas mihi si ita id non factum est.
Verũ haud mẽtior: resq; uti fcã dico. Am. hõ hic ebrius ẽ ut opi-
So. Vtinã ita essem. Am. optas quæ facta. So. ego ne? (nor
Am. Tu istic ubi bibisti? So. nusq̃ eq̃dẽ bibi. Am. q̃d hoc sit hois?
So. Equidẽ decies dixi domi ego su; inq̃ ecq̃d audis? et apd' te
Adsum sosia idem: satin hoc plane: satin diserte here nunc
Nũc uideor tibi locutus esse. Am. uah apage te a me. So. quid est
Negocii? Am. pestis te tenet. So. nam quid istuc
Dicis? equidem ualeo & saluus sum recte amphytrio.
Am. At ego te faciam hodie proinde ac meritus es
Vt minus ualeas & miser sis: saluus domũ si rediero: iam
Sequere, sic herum qui ludificas dictis delirantibus.
Qui quoniam herus quod imperauit neglexisti persequi,
Nunc uenis etiam ultro irrisum dominum: quæ neq; fieri
Possunt: neq; fando unq̃ accepit quisq̃ profers carnifex.
Quoius ego hodie intergo faxo ista expetant mendacia
S. Amphytrio miserrima istæc miseria est seruo bono.
Apud herum qui uerba loquitur? si id ui uerum uincitur
Am. Quo id (malũ) pacto potest? nã mecũ argumentis puta.
Fieri nunc ut tu hic sis & domi. id dici uolo.
So. Sum profecto & hic & illic: hoc cuiuis mirari licet
Neq; tibi istuc mirum magis uidetur q̃ mihi
Am. Quo mõ? So. nihilo inquã mirũ magis tibi istuc q̃ mihi.
Neq; (ita me dii ament) credebã primo mihimet sosiæ.
Donec sosia ille egomet fecit sibi uti crederem
Ordine oẽ ut quicquã actum est dum apud hostes sedimus:
Edisertauit, tum formam una abstulit cum nomine.
Neq; lacte lacti magis est simile: quã ille ego similis est mei.
Nã ut dudum ante lucem a portu me præmisisti domum.
Am. Quid igit? So. prius multo ante ædis stabã q̃ illo aduenerã.

Am. Quas (malũ) nugas? satin tu sanus es? So. sic sũ utut uides
Am. Huic homini nescio quid est mali mala obiectum manu.
Postquã a me abijt. So. fateor. nã sum obtusus pugnis pessime.
Am. Quis te uerberauit? So. egomet memet: qui nũc sũ domi.
Am. Caue quicquã (nisi quod rogabo te) mihi responderis:
Omnium primum iste qui sit iste sosia hoc dici uolo.
So. Tuus est seruus. Am. mihi quidẽ uno te plus etiã ẽ quã uolo.
Neq; postquã sum natus habui nisi te seruum sosiam.
So. At ego nũc amphytrio dico sosiam seruum tuum:
Præter me alterum inquã aduenies faciã ut offendas domi:
Dauo prognatum patre eodẽ quo ego sum, forma, ætate item
Qua ego sũ: quid opus ẽ uerbis? geminus sosia hic factus ẽ tibi
Am. Nimia memoras mira, uidistin sed uxorem meam?
So. Quin introire in ædis nũquã licitũ est. Am. quis te ꝓhibuit
So. Sosia ille. quẽ iã dudũ dico, is qui me contudit.
Am. Quid istic sosia est? So ego inquã quotiens dicendum est
Am. S; quid ais? nũ obdormiuisti dudũ nusquã gẽtiũ sosia?
Ibi forte istum si uidisses quendam in somnis sosiam?
So. Non soleo ego somniculose heri imperia persequi.
Vigilans uidi, uigilans nunc uideo: uigilans fabulabar,
Vigilantem ille me iã dudũ uigilans pugnis contudit.
Am. Quis hõ? So. sosia inquã ego ille quæso nõne intelligis
Am. Qui (malũ) intelligere quisquã potis ẽ ita nugas blatis?
So. Verũ actutũ nosces inquã illũ, nosces seruum sosiam.
Am. Sequere hac igitur me: nam mihi istuc primum exquisito est opus.
Sed uide ex naui efferantur quæ iam imperaui omnia
So. Et memor sum & diligens ut quæ imperes compareant.
Non ego cum uino simitu ebibi imperium tuum.
Am. Vtinã di faxint: infecta dicta recte ueniant tua.

Alcumena. Amphytrio. Sosia.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Al. Atin parua res est uoluptatũ in uita
Atq; in ætate agunda.
Præqua qđ molestũ est? ita quoiq; cõpatũ ẽ ĩ ætate hoĩm,
Itadis placitũ, uoluptati ut mœror comes consequatur.
Quin cõmodi plus maliq; illico adsit: boni si obtigit quid.
Nã ego id nũc experior domo atq; ipsa de me scio. cui uoluptas
Parũper datast: dũ uiri mei mihi potestas uidendi fuit.
Noctem unã mõ: atq; is repente abijt a me hinc ante lucem.
Sola hic mihi nũc uideor: quia ille hinc abẽ quẽ ego amo p̄ter est
Pl' ægri exabitu uiri q̄ ex aduẽtu uoluptatis cœpi s; hoc me beat
Saltẽ q̄ pduelles uicit et domũ laudis cõpos reuenit ĩ solatio oẽs
Absit dũ mõ laude parta domũ recipiat se: ferã: et pferam usq;.
Abitũ eius animo forti, atq; obfirmato: id modo si mercedis
Datur mihi ut meus uictor uir belli reducat: satis
Mihi esse dicam, uirtus præmium est optimum.
Virtus omnibus rebus anteit profecto.
Libertas: salus: uita: res: parentes: patria: & prognati
Tutantur: seruantur: uirtus omnia in sese habet.
Omnia adsunt bona quem penest uirtus.
Am. Edepol me uxori exoptatũ credo aduenturum domum.
Quæ me amat: quã contra amo: presertim re gesta bene.
Victis hostibus: quos nemo posse superari ratus est.
Eos auspicio meo atq; ductu primo cœtu uicimus.
Certe enim me illi expectatũ, optatum uenturum scio.
So. Qui me nõ expectatũ rere amicæ uenturum meæ.
Al. Meus uir hic q̄dẽ ẽ. Am. seq̄re hac tu me. Al. nã q̄d ille reuertitur,
Qui dudũ pperare sese aiebat? an ille me tẽtat sciẽs.
Atq; id si uult experiri suum abitum ut desyderem.
Aecastor me haud inuita se domum recepit suam.
So. Amphytrio redire ad nauẽ melius est nos. Am. qua gratia?
So. Quia domi daturus nemo est prandiũ aduenientibus.
Am. Qui tibi nũc istuc ĩ mẽtẽ uenit. So. q̄a eñi sero aduenimus

Am. Qui? So. quia alcumenã ante ædis stare saturã intelligo
Am. Grauidam ego illã hic reliq quã habeo. So. hei perij miser.
Am. Quid tibi est? So. ad aquã prebẽdã aduení domum.
Decumo post mense ut rationem te diotare intelligo.
Am. Bono aĩo es, So. scin quã bono aĩo sim? si situlã iã cœpero,
Nũquã ædepol tu mihi diuini quicquã creduis post hunc diem.
Ni ego illi puteo si occepso animã omnẽ intertraxero.
Am. Sequere hac me mõ aliũ ego isti rei alligabo: ne time.
Al. Magis nũc meũ officiũ facerẽ: si huic eã aduersum arbitror
Am. Amphytrio uxorem salutat lætus spæratam suam.
Quã omnium thebis uir unam esse optimam dijudicat.
Quãq; adeo ciues thebani uero rumificant probam.
Valuistin usq;? expectatus aduenio? So. haud uidi magis
Expectatum: cum salutat haud quis quãq; canem
Am. Et quũ te grauidã: et quũ te pulchre plenã aspicio gaudeo
Al. Obsecro castor quid tu me deridiculi gratia
Sic salutas atq; appellas quasi dudũ nõ uideris?
Quasi qui nunc primũ recipias te domũ huc ex hostibus?
Atq; me nunc proinde appellas: quasi multo post uideris?
Am. Immo equidẽ te nisi nunc hodie nusquã uidi gentium
Al. Cur negas? Am. qa uera didici dicere Al. haud æquũ facit,
Qui quod didicit id dediscit. an periclitamini
Quid animi habeã? sed quid huc reuortimini tam cito?
An te auspiciũ commoratũ est? an tẽpestas continet.
Qui nõ abisti ad legiones ita ut dudũ dixeras?
Am. Dudũ? quãdudũ istuc factũ ẽ? Al. tẽtas: iã dudũ: pridẽ mõ
Am. Qui istuc potis est fieri quæso: ut dicis iamdudũ modo.
Al. Quid enim censes te ut deludã cõtra lusorẽ meum.
Qui nunc primum te aduenisse dicas modo qui hinc abieris:
Am. Hæc quidẽ deliramenta loquitur. So. paulisper mane.
Dum edormiscat unũ somnũ quæ ne uigilans somniet.
Al. Equidẽ ecastor uigilo: & uigilãs id quod factũ ẽ fabulor.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Nã dudũ ante lucem, & istũc, & te uidi. Am. quo in loco?
Al. Hic ĩ ædibus ubi tu habitas. Am. nũquã factũ ẽ. So. nõ taces?
Quid si eportu nauis huc nos: dormientis detulit.
Am. Etiã tu quoq; assentaris huic. So. quid uis fieri?
Non tu sis bacchæ bacchanti si uelis aduersarier
Ex insana insaniorem facies: feriet sæpius.
Si obsequaris una resoluas plaga. Am. atpol quin certa res
Hanc est adiurgare: quæ me hodie aduenientem domum
Noluerit salutare. So. irritabis crabrones. Am. tace.
Alcumena unum rogare te uolo. Al. quid uis rogare roga.
Am. Nunc tibi aut stultitia accessit: aut superat superbia.
Al. Qui istuc in mente est tibi mi uir percontarier?
Am. Quia si salutare uenientem me solebas ante hac,
Appellare itidem: ut pudicæ suos uiros quæ sunt solent,
Eo more expertem te factam aduenìens offendi domum.
Al. Ae castor equidem te certo heri aduenientem illico
Et salutaui & ualuisses ne usq; exquisiui simul
Mi uir: & manum prehendi: & osculum tetuli tibi.
So. Tun heri hunc salutasti? Al. & te quoq; etiam sosia.
So. Amphytrio speraui ego istam tibi parituram filium.
Verum non est puero grauida. Am. quid igitur? So. insania
Al. Equidem sana sum: & deos quæso ut salua pariã filium
Verum tu magnum malum habebis si hic suũ officium facit.
Ob istuc omen ominator capies quod te cõdecet.
So. Enimuero pregnanti oportet malum dari:
Vt quod obrodat sit: animo si male esse occœperit.
Am. Tu me heri hic uidisti? Al. ego inquã si uis decies dicere.
Am. In somnis fortasse. Al. imo uigilãs uigilãtẽ. Am. ue misero
Si. Quid tibi ẽ? Am. delerat uxor. So. atra bili ꝑcita ẽ. (mihi
Nulla res tam delerantis homines concinnat cito.
Am. Vbi primũ sensisti mulier implicíscier?
Al. Equidem æcastor sana & salua sum. Am. cur igitur ꝓdicas

Te heri me uidisse: qui hac noctu in portũ aduecti sumus?
Ibi cœnaui: atq; ibi quieui in naui noctẽ ꝑpetem.
Neq; meũ pedem huc intuli etiã in ædis, ut cũ exercitu
Hinc ꝓfectus sum ad te loboas hostis: eosq; ut uicimus.
Al. Immo mecũ cœnauisti: & mecũ cubuisti. Am. quid id est?
Al. Vera dico. Am. non de hac quidẽ hercle re. de alijs nescio:
Al. Primulo diluculo abisti ad legiones. Am. quo modo?
So. Recte dicit ut cõmeminit: somnium narrat tibi.
Sed mulier postq; experrecta es prodigiali ioui
Aut mola salsa hodie. aut thure comprecatam oportuit:
Al. Ve capiti tuo. So. tua istuc refert si curaueris.
Al. Iterũ iã hic in me inclementer dicit: atq; id sine malo.
Am. Tace tu: tu dic: ego ne abs te abij hinc hodie cũ diluculo.
Al. Quis igitur nisi uos narrauit mihi illic ut fuerit p̃lium?
Am. An ẽt id tu scis? Al. quippe q ex te audiui ut urbẽ maximã
Expugnauisses. regẽq; pterelã tu te occideris.
Am. Egone istuc dixi? Al. tu te istic etiã adstante hoc sosia.
Am. Audistin tu me narrare hoc hodie? So. ubi ego audiuerim.
Am. Hanc roga. So. me quidem p̃sente nũq; factũ est q̃d sciã?
Al. Mirũ quin te aduersus dicat. Am. sosia age me huc aspice.
So. Specto. Am. uera uolo loqui. te nolo assentari mihi.
Audistin tu hodie me dicere ea quæ illa autumat?
So. Quæso edepol. nũ tu quoq; ẽt insanis quũ id me interrogas
Qui ipsus equidẽ nunc primũ istanc tecum conspicio simul.
Am. Quin nunc mulier audin illũ? Al. eo fit, quia mihi
Plurimũ credo, & scio ista, & facta, ꝓinde ut ꝓloquor.
Am. Tun me heri aduenisse dicis? Al. tun te abisse hinc negas.
Am. Ego enimuero: & me aduenisse nũc primũ aio ad te domũ
Al. Obsecro etiã ne hoc negabis: te aureã paterã mihi
Dedisse dono hodie qua te illic donatũ ecce dixeras?
Am. Neq; ædepol dedi: neq; dixi: uerũ ita animatus fui:
Itaq; nunc sum ut ea te patera donem: sed quis istuc tibi

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Dixit? Al.ego equidem ex te audiui.& ex tua accepi manu
Pateră.Am.mane mane obsecro te,nimis demiror sosia
Qui illæc illic me donatū esse aurea patera sciat.
Nisi tu dudū hanc conuenisti:& narrauisti hæc omnia
So.Neq; ædepol ego dixi:neq; istă uidi nisi tecū simul.
Am. Quid hoc sit hominis. Al.uin ꝓferri pateră? Am.ꝓferri
Al. Fiat tu thessala intus pateră.ꝓferto foras: (uolo
Quă hodie meus uir donauit me.Am.secede huc tu sosia
Enimuero illud præter alia mira miror maxime
Si hæc h; pateră illă. So.an etiă credis id quă in hac cistellula
Tuo signo obsignata ferūt? Am.saluū signū est. So.inspice.
Am. Recte ita est ut obsignaui. So.quæso quin tu istanc iubes
Procerită circūferri? Am.ædepol quin facto est opus?
Nă hæc quidē ædepol laruarū plena sunt: Al.q̄d uerbis opus ē?
Nē tibi pateră:eccă, crede mihi,age:aspice,huc sis nūc iam
Tu qui quæ facta inficiare:quē ego iă hic conuincă pală.
Est ne hæc patera qua donatus illic? Am.summe iupiter.
Quid ego uideo? hæc est ea profecto patera.perij sosia.
So. Aut pol hæc præstigiatrix mulier multo maxima est.
Aut pateră hic inesse oportet. Am.agedū eă solue cistulă.
So. Quid ego istă exoluă? obsignatast recte:res gesta est bene.
Tu peperisti amphytrionē:ego aliū peperi sosiă,
Nunc si pateră patera peperit oēs cōgeminauimus.
Am. Certū est aperire:atq; inspicere. So.uide sis signi quid sie
Ne posterius in me culpă transferas. Am.aperi modo.
Nă hæc quidē nos delirantes facere dictis postulat.
Al. Vnde hæc igitur est nisi abs te quæ mihi dono data est?
Am. Opus mihi est istuc exquisito So.iupiter,proh iupiter
Am. Quid tibi ē? So.hæc patera nulla in cistulast Am.quid ego
So. Id q̄d uerūst. Am.actū cruciatu iă nisi appet tuo. (audio?
Al. Hæc quidē appet. Am.quis igit̄ tibi dedit? Al.q̄d me rogat
So. Me captas quia tu tæ ab naui clauculū huc alia uia

Præcucurristi: atq; hinc paterā tute exemisti: atq; eā
Huic dedisti: post hac rursum obsignasti clanculū.
Am. Hei mihi iā tu quoq; huius adiuuas insaniam.
A in heri nos uenisse huc? Al. aio aduenien sq; illico
Me salutauisti: & ego te & osculū tetuli ti bi
Am. Iā illud non placet de osculo: pergā exequi.
Al. Lauisti Am. quid postq; laui? Al. accubuisti So. euge optime
Nunc exquire. m A. ne interpella. perge porro dicere.
Al. Cœna apposita est, cœnauisti mecū: ego accubui simul.
Am. In eodē lecto? Al. in eodē. So. ei nō placet cōuiuiū.
Am. Sine mō argumenta dicat: quid postq; cœnauimus?
Al. Te dormitare aiebas. mensa ablata est: cubitū hinc abimus.
Am. Vbi tu cubuisti? Al. in eodē lecto tecū una in cubiculo
Am. Perdidisti. So. qđ tibi ē? Am. hæc me mō ad mortē dedit.
Al. Quid iā amabo? Am. ne me apella So. qđ tibi est? Am. p̄ij
Quia pudicitiæ huius uiciū me hic absente est additū (miser
Al. obsecro æcastor cur istuc mi uir ex te audio?
Vir ego tuus sim? ne me apella falso nomine.
So. Hæret hæc res: si quidem hæc iā mulier facta est ex uiro
Al. Quid ego feci? quæ istæc propter dicta dicantur mihi?
Am. Tute edictas facta tua. ex me quæris quid deliqueris?
Al. Quid ego tibi deliqui? si cui nupta sum tecum fui?
Am. Tun mecum fueris? quid illac impudente audacius?
Saltem tute si pudoris egeas sumas mutuū.
Al. Istuc facinus quod tu insimulas, nostro generi non decet.
Tu si me impudicitiæ captas non potes capere
Am. Proh di immortalis cognoscin tu me sosia saltem?
So. Prope modū. Am. cœnaui ego heri in naui in portu p̄sico?
Al. mihi quoq; adsunt testes: qui illud quod ego dicā assentiant
Am. quid testes? Al. testes. Am. quid testicularis? em̄ uno satis est.
Nec nobis p̄nte aliqs nisi seruus aphricanus adest
Si in actione hac, ab sene nobis inuenerit puer.

So. Nescio quid histuc negocij dicã nisi quispiã est
Amphytrio alius: qui forte te hic absente tamen
Tuam rẽ curet teq; absente. hic munus fungatur tuũ.
Namq; de illo subditiuo sosia mirum nimis est:
Certe de hoc amphytrione iam alterũ nimis est magis.
Am. Nescio quis præstigiator hanc frustratur mulierem.
Al. Per supremi regis regnum iuro: & matrem familias
Iunonem: quã me uereri & metuere est par maxime:
Vt mihi extra unũ te mortalis nemo corpus corpore
Contigit: quo me impudicam faceret. Am. uera istæe uelim
Al. Vera dico: sed nequicq;: quoniã non uis credere.
Am. Mulier es, audacter iuras. Al. quæ nõ deliquit decet
Audacem esse, confidenter ꝓ se & proterue loqui.
Am. Satis audacter. Al. ut pudicã decet. Am. in uerbis ꝓbas
Al. Non ego illã mihi dotẽ duco esse: quæ dos dicitur.
Sed puditiã: & pudorem: & sedatũ cupidinem.
Deum metũ: parentũ amorem: & cognatũ concordiam.
Tibi morigera. atq; ut munifica sim bonis: ꝓsim probis.
So. Næ ista ædepol si hæc uera loquitur examussim ẽ optima.
Am. Delinitus sum profecto ita: ut me qui sim nesciam.
So. Amphytrio es profecto: cauesis ne tu te usu perduis
Ita nũc homines immutantur: postq̃ peregre aduenimus
Am. Mulier istã rem inquisitã certũ est non amittere.
Al. Aedepol me libente facies. Am. quid ais? responde mihi
Quid si adduco tuũ cognatũ huc a naui naucraten:
Qui mecũ una uectus est una naui: atq; is si denegat
Facta quæ tu facta dicis quid tibi æquũ est fieri:
Nunquid causam dicis quin te hoc mulctem matrimonio.
Al. Si deliqui nulla causa est. Am. cõuenit: tu sosia
Duc hos intro. ego huc ab naui mecũ abducã naucraten
So. Nunc quidem ꝓter nos nemo est: dic uerũ serio.
Ecquis alius sosia intust: qui mei similis siet?

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Al. Abin hinc a me dignus domino seruus? So. abeo si iubes.
Al. Nimis æcastor facinus mirũ est qui illic collibitũ siet
Meo uiro sic me insimulare falsum facinus tã malum.
Quicquid id est: iã ex naucrate cognato id cognoscã meo.

Iupiter.

Ego sum ille amphytrio cuius est seruus sosia
Idem mercurius qui fit quando commodust
In superiore qui habito cœnaculo.
Qui interdum fio iupiter quando lubet.
Huc aũt cũ extemplo aduentũ apporto illico
Amphytrio fio: uestitum immuto meum
Nunc huc honoris uestri uenio gratia
Ne hanc incohatam transigam comœdiam
Simul alcumenæ quam uir insontem probri
Amphytrio accusat, ueni ut auxilium feram.
Nam mea sit culpa: quod egomet contraxerim,
Si id alcumenæ innocenti expetat.
Nunc amphytrionem memet ut occœpi semel
Esse assimulabo. atq; in horum familiam
Frustrationem hodie iniiciam maximam
Post igitur demum faciam res fiat palam.
Atq; alcumenæ in tempore auxilium feram
Faciamq; ut uno fœtu & quod grauida est uiro:
Et me quod grauidast pariat sine doloribus.
Mercurium iussi me continuo consequi
Si quid uelle imperarem: nunc hanc alloquar.

Alcumena. Iupiter.

Al. Durare nequeo in ædibus ita me probri:
Stupri: dedecoris: a uiro argutam meo.
Ea quæ sunt facta infecta esse acclamitat
Quæ neq; sunt facta: neq; ego in me admisi arguit.
Atq; id me susq; deq; esse habituram putat

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Ne ædopol faciam: neq; me perpetiar probri
Falso insimulatam, quin ego illum aut deseram:
Aut satisfaciat mihi: atq; adiuret insuper
Nolle esse dicta quæ in me insontem protulit:
Iu. Faciũdũ est mihi illud fieri quod illæc postulat:
Si me illam amentem ad sese studeam recipere:
Quando ego quod feci factũ id amphytrioni obfuit:
Atq; ille dudum meus amor negocium.
Insonti exibuit nunc autem insonti mihi.
Illius ira in hanc & maledicta expetant.
Al. Et eccum uideo qui me miseram arguit
Stupri: dedecoris, Iu. te uolo uxor colloqui.
Quo te aduertisti? Al. ita ingenium meũ est
Inimicos osa sum semper obtuerier.
Iu. Eia aũt inimicos. Al. sic est. uera prædico.
Nisi etiam hoc falso dici insimulaturus es.
Iu. Nimis uerecunda es. Al. potin est ut abstineas manũ?
Nam certo si sis sanus: aut sapias satis.
Quam tu impudicam esse arbitrere & prædices.
Cum fatus sermonem nec ioco nec serio
Verba habeas nisi si sis stultior stultissimo.
Iu. Si dixi nihilo magis es: neq; esse arbitror.
Et id huc reuorti: ut me purgarem tibi.
Nam nunq; quicq; meo animo fuit ægrius,
Quam postquã audiui te esse iratam mihi.
Cur dixisti (inquies) ego expediam tibi.
Non ædepol quo te esse impudicam crederem.
Verum periclitatus sum animum tuum.
Quid faceres: & quo pacto id ferre induceres
Et quidem ioco illa dixeram dudum tibi
Ridiculi causa. uel hunc rogato sosiam.
Al. Quin huc adducis meum cognatum naucratem?

Testem quem dudum te adducturum dixeras
Te huc non uenisse Iu. si quid dictum est per iocum
Non æquum est id te serio præuortier.
Al. Ego illud scio quam doluerit cordi meo.
Iu. Per dexteram tuã te alcumena oro obsecro
Da mihi hanc ueniam: ignosce, irata ne sies.
Al. Ego istæc feci uerba uirtute irrita.
Nunc quando factis me impudicis abstines
Ab impudicis dictis auorti uolo?
Valeas: tibi habeas res tuas: reddas meas,
Iuben mihi ire comites Iu. sanam es? Al. si nõ iubes
Ibo egomet, comitem mihi pudicitiam duxero .
Iu. Mane: arbitratu tuo iusiurandum dabo,
Me meam pudicam esse uxorem arbitrarier.
Id ego si fallo tum te summe iupiter
Quæso amphytrioni ut semper iratus sies.
Al. Ah propicius sit potius. Iu. cõfido fore.
Nam iusiurandum uerum te aduersum dedi
Iam nunc irata non es. Al. non sum. Iu. bene facis
Nam in hominum ætate multa eueniunt huiusmodi.
Capiunt uoluptates: capiunt rursum miserias:
Iræ interueniunt: redeunt rursum in gratiam.
Verum iræ siquæ forte eueniunt huiusmodi.
Inter eos rursum si reuentum in gratiam est
Bis tanto amici sunt inter se quam prius:
Al. primum cauisse oportuit ne diceres.
Verum eadem si eidem purgas mihi patiunda sunt.
Iu. Iube uero uasa pura adornari mihi
Vt quæ apud legionem uota uoui si domum
Rediissem: saluus ea ego exoluam omnia.
Al. Ego istuc curabo. Iu. euocate huc sosiam
Gubernatorem qui in mea naui fuit

Blepharonem accersat: qui nobiscũ prandeat.
Is adeo impransus ludificabitur.
Quũ ego amphytrionem collo hinc obstricto traham.
Al. Mirũ quid solus secum secreto ille agat
Atq; aperiũtur ædes: exit sosia.

Sosiæ. Iupiter. Alcumena.

So. Mphytrio adsu;: si q̃d opus ẽ ĩpera: ĩperiũ exequar
a Iu. Optume aduenis. So. iam pax est inter uos duos
Na; q̃a uos trãquillos uideo gaudeo: & uolupe ẽ mihi.
Atq; ita seruũ par uidetur frugi sese instituere.
Proinde heri ut sint ipse item sit, uultũ e uultu cõparet.
Tristis sit, heri si tristes: hylarus sit, si gaudeant.
Sed age respõde: iam uos redistis in concordiam?
Iu. Derides quiscis hæc iamdudũ me dixisse per iocũ.
So. An id ioco dixisti: equidẽ serio ac uero ratus
Iu. Habui expurgationem. facta pax est. So. optume est
Iu. Ego rem diuinã intus faciam: uota quæ sunt. So. censeo
Iu. Tu gubernatorem a naui huc euoca uerbis meis.
Blepharonem, ut re diuina facta mecũ prandeat.
So. Iam hic ero quum illic censebis esse me. Iu. actutũ huc redi
Al. Nun quid uis? quin abeam iã intro: ut aparet quibus opust
Iu. Isane: & quantũ potes fac parata sint omnia.
Al. Quin uenis quando uis intro faxo haud quicq; sit moræ.
Iu. Recte loquere, & perinde diligentem ut uxorem decet.
Iam hi ambo: & seruus, & heras, frustra sunt duo.
Qui me amphytrionem rentur esse, errant probe.
Nunc tu diuine huc fac adsis sosia.
Audis quæ dico tametsi præsens non adex.
Fac amphytrionem aduenientem ab ædibus
Vt abigas quouis pacto: fac cõmentus sies.
Volo deludi illũ: dum cum hac usuraria.
Vxore nunc mihi morigero hæc curata sient.

Fac sis. proinde

Fac sis. proinde adeo ut uelle me intelligis.
Atq; ut ministres mihi. cum mihi sacrificem.

Mercurius.

Concedite: atq; abscedite: omnes de uia. decedite
a Nec quisq; tam audax fuat hõ qui obuiã obsistat mihi.
Na; mihi quidẽ hercle qui minus liceat deo minitarier.
Populo, ut decedat mihi q̃ seruulo in comœdijs.
Ille nauem saluam nunciat, aut irati aduentũ senis.
Ego sum. iouis dicto audiens: eius iussu nunc huc me affero.
Quamobrem mihi magis par est de uia decedere, & concedere.
Pater uocat me, eum sequor: eius dicto imperio sum audiens.
Vt filium bonum patri esse oportet: itidem
Amanti suparrasitabor: horto: asto: admoneo gaudeo?
Si quid patri uolupest: uoluptas ea mihi multo maximast.
Amat, sapit, recte facit, animo quando obsequitur suo.
Quod oẽs homines facere oportet, dũ id modo fiat bono.
Nunc amphytrionẽ uult deludi meus pater, faxo probe,
Iam hic deludetur spectatores uobis spectantibus
Capiã coronam mihi in caput: assimulabo me esse ebrium
Atq; illuc sursum ascendero: inde optume cispellã uirum:
De supero quum huc accesserit. faciã ut si madidus sobrius.
Deinde ille ac tutũ sufferet suus seruus pœnas sosia.
Eũ fecisse ille hodie arguet quæ ego fecero, hic quid est mea.
Meo me æquũ est morigerũ patri, eius studeo seruire addecet.
Sed eccũ amphytrionẽ: aduenitiã, ille hic deludetur probe:
Si quidem uos uultis auscultando operam dare:
Ibo intro: ornatum capiam qui potius decet.
Deinde sursum ascendã in tectũ: ut illũ hinc ꝓhibeam.

Amphytrio.

Naucratẽ quẽ conuenire uolui in naui non erat.
n Neq; domi, neq; in urbe, inuenio quẽq;. q̃ illũ uiderit.
Nam oĩs plateas ꝑreptaui: gymnasia, myropolia:

Apud emporiũ, atq; in macello: in palestra: atq; in foro,
In medicinis: in tonstrinis. apud omnis ædis sacras.
Sum defessus quæritando: nusq; inuenio naucraten.
Nunc domũ ibo atq; ex uxore hanc rẽ pergam exquirere
Quis fuerit quẽ ꝓpter corpus suum stupri cõpleuerit.
Nam me quã illã quæstionem inquisitã hodie amittere
Mortuũ satius est: sed ædis occluserũt, euge pariter hoc fit
Atq; ut alia facta sunt, feriã foris: aperite hoc
Heus ecquis hic est? ecquis hoc aperit hostiũ

Mercurius. Amphytrio

Me. q Vis ad fores? Am. ego sum Me. quid ego sũ? Am. ita loquor
Me. Tibi iupiter diiq; omnes irati certo sunt: q sic frangas fores
Am. Quo modo? Me. eo mõ ut ꝑfecto uiuas ætatẽ miser
Am. Sosia. Me. ita sum sosia nisi me esse oblitũ existimas:
Quid nunc uis? Am. sceleste at etiã quid uelim id tu me rogas.
Mer. Ita rogo: pene effregisti fatue foribus cardines.
An foris censebas nobis publicitus preberier.
Quid me aspectas stolide? quid nũc uis tibi? aut quis tu es hõ?
Am. Verbero, etiã quis ego sim me rogitas? ulmorũ acheruns?
Quẽ pol ego hodie ob istæc dicta faciã feruentem flagris.
Me. ꝓdigũ te fuisse oportet olim in adolescentia. Am. quid dũ?
Me. Quia senecta ætate a me mendicas malum.
Am. Cũ cruciatu tuo istæc hodie uerna uerba funditas
Me. Sacrufico ego tibi. Am. qui? Me. quia enim te macto.
Am. Tum me mactes carnifex nisi formãdi hodie meã ꝑdiunt
Faxo ut bubulis coriis onustus, sis saturni hostia.
At ego certe cruce: & cruciatu mactabo: exi foras mastigia.
Me. Larua umbratilis meminis territas? ni hinc fugias
Si denuo pultaueris: si minusculo digito fores increpuerint
Hac tegula tuũ diminuã caput: ut cũ dentibus linguã excrees.
Am. Tũ furcifer meis me procul ꝓhibessis ædibus? Tun meas

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

pultare fores? Hasce illico toto demoliar cardine
Me. Pergin? Am. pgo. Me. accipe. Am. scelestę i herũ? si te hodie.
Apprehendero, ad id te redigã miseriarũ, ut semper sis miser.
Me. Bacchanal te exercuisse oportuit senex. Am. quidum. Mer. quando tu me
Tuum seruum cẽses. Am. qd censeo? Me. malumtibi nam preter amphytrionem.
Noui neminẽ. Am. Nũ formã pdidi? Mirũ qui me nõ norit sosia
Scrutabor: hco dic mihi quis uideor? nũ satis amphytrio?
Me. Amphytrio? sanus ne es? nõne tibi pdictũ senex bacchum
Bacchanal exercuisse: dum qui sis aliũ rogites. Abscede moneo:
Molestus ne fies: dum amphytruo cũ uxore modo ex hostibus
Aduenìens uoluptatem capit. Am. qui uxore? Mer. Alcumena.
Am. Quis illic hõ. Mer. Quoties dictũ uis? Amphytruo herus
Molestus ne fies: dũ amphytruo cũ uxore mõ ex hostibus (meus
Aduenìens uoluptatem capit. Am. Qua uxore. Mer. Alcumena
Am. Quis illic hõ? Me. quotiẽs dictũ uis? ãphytruo herus meus
Molestus ne fies. Am. q cũ cubat? Mer. Vide ne ĩfortuniũ quæ
Qui me ludifices. Am. dic quæso mi sosia. Mer. blandiris? (ras
Cũ alcumena. Am. in eodẽ cubiculo? Mer. imo ut arbitror corpe
Corpus incubat. Am. ue misero mihĩ. Mer. lucrũ est quod
Miserie deputat. Nam uxorem usurariam perinde est præberier
Ac si agrũ sterilẽ sarriendũ colloces. Am. Sosia. Mer. qd (malũ)
Sosia. Am. nũ me nouisti uerbero? Me. noui te hoiem molestum
Qui ue emas litigiũ. am. adhuc ãplius. Nõne ego herus sũ tuus
ãphytruo? me. tu bacchã es, haud ãphytrio: quotiẽs tibi dcm̃ uis.
Nu; denuo amphytrio meus uno cubiculo alcmena uno cõplexu
Si pgas hic cũ sistã: neq; sine tuo magno malo. Am. cupio (tenet
Accersiri. Vtinã p benefactis di patriã, ædes uxorẽ familiam
Cũ forma una pduãt. Mer. accersam equidẽ. sed de foribus tu
Interea uide sis. Credo iã quæ uolebat sacrificia ad epulum
Conduxerit: si molestus sis: euades nũq̃ quin te sacrificẽ.

Sosia. Blefaro. Amphytrio.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

So. I uostrã fidẽ: quæ intẽperiæ nostram agũt familiam
D Quæ mira uideo postq̃ aduẽio pegre nã uerust qđ oli.
Auditũ fabularier mutatos atticos ĩ archadia hoĩes: et seuas bel
Mãsisse: nec unq̃ denuo parẽtibus cognitos. Ble. qđ illđ luas
Sosia: magna sunt: quæ mira p̃dicas. Ain tu alterũ reperisse
Tui cõsimilẽ sosiã? So. Aio ego. Sosiã. Amphitruonem
Amphitruo. Quid scis tu forte aliũ blepharonẽ paries: O di
Faciãt ut collisus pugnis et illisis dentibus id iprãsus creduas
Nã ego ille alter Sosia: qui illic sum me malis mutauit modis:
Bl. Mira pfecto: sed gradus cõdecet grãdire: ut uideo expectat
Amphitruo: et uacuus mihi uenter crepitat. Amp. ecquid alie-
na fabulor
In nostro olim thæbano gñe plusq̃ mira memorãt, martigenã;
Ille aggressus belluã magnus europæ quæstor anguineo
Repentes hostes peperit seminio: & illac pugnata pugna
Fratrem trudebat frater hasta & galea: & nostræ auctorem
Gentis cũ pulcra ueneris filia repsisse anguẽ tellus uidit
Epirotica: sic de summo summus iupiter statuit. sic fatũ habet
Oẽs nostrates optimi p claris factis diris aguntur malis.
Facta istæc me p̃mũt ptolerarẽ uim tãtã cladesq̃ exãclarẽ ĩpati
So. Blepharo. qđ ẽ? So. nescio qđ mali suspicor. Ble. qđ (biles
So. Vide sis, herus salutator fores oppessulatas gradiẽ. Bl. nihil
Et famẽ expectat obambulãs. So. Curiose quidem fores enim
Clausit nec p̃uerteretur foras. Ble. obgãnis. So. nec gãnio,
Nec latro: si me audias obserues nescio quid secũ solus: puto.
Rationes colligit. quid memoret de loco excipiã, ne ppera
Am. Vt metuo ne uictis hostibus di ptam expungãt gloriam.
Totã miris modis nostrã uideo turbatã familiam
Vxor uitio strupo: dedecore me plena enecat
Sed de patera mirũ. erat tñ signum obsignatũ probe
Quid ei pugnas pugnatas plocuta: et pterelã nostris expugnã
Occisu; manibus fortiter. At noui iãludũ: id sosiæ factũ (tum
Opera: qui me hodie quoq̃ p̃sentem ausit magne p̃uortier.

So. De me locutus: et qua ueli; minus: hominē ne congrediamur
Quæso priusq̄ somniū detexerit. Ble. ut lubet. Am. si illum
Datur hodie aphēdere: ostendā quid sit herum minis & dolis.
Incessere. So. Audin tu illū? Ble. Audio. So. illæc machina meas
Onerat scapulas. cōpellemus sis hominē scin quid uulgo dici
Solet Ble? quid dicturus nescio. quod tibi patiūdū fore sariolor.
So. Vetus est adagiū fames et morabilē innasū cōciūt. Ble. uerū
Quid e loco cōpellemus alacre. Amphitruo.
Am. Blepharonē audio: mirū qd ad me ueniat opportune tamē
Vt uxoris facta cōuincā impia. quid huc ad me blepharo?
Ble. Olitus tā cito? qui diliculo misisti ad nauim sosiā hodie
Vt tecū cōuiuerē. Am. nusq̄ factū gentiū. sed ubi illic
Scelestus. Ble. quis? Am. sosia. Ble. eccū illum. Am. ubi?
Ble. Ante oculos nō uides? Am. uix uideo p̄ ira: adeo istic hodie
Me delirū fecit. Ne te sacrificem nunq̄ euades: sine me
Blepharo et ausculata p̄cor. Ble. Dudū ausculto. Am. tu uapula
So. Qua de re? nū satis temporis? nō ocyus quiui si dædaleis
Me tulissem remigijs. Ble. abstine queso, non potuimus nostros
Grandius grandire gradus. Am. siue gralatorius, siue
Testudineus fuerit: certū est mihi hunc scelestū perdere
En telū: en tegulas: en obductas fores. en ludificatū herum,
En uerborū scelus Ble. quid mali fecit? Am. Rogas ex illo
Tecto exclusum foribus me deturbauit ædibus. So. ego ne?
Quid minitabas te facturū si istas pepulissem fores
Am. Negas sceleste. So. Quin negē? en testis ampliter quo cum
Venio missus. sedulo: ut ad te uocatū ducerē. Am. quis te
Misit furcifer? So. qui me rogat. Am. quādo gentium. So. dudū
Iā pridē: mō ubi cū uxore domi redisti in gratiā. Am. bacchus
Te irritassit. So. Nec bacchū salute hodie: nec cererem. Tu
Purgari iusseras uasa: ut rē diuinā faceres. & hūc me accersitū
Miseras ut tecum pranderet. Vm. blepharo dispeam si intus fui
Aut si hunc miserim: dic ubi me liquisti? So. domi cu; alcumena

Coniuge:ego a te abiens portũ uersus uolito.hunc tuis
Verbis uoco.uenimus:nec te nisi nunc uideo postea.
Am.Scelestum caput.Nunq̃ abis quin uapules.
So.Blepharo.Ble.Amphitrio mitte hũc mõ mea gratia & me
Audias.Am.en mitto:quid uis loquere.Bl.istic iamdudum
Maxima memorauit mira:forte præstigiator aut ueneficus
Hanc excantat familiam:inquire aliunde:uide quid fiet.
Nec ante excruciatũ hũc miserum facias:q̃ rem intelligas:
Am.Recte mones:eamus te aduersum uxorẽ aduocatum uolo.

Iupiter.Sosia.Blepharo:& amphitruo.

Iu. q Vis ẽ:ꝗ tã uasto ĩpete has fores toto cõuulsit cardie?
Quis añ ædis tãtas tãdiu turbas cõcitat.quẽ si cõpero
Telebois sacrificabo manibus.Am.Nihil est ut dici solet
Quod hodie bene succedat mihi:deserui blepharonẽ & sosiam
Vt cognatũ naucraten comperirem:hunc non repperi
Et illos perdidi.Sed eos uideo:ibo aduorsum:ut si quid habent
Sciscitor.So.Blepharo.illic qui ex ædibus herus est?hic uero
Veneficus.Bl.proh iupiter quid intueor:hic non est:sed ille
Amphytrio istic si fuat:illũ sane non esse oportuit ni sit
Geminus.Iup.eccum cum blepharone sosiam:compellabo
Hos prius.Sosia tandem ad nos.esurio.So.dixin tibi hunc
Veneficũ.Am.immo ego hunc thæbani ciues:ꝗ domi uxorẽ meã
Impudicitia ĩpediuit.So.here si tu esuris:ego sat pugnis ad te
Am.Pergin mastigias?So.Abi ad acherõtẽ uenefice. (uolito
Am.Men ueneficũ:uapula.Iu.quæ hospes intemperiæ ut tu
Meũ uerberes.Am.Tuũ.Iu.Meũ.Am.Mentiris.Iu.Sosia
Intro:dum hũc sacrifico fac paretur prandium.So.Ibo
Amphytrionem ut arbitror ita comiter amphytrio accipi et ut
Memet ego ille alter.Sosia.Sosiã.Dum isti certant in popinam
Diuertendum est mihi lances detergam omnis:omnisq; trullas
Hauriam.Iu.Tum me mentiri dis?Am.Mentiris inq̃ meæ.
Corruptor familiæ.Iu.ob istuc indignũ dictũ te obstricto collo

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Hac diripiā.Am.Veh misero mihi.Iu.ante id pcduisse oportuit
Am.Blepharo suppetias mihi.Ble.consimiles sunt adeo.ut utri
Adsim nesciam:rixam tamen ut potis est dirimam amphytrio
Nolo amphytrionem duello perdere.linque collum precor.
Iu.Et te amphytrionem dictitas?Ble.quid ni.unus olim: nunc
Vero partus est geminus.dum tu uis esse alter quoq; esse forma
Non desinit:Interea quæso collum linque.Iu.Dic mihi
Videtur ne tibi istic amphytruo.Ble.uterq; quidem.Am. Proh
Summe Iupiter:ubi hodie mihi formam adimis pergo quærere
Tun amphytruo?Iu.tu negas?Am.pernego:quando thæbis
Præter me nemo est alter amphytruo.Iu.immo pter
Me nemo:atq; blepharo iudex sies.Bl.faciam id si queo
Signis palam:tu respōde prius.Am.lubens.Bl.anteq;
Cū taphijs cū pugna sit inita quid mandasti?Am.parata
Naui clauo hæreres sedulo:ut si nostri fugam facerent
Illuc me tuto reciperem.Iu.Item aliud:bene ut nummatum
Seruaretur marsupium.Am.quæ pecuniæ?Bl.tace sis
Meū est quærere.scisti numerū?Iu.talenta quinquaginta
Attica.Bl.hic examussim rē enarrat:& tu quot philippei?
Am.Duo milia:oboli uero bis totidem.Bl.uterq; rem tenet
Probe.Intus in crumena clausum alterū esse oportuit.
Iu.Attende sis.Hac dextra ut nostri regem mactaui pterelam
Spolia ademi.& paterā qui ille potare solitus est in cistella
Pertuli.Dono uxori meæ dedi:qui cū hodie domi laui
Sacrificaui:cubui.Am.hei mihi quid audio:uix apud me sum
Vigilās qui ppe dormio:uigilans sopnio:uigilās & sanus
Intereo:ego ille idem sum amphytrio gorgophonis
Nepos:thæbanorū impator:qui creontis unicus telebaorum
Perduellis:qui acarnanes:& taphios ui uici:& summa
Regem uirtute bellica:illisce præfeci cephalū magni
Deionei filiū.Iu.ego latrones hostes bello & uirtute
Cōtudi electrionem pdiderāt nostræ germanū coniugis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Achaiã: ætholiã: phocidem: per freta ioniũ: ægeum:
Et creticũ uagati ui uertebãt Piratica. Am. Di immortales
Mihimet nõ credo. ita omnia quæ facta illic examussim
Loquitur. Blepharo uide. Bl. unũ supest: id si fuat
Amphytriones sitote gemini. Iu. quid dicas noui cicatricẽ
In dextro musculo ex illo uulnere: quod mihi impegit pterela.
Bl. Eã quidem. Am. apposite quidem. en aspice. Bl. detegite
Aspiciã. Iu. deteximus uide. Bl. supreme iupiter.
Quid intueor: utriq; in musculo dextero eodem in loco
Signo eodem apparet probe ut primũ coiuit cicatrix
Rufula. Subliuida: rationes iacent. silet iudicium
Quid dicam nescio.

Blepharo. Amphytrio. Iupiter.

V Os inter uos par tite: ego abeo: mihi negociũ est.
Neq; ego unq̃; usq̃; tanta mira me uidisse censeo.
Am. Blepharo quæso te ut aduocatus mihi adsis. ne ue ab eas.
Quid opust me aduocato: q̃n utri si; aduocatus nescio. (Bl. uale
Iu. Intro ego hinc eo. alcumena parturit. Am. perij miser.
Quid ago? quem aduocati iam atq; amici deserunt?
Nunq̃; ædepol me inultus istic ludificauit: quisquis est.
Nã iam ad regem recta me ducã: resq; ut facta est eloquar
Ego pol illũ ulciscar hodie thessalũ ueneficum:
Qui peruerse perturbauit familiæ mentem meæ:
Sed ubi illest? intro ædepol abijt: credo ad uxorem meam.
Qui me thebis alter uiuit miserior? quidnam agam?
Quem oẽs mortales ignorant & ludificant ut lubet.
Certust introrũpã in ædibus: ubi quẽq; hominem aspexero:
Siue ancillã siue seruũ: siue uxorem: siue adulterũ:
Seu patrem: siue auum uidebo: obtruncabo in ædibus.
Neq; me iupiter: neq; di oẽs id ꝓhibebunt si uolunt.
Quin sic faciã ut constitui: pergam in ædibus nunc iam.

Bromia ancilla. Amphytrio.

Apes atq; opes uitæ meæ iacent sepultæ in pectore
D Neq; ullast cõfidentia iam in corde quin amiserim.
Ita mihi uidentur omnia: mare: terra: cœlum consequi
Iam ut opprimat: ut enecet: me miseram. quid agam nescio.
Ita tanta mira in ædibus sunt facta: ueh miseræ mihi
Animo mal est. aquã uelim: corrupta sum atq; assumpta sum:
Caput dolet: neq; audio. nec oculis prospicio satis
Nec me miserior fœmina est: neq; ulla uideatur magis
Ita heræ meæ hodie contigit: nã ubi parturit: deos sibi inuocat:
Strepitus: crepitus: sonitus: tonitrus: ut subito: uti ppe. ut ualide
Vbi quisq; istiterat cõcidit crepitu. ubi nescio qs maxia (de tonuit
Voce exclamat alcumena adest auxilium. ne time.
Et tibi: & tuis propicius cœli cultor aduenit.
Exurgite inquit qui terrore meo occidistis præ metu.
Vt iacui exurgo: ardere censui ædis: ita tũ fulgebant.
Ibi me inclamat alcumena iã ea res horrore afficit.
Herilis puertit metus accurro ut sciscam quid uelit.
Atq; illã geminos filios pueros peperisse conspicor.
Neq; nostrũ quisq; sensibus quum peperit:
Neq; preuidimus: sed hoc quid? quis hic est senex.
Qui ante ædis nostras sic iacet? nũnam hũc percussit iupiter
Credo ædepol: nã proh iupiter sepultus est quasi sit mortuus.
Ibo & cognoscã quisquis est amphytrio hic quidem
Amphytrio. Am. pij. Bro. surge. Am. interij. Bro. cedo manum.
Am. Quis me tenet? Bro. tua bromia ancilla.
Am. Totus timeo: ita me increpuit iupiter:
Nec secus est q si ab acheronte ueniã: sed quid tu foras
Egressa es? Bro. eadẽ nos formido timidas terrore impulit.
In ædibus tu ubi habitas nimia mira uidi: ueh mihi
Amphytrio ita mihi animus etiã nũc abest. Am. agedũ expedi.
Scin me tuũ esse herũ amphytrionẽ. Bro. scio. Am. uide ẽt nũc.
Bro. Scio Am. hæc sola sarcam gestat mea familiariũ.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Bro. Immo oēs sani sunt ꝑfecto. Am. at me uxor insanū facit
Suis fœdis factis. Bro. at ego faciā tu idē ut aliter p̄dices
Amphytrio piā & pudicā esse tuā uxorem ut scias.
De ea re signa atq; argumenta paucis uerbis eloquar.
Omniū primum alcumena geminos peperit filios
Am. Ain tu geminos? Bro. geminos. Am. di me seruāt. Bro. sine
Vt scias tibi tuæq; uxori deos esse oīs ꝓpicios. (me dicere.
Am. Loquere. Bro. postq̄ parturire hodie uxor occœpit tua.
Vbi utero exorti: dolores ut solent puerperæ
Inuocat deos immortales ut sibi auxiliū ferāt.
Manibus puris capite operto. ibi continuo cōtonat
Sonitu maximo: ædes primo ruere rebamur tuas.
Aedes totæ confulgebāt tuæ quasi essent aureæ:
Am. Quæso obsoluito hinc me extēplo quādo satis deluseris.
Quid fit deinde? Bro. dū hæc agūtur, interea uxorē tuam
Neq; gementem: neq; plorātem nostrū quisq; audiuimus
Ita profecto sine dolore peperit. Am. iā istuc gaudeo
Vtut erga me merita. Bro. mitte istæc atq; hæc quæ dicā accipe.
Postq̄ peperit pueros: lauere iussit nos: occœpimus.
Sed puer ille quem ego laui ut magnus est & multū ualet.
Neq; eū quisq; colligare quiuit in cunabulis
Am. Nimia mira memoras: si istæc uera sunt. diuinitus
Non metuo quin meæ uxori latæ suppetiæ sient:
Bro. Magis iā faxo mira dices: postq̄ in cunas cōditus est:
Deuolant angues iubati deorsum in impluuiū duo
Maximi: continuo extollunt ambo capita. Am. (hei mihi)
Bro. Ne pauc: sed angues oculis omnis circumuisere.
Postq̄ pueros conspicati. pergunt ad cunas citi.
Ego cunas recessim uorsum trahere & ducere
Metuens pueris, mihi formidans: tātoq; angues acrius
Persequi: postq̄ cōspexit angues ille alter pauet:
Alter appræhendit eos manu perniciter

Citus e cunis exilit: facit recta in anguis impetum
Am. Mira memoras: nimis formidolosum prædicas facinus
Nã mihi hortor membra misero percipit dictis tuis.
Quid fit deinde porro loquere. Bro. puer ambos anguis enecat.
Dũ hæc aguntur: uoce clara exclamat uxorẽ tuã.
Am. Quis hõ. Bro. summus impator diuũ atq; hominũ iupiter.
Is se dixit cũ alcumena clã consuetum cubilibus:
Eumq; filium suũ esse qui illos angues uicerit.
Alterũ esse tuũ dixit puerũ. Am. pol me haud pœnitet.
Scilicet boni dimidiũ mihi diuidere cũ ioue.
Abi domũ: iube uasa pura actutũ adornari mihi
Vt iouis supremi multis hostijs pacem expetã.
Ego tiresiã coniectorem aduocabo & consulam.
Quid faciundũ censeat. simul hanc rem ut facta est eloquar.
Sed quid hoc? q̃ ualide tonuit: dij obsecro uestrã fidem.

Iupiter.

BOno aĩo es. adsum auxilio amphytrio tibi & tuis
Nihil est quod timeas: ariolus: aruspices
Mitte omnis: quæ futura, & quæ facta, eloquar.
Multo adeo melius q̃ illi: quum sum iupiter
Primum omnium alcumenæ usuram corporis
Cœpi: ex concubitu grauidam feci filio
Tu grauidam ita fecisti: quum in exercitum
Profectus: uno partu duos peperit simul:
Eorum alter nostro qui est susceptus semine:
Suis factis te immortali afficiet gloria.
Tu cum alcumena uxore antiquam. in gratiam
Redi: haud promeruit quamobrem uicio uorteres:
Mea ui subacta est facere: ego in cœlum migro.

Amphytrio.

Faciam ita ut iubes: & te oro promissa ut serues tuã.
Ibo ad uxorem intro: missum faciam tiresiam senem.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Nunc spectatores iouis summi causa clare plaudite.

Simonis Carpentarij Parrhisij in Asinaria; familiare argumentum: cum æthimologijs nominum.

D Emenetus senex: quasi bis puer: uxore; duxit nomine Artemonā magna dote. Vn̄ & pene eius subiugo uiuebat Horum filius Argyrippus Phileniū meretricē deperibat: cuius mater Clereta læna erat. Verū Argyrippus pecunia carens: a Demeneto patre petijt: q̄ filio indulgēs iussit Libano seruo quoquō pecuniā filio pararier. Hic cū suo conseruo Leonida cōfingit fallaciā: Vēdiderat em̄ Artemona asinos mercatori: quem aduenientem: pro pecunia emptorū asinorum persoluēda: ut senserūt: simulauit Leonidas Atriēsem Saureā quā Artemōa rei familiari præfecerat. Dat igit̄ illi mercator uiginti minas. quas ipsi Demeneto referunt. Dat ille Argyrippo ea cōditione: priorem ei ut cedat noctem. Consentit filius: paraturq; conuiuiū in meretricis domo: accumbuntq; omnes. Interim Dyabolus Argyrippi riualis rem omnem Artemone per Parasitum nunciat: quæ adueniens uirū male mulctat: atq; e ganeo abigit.

Nominum æthimologiæ.

D Emenetus a demos. i. populus: quasi popularis & idiota. Artemona ab artizo. i. perficio: q̄ q̄a dotata eēt quæ uellet p̄ficeret inuito uiro Argyrippus ab argyro. i. argento: & ippos equus. Leonida a leone nomē q̄ ferox fuerit. Libanus dicit̄ latine thus: q̄a fumū uerborum subiecit ut pecunia daretur Leonidæ. Pheleniū. i. amica: a philos amor. Clereta a cleros i. sorte: sorte em̄ pecuniæ Pheleniū cuiq; dabat. Dyabolus calumniator q̄ riuales calumnientur suis emulis. Parasitus a para id est ad: & siton cibus: quia is dicitur qui omnia facit uentris gratia: cuiusq; deus uenter est.

PROLOGVS.

H Oc agite sultis spectatores nunc iam
Quæ quidem mihi atq; uobis res uortat bene.

Gregiq; huic: & dominis ac conductoribus
Face iam nunc tu preco omnem auritum populū
Age nunc reside: caue modo ne graxis.
Nunc quid ꝓcesserim huc & quid mihi uoluerim
Dicam: ut sciretis nomen huius fabulæ:
Nam quod ad argumentum attinet: sane breuest.
Nunc quod me dixi uelle uobis dicere
Dicā: huic nomen græce onagost fabulæ
Demophilus scripsit macrus uortit barbare.
Asinariam uolt esse si ꝑ uos licet.
Idem lepos ludusq; in hac comœdia:
Ridicula res est: date benigne operam mihi.
Ut uos item alias: pariter nunc: mars adiuuet.

Argumentum.

AManti argento filio auxiliarier
Sub imperio uiuens uolt senex uxori.
Itaq; ob asinos relatum p̄cium saurea
Numerari iussit seruo leonidæ:
Ad amicam id fertur: cedit noctem filius.
Riuinus amens ob raptam mulierem
Is rem omnē uxori ꝑ parasitum nunciat.
Accurrit uxor: ac uirum eius triste agit.

Libanus seruus. Demenetus senex.

Li. SIcut tuum uis unicum gnatum tuæ
Superesse uitæ: sospitem & superstitem:
Ita te obtestor per senectutem tuam:
Perq; illam quam tu metuis uxorem tuam:
Si quid me erga hodie falsum dixeris:
Ut tibi superstes uxor ætatem siet:
Atq; illa uiua: uiuus ut pestem oppetas.
De. Per deum fidiū quæris iurato mihi
Uideo necesse esse æloqui quicquid roges

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Ita me obstinate aggressus: ut non audeam
Profecto percūctanti quin promam omnia:
Proinde actutū istuc quid est: quod scire expetis
Eloquere: ut ipse scibo te faciam ut scias.
Li. Dico obsecro hercle serio quod te rogem.
Caue mihi mendacij quicq̃. De. quin tu ergo rogas?
Li. Num me illuc ducis ubi lapis lapidem terit?
De. Quid istuc est? aut ubi istuc est terrarum loci?
Li. Vbi flent nequam homines: qui polentā pinsitant
Apud fustidinas ferri crepidinas insulas
Vbi uiuos homines: mortui incursant boues
De. Modo pol p̃cœpi libane quid istuc sit loci.
Vbi sit polenta te fortasse ducere. Li. ah.
Neq̃ hercle: ego istuc dico: nec dictum uolo.
Teq̃ obsecro hercle ut quæ locutus despuas.
De. Fiat geratur mos tibi. Li. age age usq̃ excrea.
De. Etiā ne. Li. age quæso hercle usq̃ ex penitis faucibus.
Etiam amplius. De. nā quousq̃? Li. usq̃ ad mortem uolo.
De. Caue sis malā rem. Li. uxoris dico non tuam.
De. Dono te ob istuc dictū ut expers sis metu
Li. Di tibi dent quæcunq̃ optes. De. redde operā mihi
Cur hoc ego ex te quæram? aut cur miniter tibi?
Quid istuc est: aut ubi istuc sit nequeo noscere
Vbi flent neq̃ homines: qui polentam pinsitant
Propterea quod me nescientem feceris.
Aut cur postremo filio succenseam
Patres ut faciunt cæteri Li. quid istuc noui est?
De. Equidem scio iam filius quod amet meus
Istanc meretricem e proximo philenium:
Est ne hoc ut dico libane? Li. rectam instas uiam
Ea res est: sed cum morbus inuasit grauis.
De. Quid morbi est? Li. quia non suppetunt dictis data.

De. Tune es adiutor nunc amanti filio?
Li. Sum uero. & alter noster est leonida.
De. Bene hercle facitis: & a me initis gratiam.
Verum meam uxorem libane nescis qualis siet?
Li. Tu primus sentis: nos tamen prænoscimus.
De. Fateor eam esse importunam atq; incommodam:
Li. Posterius istuc dicis: quam credo tibi.
De. Omnes parentes libane liberis suis
Qui mihi auscultabunt facient ob sequelam
Quippe qui mage amico utantur gnato & beneuolo.
Atque ego me id facere studeo: uolo amari a meis.
Volo mei patris me similem: qui causa mea
Nauclerio ipse ornatu per fallaciam
Quam amabam abduxit ab lænone mulierem.
Neq; puduit eum id ætatis sycophantias
Struere: & beneficijs me emere gnatum suum sibi.
Eos me decretū st persequi mores patris
Nam me hodie orauit argirippus filius
Vt sibi amanti facerem argenti copiam.
Et id ego percupio obsequi gnato meo.
Volo amori obsecutum illius: uolo amet me patrem
Quanq; illum mater arcte contenteq; habet.
Patres ut consueuerunt: ego mitto omnia hæc:
Præsertim quū is me dignum quoi crederet
Habuit: me habere honorem eius ingenio decet.
Quum me adijt (ut pudentem gnatum æquum est) patrem
Cupio esse amicæ quod det argentum suæ
Li. Demiror quid sit. & quo euadat sum in metu.
De. Equidem iam scio filius quod amet meus:
Li. Cupis id quod cupere te nequicq; intelligo.
Do talem seruum sauream uxor tua
Adduxit: cui plus in manu sit quam tibi:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

De. Argentũ accepi, dote, imperiũ uendidi.
Nũc uerba in pauca conferam q̃d te uelim:
Viginti iã usust filio argenti minis:
Face id ut paratũ iam sit. Li. unde gentiũ?
De. Me defraudato. Li. maximas nugas agis:
Nudo detrahere uestimenta me iubes
Defraudem te ego? age sis tu sine pennis uola.
Te ne ego defrudẽ? quoi ipsi nihil est in manu
Nisi qui tu porro uxorẽ defradaueris?
De. Qua me: qua uxorem, qua tu seruum sauream
Potes circunducere: aufer: promitto tibi
Non offuturũ si id hodie effeceris.
Li. Iubeas una opera me piscari in aere
Venari autẽ rhetiaculo in medio mari.
De. Tibi optionem sumito leonidã
Fabricare quiduis: quid uis comminiscere.
Perficito argentũ hodie ut habeat filius.
Amicæ quod det. Li. quid ais tu demenete:
Quid si forte in insidias deuenero?
Tu redimes me si me hostes interceperint?
De. Redimã. Li. tũ tu igitur aliud cura quid lubet.
Eo ego ad forũ nisi quid uis. De. fiet, ne ambula.
Atq; audi etiã. Li. ecce. De. si quid te uolã ubi eris?
Li. Vbicũq; libitũ erit animo meo ꝑfecto nemo est
Quem iam de hinc metuam mihi.
Nequid nocere mihi possit: quum tua oratione
Omnem animum ostendisti tuum
Quin te quoq; ipsum faciam haud magni: si hoc ꝑ atro.
Pergam quo occœpi. atq; ibi consilia exordiar
Audin tu? apud archibulum ego ero argentarium.
De. Nẽpe i foro? Li. ibi si quid opus fuerit. De. meminero.
Aon esse seruus peior hoc quisq; potes

Nec magis uersutus: nec quo ab caueas ægrius
Eidem homini si quid recte curatum uelis
Mandes: moriri sese misere mauolet
Quam non perfectum reddat: quod promiserit:
Nam ego illud argentum tam paratum filio:
Scio esse quam me hunc scipionem contui.
Li. Sed quid ego cesso ire ad forum: quod inceperã?
Atq; ibi manebo apud argentarium.

Argirippus. Adolescens.

Iecine hoc fit foras ædibus me eiici
Promerẽti optume? hoccine precij redditur
Bene merenti mala es. male merenti bona es
At malo cum tuo. nam iam ex hoc loco
Ibo ego ad tres uiros: uestraq; ibi nomina
Faxo erunt capitis: te perdã ego & filiam
Perlecebræ pernicies: adulescentum exitium.
Nam mare haud est mare: uos mare accerrimum
Nam in mari repperi: hic claui bonis
Ingrata: atq; irrita esse omnia intellego
Quæ dedi: & quod benefeci at: post hac tibi
Male quod potero facere faciam: meritoq; id faciã tuo
Ego pol te redigam eodem unde orta es, ad egestatis terminos:
Ego ædepol te faciã: ut quæ sis nũc & quæ fueris sias:
Quæ priusq; istã adij. atq; amãs ego animũ meũ isti dedi
Sordido uitã oblectabas pane: in panis inopia.
Atq; ea si erant magnas habebas omnibus dis gratias.
Eadẽ nũc quũ est melius: me cuius opera est ignoras mala
Reddã ego te ex fera fame mansuetã: me specta modo.
Nã isti quid succẽseam ipsi nihil est: nihil quicq; meret.
Tuo facit iussu: tuo imperio paret: mater tu: eadẽ hera es.
Te ego ulciscar: te ego (ut digna es) perdã: atq; ut de me meres
At scelesta uiden ut ne id quidẽ me dignũ esse existimat:

Quē adeat: quē colloquatur: cuiq; irato supplicet.
Atq; eccam illecebra exit tandē opperior hic ante hostium
Meo mō loquar quæ uolā: quoniā intus nō licitū est mihi.

Lena clereta. Argirippus adolescens.

V Num quodq; istorum uerbum nūmis philippeis aureis
Non potest auferre hinc a me si quis emptor uenerit.
Hæc recte: quæ tu in nos dicis aurū atq; argentū meruist
Fixus hic apud nos est animus tuus clauo cupidinis.
Remigio: ueloque quātum poteris festina & fuge.
Quā magis te in altum capessis: tam æstus te in portum refer.
Ar. Ego pol istū portitorem priuabo portorio
Ego te dehinc ut merita es de me & mea re tractare exequar.
Quom tu me ut meritus sum non tractas. quæ eijcis domo:
Le. Magis istuc percipimus lingua dici: quā factis fore.
Ar. Solus solitudine ego te atq; ab egestate abstuli.
Solus si ductē: referre gratiam nunquā potes.
Le. Solus ductato: si semꝑ solus quæ poscam dabis.
Semꝑ tibi ꝓmissum habeto hac lege dū superes datis.
Ar. Qui modus dandi? nā nunq̄ tu quidem expleri potes?
Modo quidem accæpisti haud multo post aliquid qđ poscas p̄as.
Le. Quid modist: ductando amando nunq̄ ne expleri potes?
Modo remisisti: continuo iam ut remittā ad te roges.
Ar. Dedi equidē qđ mecū egisti. Le. & tibi ego misi mulierē.
Par pari datū hostimentust opera pro pecunia.
Ar. Male agis mecū. Le. qđ me accusas si facio officium meum?
Nā neq; usq̄ fictum: nec pictū: neq; scriptū in poematis
Vbi lena bene agat, cū quiq̄ amāte quæ frugi esse uolt.
Ar. Mihi quidem te p̄cere æquū est tandē. ut tibi durem diu.
De. Non tu scis quæ amāti p̄cet: eadem sibi p̄cet parū.
Quasi piscis itidem est amator lenæ: neq̄ est nisi recens.
Is habet succū: is suauitatem: cū quouispacto condias.
Vel patinariū: uel assum: uerses quo pacto lubet.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Is dare uolt:is se aliquid posci:nã ubi de pleno ꝓmitur
Neq; ille scit quid det.quid dãni faciat.illi rei studet.
Volt placere sese amicæ:uolt mihi:uolt pedissequæ,
Volt famulis:uolt etiam ancillis:& quoq; catulo meo.
Subblanditur nouos amator:se ut quũ uideat gaudeat.
Vera dico:ad suũ quẽq; hominem quæstũ esse æquũ est callidũ.
Ar.Perdidici istæc esse uera dãno cũ magno meo
Le.Sic castor nũc habeas quod des:alia uerba perhibeas.
Nunc quia nihil habes maledictis tu eã ductare postulas
Ar.Nõ meũ ẽ.Ec.nec meũ quidẽ ædepol ad te ut mittã gratis
Verũ ætatis atq; honoris gratia hoc fiet tui.
Quia nobis lucro fuisti potius q̃ decori tibi.
Si mihi dantur duo talenta argẽti numerata in manũ:
Hanc tibi noctẽ honoris causa gratis dono dabo.
Ar.Quid si non est?Le.tibi nõ esse credã?illa alio ibit tamẽ.
Ar.Vbi illæc quæ dedi ante?Le.abusa.nã si durarent mihi
Mulier mitteretur ad te:nunq̃ quicq̃ poscerem.
Diem:aquã:solem:lunã:noctem:hæc argento non emo.
Cætera quæ uolumus uti,græca mercamur fide.
Quum a pistore panem petimus:uinum ex œnopolio.
Si æs habent:dant mercẽ.eadẽ nos disciplina utimur.
Semper occutatæ nostræ sunt manus:credunt qđ uident.
Vetus ẽ:nihili coaxatio ẽ:scis cuius?nõ dico ãplius.Ar.aliã nũc
Mihi orationẽ despoliato prædicas:
Longe aliã inquã prebes nunc atq; olim,quõ dabã.
Aliã atq; olim,quõ illiciebas me ad te blãde ac benedice.
Tum mihi ædes quoq; arridebã:quõ ad te ueniebã tuæ.
Me unice unũ ex omnibus te atq; illã amare aiebas mihi.
Vbi quid dederã quasi colũbæ pulli in ore ambe meo
Vsq; eratis .meo de studio studia erãt uostra omnia
Vsq; adhærebatis:qđ ego iusserã:quod uolueram
Faciebatis:qđ nolebã.ac uetuerã de industria

Fugiebatis:neq; conari id facere audebatis prius.
Nunc neq; quid uelim:neq; nolim.facitis magni pessimæ
Le.Non tu scis hic noster quæstus aucupij simillimus est?
Auceps quãdo cõcinauit areã:effundit cibum.
Aues assuescunt:necesse est facere sumptũ qui quærit lucrũ
Sæpe edunt:semel si sunt captæ rem soluunt aucupi.
Itidem hic apud nos:ædis nobis area est:auceps sum ego
Esca est meretrix:lectus illæc est:amatores aues.
Bene salutãdo consuescũt: cõpellãdo blanditer.
Osculando oratione uinula uenustula
Si papillã pertractabit:haud est ab re aucupi.
Suauiũ si sumpsit:sumere eum licet sine rhætibus.
Hæccine te esse oblitũ in ludo qui fuisti tandiu?
Ar.Tua ista culpa est quæ discipulũ semidoctũ abs te semoues
Le.Remeato audacter mercedẽ si eris nactus:nunc abi:
Ar.Mane:mane:audi.dic quid me æquũ cẽses pro illa tibi dare
Annũ hunc ne cum quiq; alio sit:Le.tu ne?uiginti minas:
Atque ea lege si alius ad me prius attulerit.Ar.tu,Le.uale.
Ar. At ego est etiã priusquã abis qđ uolo loq; . Le.dic qđ lubet.
Ar. Non omnino iã perij:est reliquum qđ pereũ magis.
Habeo unde istuc tibi qđ possis dem:sed in leges meas
Dabo ut scire possis perp etuũ annũ hunc mihi uti seruiat.
Nec quenq; interea alium admittat prorsusq; me ad se uirũ
Le. Quin si tu uoles domi serui qui sunt castrabo,uiros
Postremo ut uoles nos esse syngraphã facito afferas:
Vt uoles:ut tibi lubebit nobis legem imponito.
Modo tecũ una argentum afferto facile patiar cætera
Ar.Portitorũ simillimæ sunt ianuæ lenoniæ
Si affers tũ patent:si nõ est qđ des:ædes non patent:
Interij si nõ inuenio ego illas uiginti minas.
Et profecto nisi illđ perdo argentum:pereundum est mihi.
Nunc pergã ad forum:atq; experiar opibus omni copia.

Supplicabo: exobsecrabo: ut quenq; amicum uidero.
Dignos indignos adire: atq; experire certum est mihi.
Nam si mutuas non potero certum est sumam fœnore

Libanus.

Ercle uero libane nõ te melius uelle expergiscier
b Atq; argento cõparãdo fingere nõ fallaciã?
Iandiu factu; est quõ discesti ab hero atq; abisti ad forũ.
Igitur inueniundo argento ut fingeres fallaciam.
Ibi tu ad hoc diei tempus dormitasti in ocio.
Quin tu socordiã oẽm abs te reice: et segniciem amoue.
Atq; ad ingeniũ uetus uersutum te recipis tuum.
Serua herum. caue tu idẽ faxis. alij quod serui solent.
Qui ad heri fraudationẽ callidũ ingenium gerunt.
Vnde sumã? quem interuortã? quo hãc celocem conferam?
Impetritum inauguratust quouis admittunt aues
Picus & cornix est ab leua: coruos porro ab dextera:
Consuadent. certũ herclest uestram consequi sententiã
Sed quid hoc quod picus ulmum tondit? attemerariũst
Certe hercle ego quantũ ex augurio auspicij intelligo
Aut mihi in mundo sunt uirgæ: aut atriensi saureæ.
Sed quid illuc ꝙ examinatus currit huc leonida?
Metuo ꝙ illic obscænauit meæ falsæ fallaciæ.

Leonida. Libanus. Seruus.

Bi ego nunc libanũ requirã: aut familiar ẽ filium
V Vt ego illos lubentiores faciã quã lubẽtiast?
Maximã predã & triũphũ eis ad fero aduentu meo
Quando mecũ pariter potãt: pariter scortari solent.
Hanc quidẽ quã nactus ꝑdam. pariter cũ illis paritã
Li. Illic hõ ædis cõpilauit more si fecit suo.
Væh illi qui tã indiligenter obseruauit ianuã.
Le. Aetatem uelim seruire libanũ ut cõueniã modo.
Li. Mea quidẽ hercle opera libet nunꝙ fies ocius.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Le. Etiã de tergo ducentas plagas pregnantis dabo.
Li. Largitur peculiũ omne: in tergo thesaurũ gerit.
Le. Nã si huic occasioni tempus sese subterduxerit.
Nunq̃ edepol quadrigis albis indipiscet postea.
Herũ in obsidione linquet: inimicũ animos auxerit
Sed si mecũ occasionẽ opprimere hanc: quæ obuenit studet
Maximas optimitas & gaudio effertissimas
Suis heris ille una mecũ pariet gnatoq; & patri.
Adeo ut ætatẽ ambo ambobus nobis sint obnoxij.
Nostro deuincti beneficio. Li. uinctos nescio quos ait.
Non placet: metuo in commune ne quã fraudẽ frausus siet.
Le. Perij ego oppido nisi libanũ inuenio, iã ubiubi est gentium
Li. Illic hõ sociũ ad malã rem quærit: quẽ adiungat sibi
Non placet: pro mõstro extẽplo est quãdo qui sudat tremit
Le. Sed quid ego hic pperãs concesso pedibus lingua largior
Quin ego hanc iubeo tacere quæ loquens lacerat diem?
Li. Edepol hominem infœlicem qui patronã comprimat.
Nam si quid sceleste fecit lingua pro illo peierat.
Le. Approperabo: ne post tempus prædæ presidium parem:
Li. Quæ illec pda est? ibo aduorsum. Atq; electabo quicquid est.
Iubeo te saluere uoce summa quoad uires ualent.
Le. Gymnasiũ flagri: salueto: Li. quid ais custos carceris?
Le. O catenarum colonia Li. o uirgarum lasciuia.
Le. Quot pondo te esse censes nudum? Li. non ædepol scio
Le. Scibã ego te nescire: at pol ego qui te expẽdi scio
Nudus uinctus centum põdo es: quãdo pendes per pedes
Li. Quo argumẽto istuc? Le. ego dicã quo argumẽto & quo mõ
Ad pedes quãdo alligatus es æquũ centum pondium.
Vbi manus manicæ cõplexæ sunt: atq; aductæ ad trabem
Nec dependis: nec ppendis: quin malus nequãq; sis.
Li. Væ tibi. Le. hoc testamento seruitus legat tibi.
Li. Verbis uelitationẽ fieri cõpendio uolo

Quid istuc negocij ẽ? Le. certũ est credere. Li. audacter liceat sis
Amanti subuenire familiari filio
Tantũ adest boni de improuiso: uerũ cõmixtum malo.
Omnes de nobis carnificum concelebrabũtur dies
Le. Libane nũc audacia usus est nobis inuenta & dolis.
Tantũ facinus mõ inuenio ego: ut nos dicamur duo
Omniũ dignissimi esse: quo cruciatus confluãt
Li. Ergo mirabar quid dudum scapulæ gestibant mihi;
Ariolariq; occœperunt sibi esse in mundo malum.
Quicquid est eloquere. Le. magna est præda cum magno malo.
Li. Siquidem omnes coniurati cruciamenta conferant.
Habeo opinor familiare tergũ ne querã foris:
Le. Si istã fortitudinẽ animi obtines salui sumus.
Li. Quin si tergor esoluendust rapere cupio publicũ:
Pernegabo: atq; obdurabo piurabo denique.
Le. Hẽ, ista uirtus est: quando usus est qui malũ fert fortiter.
Fortiter malũ qui petitur: idẽ post patitur bonũ.
Li. Quin rẽ actutũ edisseris: cupio malũ nancier.
Le. Placide ergo unũ quodq; dem rogito ut acquiescã nõ uides
Me ex cursura anhelitũ etiam ducere? Li. age age mansero
Tuo arbitratu: uel adeousq; dũ pis. Le. ubinã est herus?
Li. Maior apud forũst: minor hic est intus. Le. iã satis ẽ mihi
Li. Tum igitur tu diues es factus. Le. mitte ridicularia:
Ti. Mitto: istuc quod affers aures expectant meæ
Le. Animũ aduerte: ut æque mecũ hæc scias. Li. taceo. Le. bea.
Meministi asinos arcadicos mercatori pelleo
Nostrũ uendere atriensem. Li. memini. quid tunc postea?
Le. Hẽ ergo is argentũ huc remisit quod daretur saureæ
Pro asinis. adolescens uenit mõ qui argentũ attulit.
Li. Vbi is homost? Le. iã deuorandũ censes si conspexeris
Li. Ita enimuero: sed tamẽ tu nempe eos asinos p̃dicas
Vetulos: claudos: quibus subtritæ ad femina iã erant ungulæ

Le. Ipsos: qui tibi subuectebant rure huc uirgas ulmeas.
Li. Teneo: atq; idẽ te hinc uexerũt uinctũ rus. Le. memores ꝓbo
Verum in tonstrina ut sedebã me ne in sit ꝑcunctãs?
Ecquem filiũ stratonis nouerim demenetum?
Dico me nouisse extemplo: & me eius seruom ꝓ̃dico
Esse & ædis demonstraui nostras. Li. quid tum postea?
Le. Ait se ob asinos ferre argentũ atriensi saureæ
Viginti minas: sed cũ sese non nouisse hominẽ qui siet.
Quũ ille elocutus hæc sit. Li. quid tum? Le. ausculta ergo scies
Ipsum uero nouisse callide demenetum
Extemplo facio facetũ me: atq; magnificum uirum.
Dico me esse atriensem. sic hoc respondit mihi.
Ego pol sauream non noui. neq; qua facie sit scio.
Te non æquũ est succensere: si herum uis demenetum
Quem ego noui adduce: argentum non morabor quin feras.
Ego me dixerã adducturũ: & me domi præsto fore.
Ille in balneas iturus est: inde huc ueniet postea.
Quid nunc consilij captandũ censes? dic. Li. hem, istuc ago
Quo mõ argentũ interuortã: & aduectorem: & sauream.
Iam hoc opus est exasceatum. nã si ille argentũ prius
Hospes huc affert: continuo nos ambo exclusi sumus
Nã me hodie senex seduxit solum seorsum ab ædibus:
Mihi tibiq; interminatus est nos futuros ulmeos:
Ni hodie argirippo essent uiginti argenti minæ
Iussit uel nos atriensem uel nos uxorẽ suam
De fraudare: dixit sese operã ꝓmissam dare
Nũc tu abi ad foruz: & an herũ: & narra hæc: ut acturi sumus
Te ex leonida futurum esse atriensem sauream.
Dum argentũ afferat mercator pro asinus Le. faciam ut iubes.
Li Ego illum interea hic oblectabo prius si forte aduenerit.
Le. Quid ais? Li. quid uis? Le. pugno malã si tibi percussero
Mox quum sauream imitabor caueto ne succenseas,

Li. Hercle bero tu cauebis: ne me attingas ime faxis.
Næ hodie malo cum auspicio nomen cõmutaueris.
Le. Quæso æquo animo patior. Li. patitor tu itẽ cũ ege te feseriã
Le. Dico ut usus fieri. Li. dico hercle ego quoq; ut facturus siẽ.
Le. Ne nega. Li. quin ꝓmitto inquã hostire cõtra ut merueris.
Le. Ego abeo. tu iam patiere: sed quis hic est? is est.
Ille est ipsius: iam ego recurro huc: tu hunc interea hic tene
Volo seni narrare. Li. quin tuum officiũ facis ergo ac fugis.

Mercator. Libanus.

V T demonstratæ sunt mihi hasce ædis esse oportet
Demenetus ubi dicitur habitare. i. puere pulta
Atq; atriensem Sauream si est intus: euocato huc
Li. Quis nostras sic frangit fores. ohe inq̃ si quid audis?
Me. Nemo etiã tetigit. sanus ne es? Li. at censebam attigisse.
Propterea quia huc habebas iter nolo ego fores cõseruas meas
A te uerberarier. sane ego sum amicus nostris ædibus.
Me. Pol haud periclum est cardines ne foribus effringantur
Si istoc exemplo omnibus dui quærunt respondebis.
Li. Ita hæc morata est ianua extemplo ianitorem
Clamat: procul si quem uidet ire ad se calcitronem
Sed quid uenis? quid quæritas? Me. demeneta uolebam
Li. Si sit domi dicam tibi Me. quid? eius atriensis?
Li. Nihilo magis intus est. Me. ubi est? Li. ad tonsorẽ ire dixit
Me. Quũ uenisset. post nõ rediit. Li. nõ edepol: quid uolebas?
Me. Argenti uiginti minas si adesset accepisset.
Li. Qui pro istuc? Mer. asinos uendidit pælleo mercatori
Mercatu. Li. scio tu id nunc refers iam hic credo eũ adfuturũ.
Me. Qua facie noster Saurea est? si is est iam scire potero.
Li. Macilentis malis: rufulus: aliquantũ uentriosus:
Truculentis oculis: cõmoda statura: tristi fronte.
Me. Non potuit pictor rectius describere eius formam.
Li. Atq; hercle ipsum adeo cõtuor: quassanti capite incedit

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Quisq; obuiam huic occesserit irato uapulabit.
Siquidē hercle eacidinis minis.animisq; expletus incedit.
Le. Si me iratus tetigerit.iratus uapulabit.

Leonida.Mercator Libanus.

Le. q Vid sit negocij.neminē meū dictū magnū facere.
Libanū i tōstrinā ut iusserā uēire:is nullus uenit.
Me ille ædepol tergo & cruribus cōsuluit haud decore.
Me. Nimis imperiosus est.Li u e mihi hodie.Le.saluere iussi
Libanū libertum iā manu emissus.obsecro te?
Næ tu hercle cū magno malo mihi obuiā occessisti.
Cur nō uenisti ut iusserā in tonstrinā.Li.hic me moratus est
Le. Siquidem hercle nunc summū iouem te dicas detinuisse
Atq; is precator adsiet ad malā rem effugies nunq;.
Tu uerbero imperiū meū cōtempsisti?Li.perij hospes
Me. Quæso hercle noli saurea mea causa hunc uerberare:
Le. Vtinā nunc stimulus in manu mihi sit Me.quiesce quæso.
Le. Qui latera cōterā tua:quæ occaluere plagis.
Abscede hac sine me hunc ꝑdere:qui semꝑ me ira incendit.
Cui nunq; unā rem me licet semel ꝑcipere furi
Quin centies eādem impem:atq; ogganiā iraq; iā hercle
Clamore:ac stomacho:non queo labori suppeditare.
Iussin scelestē hac ianua hoc stercus hinc auferri?
Iussin columnis deijci operas aranearum?
Iussin in splendorem dari bullas has.foribus nostris?
Nihil est:tāquā si claudus sim cum fustist ambulandum.
Quatriduum hoc unū mō foro operā assiduam dedi.
Dum reperiam qui quæritet argentum in fœnus.hic uos
Dormitis interea domi.atq; herus ī hara haud ædibus habitat
Hē ergo hoc tibi.Li.hospes te obsecro defende.Me.saurea oro
Mea cā ut mittas.Le.eho:ecquis pro uectura oliui
Resoluit?Li.resoluit.Le.cui datum sit?Li.sticho uicario ipsi
Tuo.Le.ua delenire apparas.mihi scio uicarium esse:

Neq; esse seruum in ædibus heri qui sit pluris q̃ illic sit.
Sed uina quæ heri uendidi uinario exærābo
Iam pro iis satisfecit sticho. Li. fecisse satis opinor
Nā uidi huc ipsum adducere & rapere in ius exærambum.
Le. Sic dedero prius quæ credidi. uix anno post exegi
Li. Nunc satagit. adducit domum etiā ultro & scribit nūmos.
Le. Dromo mercedem rettulit? Li. dimidio minus opinor
Le. Quid reliquū? Li. agebat reddere quā ex tēplo redditū esset
Nā retineri ut qđ sit sibi operis locatum efficeret
Le. Cyphos quos utendos dedi philodamo retulit ne?
Li. Non etiā. Le. hem nunc si uelis accōmoda homini amico
Me. Periū hercle iā hic me abegerit suo odio. Li. heus iā satis tu
Audin quæ loquitur? Le. audio & quiesco. Me. tādem opinor
Cōticuit nunc adeā optimū est. priusq; incipit tinnire
Quā mox mihi operā das? Le. ehē optume: q̃dudū tu aduenisti
Non hercle te præuiderā: quæso ne uitio uortas.
Ita iracundia obstitit oculis. Me. nō mirū factum est.
Sed si domi est demenetū uolebā. Le. negat esse intus.
Verū istuc argentum tamen mihi est si uis denumerare
Repromittā istoc nomine solutā rem futuram.
Me. Sic potius ut demeneto tibi hero p̄sente reddā.
Li. Herus istūc nouit, atq; herū hic. Me. hero huc p̄sente reddē
Li. Da modo meo periclo: rem saluā ego exhibebo.
Nam si sciat noster senex fidem nō esse huic habitam
Succenseat: qui omniū rerū ipsus semper credidit.
Le. Non magnipendo ne duit: si non uult: sic sine astet.
Li. Da inquam: uah formido miser ne hic me tibi arbitretur
Suasisse sibi ne crederes: da quæso ac ne formida.
Saluū hercle erit. Me. credā foredū quidē ipse in manu habeo.
Peregrinus ego sum: sauream non noui. Li. at nosce sane.
Me. Sit non sit non ædepol scio: si is est: eum esse oportet.
Ego certe me incerto scio hoc daturum nemini homini.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Le. Hercle istum di omnes perduint: uerbo caue supplicassis.
Me. Ferox est uiginti minas meas tractare sese
Le. Nemo accepit: aufer te domũ: abscede hinc molestus ne sis
Me. Nimis iracunde non decet superbũ esse hominẽ seruũ.
Li. Malo hercle iam magno tuo nunc istuc recte dicis.
Impure bili non uides irasci? Le. perge porro.
Li. Flagitiũ hominis da obsecro argẽtũ huic ne male loquatur
Me. Malũ hercle uobis quæritis. Le. crura hercle diffringentur
Ni istũ impudicũ percuties. Li. perij hercle (age impudice
Scelestc non audes mihi scelestẽ subuenire?
Le. Pergin precari pessimo? Me. quæ res? tun libero homini
Male seruos loquere? Le. uapula. Me. id quidẽ tibi hercle fiet:
Vt uapules: demenetũ simulac conspexero hodie
In ius uoco te. Le. non eo. Me. non is? memento. Le. memini:
Me. Dabitur pol supplicium mihi de tergo uestro. Le. uæ te.
Tibi quidem suppliciũ carnifex de nobis detur. Me. atq; etiam
Pro dictis uestris male dictis pœnæ pendentur mihi hodie.
Le. Quid uerbero ain tu furcifer? herũ nosmet fugitare cẽses?
I nunciũ ad herũ. Me. quo uocas? Le. iamdudũ quo uolebas
Me. Nũc demũ tamẽ nũquam hinc feres argenti nũmũ: nisi me
Dare iusserit demenetus. Le. ita facito. age ambula ergo.
Tu contumeliam alteri facias: tibi non dicatur?
Tã ego hõ sũ q̃ tu. Me. scilicet ita res est. Le. sequere hac ergo:
Proficiscin hoc dixerimus: nemo etiam me accusauit
Merito meo neq; me athenis alter est hodie quisq̃
Cui credi recte æque putent. Me. fortassis. sed tamen me
Nũquam hodie induces ut tibi credam hoc argentũ ignoto.
Luppus est homo homini: non homo: quom qualis sit non nouit:
Le. Iam nunc secũda mihi facis: scibam hoc te capitulo hodie
Facturũ satis pro iniuria: quanq̃ ego sum sordidatus
Frugi tamen sum: nec potest peculiũ enumerari:
Me. Fortasse: Le. ẽt nũc dico piphanes rhodo mercator diues

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Abſente hero ſolus mihi talentum argenti ſoli
Adnumerauit:et mihi credidit:neq; deceptus in eo:
Me. Fortaſſe.Le.atq; etiã tu quoq; ipſe ſi eſſes percunctatus
Me.ex aliis ſcio pol crederes nũc qđ fers.Me.haud negaſſim

Clareta Lena.Phylenium Meretrix

Equeon ego te interdictis facere mãſuetam meis?
n An ita tu es animata:ut quæ matris expers imperiis ſies
Phy.Vbi piem pietatẽ ſi iſto more morata tibi
Poſtulem placere?mater mihi quo pacto præcipis?
Cla.An decorũ eſt aduerſari meis te preceptis quidem?
Hoccine eſt pietatem colere:matris imperium minuere?
Phy. Neq; quæ recte faciũt culpo:neq; quæ delinquũt amo.
Cla. Satis dicacula es amatrix.Phy mater es:queſtus mihi eſt.
Lingua poſcit:corpus quærit animus orat:res monet:
Cla. Ego te uolui caſtigare:tu mihi accuſatrix ades,
Phy. Neq; ædepol te accuſo.neq; id me facere fas exiſtimo.
Verũ ego meas queror fortũas:quũ illo quẽ amo prohibeor.
Cla. Ergo una pars orationis de die dabitur mihi.
Phy. Et meam partem loquendi.& tuam trado tibi
Ad loquendũ:atq; ad tacendũ tu te habeas portiſculum
Quin pol ſi repoſuiſti remũ ſola ego in caſteria
Ibi quieſco & omnis famule cauſa conſiſtit ibi.
Cla. Quid ais tu:quã unã uidi mulierẽ audaciſſimam?
Quotiens te uetui:argyrippum filium demeneti
Compellare aut cõtrectare,conloquiue:aut contrin?
Quid dedit?quid deportari iuſſit ad nos?an tu tibi
Verba blanda eſſe aurum rere?dicta docta probatis?
Vltro amas:ultro expeteſſis:ultro ad te accerſi iubes.
Illos qui dant:eos derides qui deludunt dederis.
Ante id expectare oportet:ſi quis promittat tibi.
Te facturum diuitem:ſi moritur mater ſua?;
Accaſtor nobis periclum magnũ & familiæ portenditur.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Demeneti si expetamus mortem: ne nos moriamur fame.
Nunc adeo nisi mihi huc argenti affert uiginti minas.
Næ ille castor hinc: trudetur largus lachrymarum foras.
Hic dies summæ est apud me inopiæ excusatio.
Phy. Patiar si cibo carere me iubeas mater mea.
Cla. Non ueto te amare qui dant: qua amentur gratia.
Phy. Quid si hic animus occupatus ẽ mater? qd faciã mone. Cla.
Meum caput cõtemples. si quidẽ ex re consultas tua. (hem
Phy. Etiam opilio qui pascit mater alienas ouis.
Aliquam habet peculiarem: qui spem soletur suam.
Sine me amare unum argyrippum animi causa quẽ uolo.
Cla. Intro abi. nã te quiden edopol nihil est: impudentius
Phy. Audientem dicto mater produxisti filiam.

Leonida. Serui duo. Libanus.

p Erfidiæ laudes: gratiasq; habemus merito magnas
Quũ nostris sicophãtijs: dolis: astutijsq;
Scapularum confidentia: uirtute ulmorum freti.
Qui aduorsum stimulos: laminas: crucesq;: compedesq;
Neruos: catenas. carceris: nomellas: pedicas: boias
Tortoresq; acerrimos: gnarosq; nostri tergi.
Qui sæpe ante in nostras scapulas cicatrices indiderunt.
Eæ nunc legiones: copiæ: exercitusq; fuerunt
Vi pugnando periurijs nostris euge potiti
Id uirtute huius collegæ: meaq; comitate
Factum est qui me uir fortior ad sufferendas plagas
Le. Aedepol uirtutes qui tuas nunc possit cõlaudare
Sicut ego possim quæ domi: duælli quæ male fecisti?
Næ illa ædepol ꝓ merito nunc tuo memorari multa possunt
Vbi fidentem fraudaueris: ubi hero infidelis fueris.
Vbi uerbis conceptis sciens libenter periuraris
Vbi parietes perfoderis. in furto ubi sis prehensus.
Vbi sæpe causam dixeris pendens aduersus octo

Astutos: dudacis uiros ualentis uirgatores
Li. Fateor profecto ut predicas leonida esse uera
Verũ edepol ne etiam tua quoq; malefacta iterari multa
Et uero possunt ubi sciens fideli infidus fueris.
Vbi prehensus in furto scies. & manifesto uerberatus.
Vbi periuraris. ubi sacro manus sis admolitus.
Vbi heris dãno. molestiæ: & dedecori sepe fueris
Vbi creditum quod sit: tibi datum esse pernegaris.
Vbi amicæ: quam amico tuo fueris magis fidelis.
Vbi sæpe ad langorem tua duritia dederis octo
Validos lictoris ulmeis adfectos lentis uirgis:
Num male relata est gratia? collegam collaudaui?
Le. Vt meq; teq; maxime atq; ingenio nostro decuit.
Li. Id omitte ista: atq; hoc ꝙd rogo responde L. rogita qđ uis:
Li. Argenti uiginti minas habes me? Le. ariolare
Aedepol senem demenetum lepidum fuisse nobis.
Vt asimulabat sauream me esse: quam facete.
Nimis ægre risum continui ubi hospitem inclamauit
Quam cum absente mihi fidem habere noluisset:
Vt memoriter me sauream uocabat atriensem.
Li. Manedũ. Le. quid est? Li. phileniũ est ne hæc quæ intus exit
Atq; argyrippus una. Le. opprime os. is est subauscultemus.
Lachrymãtem lacinia tenet lachrymãs: quidnam esse dicã?
Tacite ascultenus. Li. atat modo hercle in mentem uenit
Nimis uellem habere perticam. Le. quoi rei? Li. qui uerberarem
Asinos si forte occeperint clamare hinc ex crumina.

Argirippus. Philenium. Libanus. Leonida.

Ar. Vr me retẽtas? Ph. ꝙa tui amãs abeũtis egeo
Ar. c Vale. Ph. aliquãto amplius ualerem: si hic maneres
Ar. Salue. Ph. saluere me iubes: quoi tu abiẽs affers mor(bum)
Ar. Mater supremũ mihi tua dixit: domũ ire iussit.
Ph. Acerbum funus filiæ facit si te carendum est.

Li. Hō hercle hinc exclusus ē foras. Le. ita res ē. Ar. mitte quæso
Ph. Quo nūc abis? Quin tu hic manes. Ar. mox si uoles mæbo
Li. Audin hūc opera ut largus est nocturna? nunc enim est
Negociosus interdius. uidelicet solon est
Leges ut cōscribat: quibus se populus teneat. gerræ.
Qui sese parere apparent huius legibus ꝑfecto.
Nunq̄ bonæ frugi sient: dies noctesq; potent.
Le. Næ iste hercle ab ista nō pedem discedat: si licessit:
Qui nunc festinat. atq; ab hac minatur sese abire.
Li. Sermoni iā finem fac e tuo huius sermouem accipiā.
Ar. Vale. Ph. quo ꝓperas? Ar. bene uale, apud horsum te uidebo
Nā equidem me iā quātum pōt a uita abiudicabo.
Ph. Cur tu obsecro immerito meo me morti dedere optas?
Ar. Ego te? quā si intelligā deficere uita: iam ipse
Vitam meā tibi largiar: & de mea ad tuā addam.
Ph. Cur ergo minitaris tibi te uitā esse amissurū?
Nā quid me facturā putas: si istud qđ dicis faxis
Mihi certum est efficere in me omnia tādem quæ tu in te faxis
Ar. O melle dulci dulcior mihi tu es. Ph. certe ei tu uita es mihi
Cōplectere. Ar. facio lubens. Ph. utinā sic efferamur.
Le. O libane ut miser est hō qui amat. Li. immo hercle uero
Qui pendet multo est miserior. Le. scio: qui periclū feci
Circunsistamus alter hinc: hinc alter appellemus:
Li. Here salue. Le. sed num fumus est hæc mulier q̄ amplexare?
Ar. Quid? Li. qa oculi sunt tibi lachrimātes ego rogaui.
Ar. Patronus qui uobis fuit futurus ꝑdidistis.
Li. Equidem hercle nullū ꝑdidi ideo qa nunquā ullum habui.
Le. Philenīū salue. Ph. diunt di quæ uelitis uobis.
Li. Noctem tuā & uini cadū uelim si optata fiant.
Ar. Verbu; caue faxis uerbero. Li. tibi equidem: nō mihi opto.
Ar. Tum tu igitur loquere qđ lubet. Li. hunc hercle uerberare
Le. quisnā istuc tibi adcredat cinede calamistrate?

Tu uerberes qui ꝓ cibo habeas te uerberari
Ar. Vt uestræ fortunæ meis p̃cedunt libane longe.
Qui hodie usq; ad uesperũ uiuã. Li. quapropter quæso?
Ar. Quia ego hãc amo: et hæc me amat: huic qđ dẽ nusquã quic
Hinc me clamantẽ ex ædibus delegit huius mater. (quã est
Argenti uiginti minæ me ad mortẽ appulerunt.
Quas hodie adolescẽs diabolus ipse daturus dixit
Vt hãc ne quoq̃ mitteret nisi ad se hunc annum totum.
Videt in uiginti minæ quid pollent: quidue possunt?
Ille qui illas ꝑdit saluus est: ego qui nõ perdo pereo.
Li. Iã dedit argentũ? Ar. non dedit. Li. bono aĩo es, ne formida.
Le. Secede huc libane: te uolo. Li. quid uis. Ar. obsecro uos
Eadem istac op̃a suauius est cõplexos fabulari.
Li. Non eadẽ omnia atq; omnibus here suauia esse scito:
Vobis est suaue amãtibus complexos fabulari
Ego cõplexũ huius nihil moror. meũ aũt hic aspernatur
Proinde istud facias ipse quod faciamus nobis suades.
Ar. Ego uero & quidem edepol lubens. interea si uidetur
Concedite istuc. Le. uin herum deludi? Li. dignust sane
Le. Vin faciãt ut me phileniũ presente hoc amplexetur?
Li. Cupio hercle. Le. sequere hac. Ar. ecquid salutis locuti?
Le. Auscultate: atq; operã date: & mea dicta deuorate
Primum omnium seruos tuos nos esse nõ negamus:
Sed si tibi uiginti minæ argenti proferentur
Quo nos uocabis nomine? Ar. libertos nõ patronos?
Ar. Id potius. Le. uiginti minæ hic insunt in crumena.
Has ego si uis tibi dabo. Ar. di te seruassint semper.
Custos herilis: decus populi. thesaurus copiarum.
Salus interioris corporis: amorisq; imperator
Hic pone: hic istã colloca crumenam in collo plane.
Le. Nolo ego te qui herus sis mihi onus istuc sustinere
Ar. Quin tu labore liberas te atq; istã imponis in me.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Le. Ego baiulabo: tu ut decet dominũ ante me ito inanis.
Ar. Quid nunc? quid est? quin tradis hac crumena p̃ssatũ herũ
Le. Hanc quoidaturus hanc iube petere atq; orare mecũ.
Nã istuc p̃cliue est quid iubes plane conlocare:
Ph. Da meus ocellus: mea rosa: mi anime. mea uoluptas
Leonida argentũ mihi. ne nos deiunge amãtis.
Le. Dic igitur me tuũ passerculũ: gallinã: coturnicem:
Agnellũ: hædulũ me tuum dic esse uel uitellum.
Prehende auriculas: cõpara labella cum labellis
Ar. Ten osculetur uerbero? Le. q̃ uero indignũ uisum est?
Atqui pol hodie non feres. ni genua confricantur.
Ar. Quiduis? egestas impat: fricentur. da nunc quod oro
Ph. Age mi leonida obsecro fer amãti hero salutem.
Redime istoc beneficio te ab hoc & tibi eme hũc isto argento:
Le. Nimis bella es atq; amabilis: & si hoc esset meũ hodie
Nunq̃ remorarem quid darẽ: illũ te orare meliust
Illic hanc mihi seruãdam dedit & sane bella belle.
Cape hoc sis libane. Ar. furcifer & iã me delusisti?
Le. Nunq̃ hercle facerem: genua ni tã nequiter fricares
Agesis tu in p̃tem nunc iã hunc delude. atq; amplexare hanc:
Li. Taceas: me spectes. Ar. quin ad hunc philenũ adgredimur
Virũ quidem pol optimũ: & nõ similem furis huius.
Li. Inãbulandum est. nunc mihi uicissim supplicabunt.
Ar. Quæso hercle libane sis herũ tuis factis sospitari
Da mihi istas uiginti minas. uides meã ante mergere.
Li. uidebitur. factũ uolo. redito huc cõticinio
Nunc istã: nunc tãtisper iubeas petere atq; orare mecum?
Ph. Amãdo ne exorarier uis te: an osculãdo?
Li. Immo uero turũq;. Ph. ego obsecro et tu utrũq; mostrũ serua
Ar. O libane mihi patrone mihi trade istuc. Li. magis decorũst
Libertũ potius q̃ patronum onus in uia portare.
Ph. O libane ocellus aureus: donũ decusq; amoris

Amabo faciã quod uoles.da istuc argentum nobis
Li.Dic igitur mihi te anaticulã:columbam uel catellum.
Hirundinem.monedulã.putillũ passerculum.
Fac ꝑserpenti bestiã me duplicẽ ut habeam linguam.
Circundatoq; me brachijs meũ collũ circũplecte.
Ar.Ten cõplectatur carnifex? Li quã uero indignus uideor.
Ne istuc nequicq; dixeris tã indignũ dictum in me.
Vehes pol hodie me siquidẽ hoc argentũ ferre speres
Ar.Ten ego uehã? Li.tun hoc feras argẽtũ aliter a me.
Ar.Peri hercle.si uerũ quidẽ est decorũ herum uehere seruom
Inscende.Li.sic istuc solent superbi subdomari:
Asta igitur ut consuetus es puer olim.scin ut dicam?
Hem sic:abi.laudo nec te equo magis est equus ullus sapiens
Ar.Inscẽde actutũ.Li.ego fecero:hẽ quid istuc est? ut tu uide is
Demã hercle iã de ordeo tollutim ni badizas:
Ar.Amabo libane.iã sat est.Li.nunq; hercle hodie exorabis
Nã iam calcari quadrupedẽ:agitabo aduorsum cliuom.
Postea ad pistores dabo ut ibi cruciere currens
Asta ut descendam nunc iã in ꝓcliui quam neq; es.
Ph.Quid nunc quoniã ambo ut est libitũ nos delusistis
Datis ne argentũ? Li.siquidẽ mihi statuã & arã statuis:
Atq; ut deo mihi hic immolas bouẽ:nã ego tibi salus sum
Le.Etiã tu here istũc amoues abs te:atq; ipse me aggredere:
Atq; illa sibi quæ hic iusserat mihi statuis supplicasq;
Ar.Quẽ te aũt deũ nominẽ.Le.fortunam atq; obsequellam
Ar.Iã istoc est melior.Li.an q̃d ẽ olim hominũ salute melius?
Ar.Licet laudẽ fortunã tamen ut ne salutem culpem.
Phi.Ecastor ambæ sunt bonæ:Ar.sciã ubi boni quid dederint
Le.Opta id q̃d ut cõtingat tibi uis.Ar.q̃d si optaro? Le.eueniet
Ar.Opto annũ hũc ꝑpetuũ mihi huius operas.Le.impetrasti
Ar.Ain uero? Le.certe inquã Li.ad me ad uicissi; atq; experire
Exopta id quod uis maxime tibi euenire fiet.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Ar. Quid ego aliud exoptẽ amplius nisi illud cuius inopiast
Viginti argenti cõmodas minas huius quidem matri?
Li. Dabuntur: animo sis bono. facile exoptata obtigent.
Ar. Vt consuere homines salus frustratur & fortuna.
Le. Ego caput huic argento fui hodie reperiundo
Li. Ego pes fui. Ar. quin nec caput: nec pes sermonis apparet.
Nec quid dicatis: nec me cur ludatis scire possum.
Li. Satis iã delusum censeo: nũc rem ut est eloquamur.
Animũ argyrippe aduortesis: pater nos ferre hoc iussit
Argentũ ad te. Ar. ut tẽpore: opportuneq; attulistis
Li. Hic inerunt uiginti minæ bonæ mala opera partæ.
Has tibi nos pactis legibus dare iussit. Ar. quid id est quæso?
Li. Noctẽ huius & cœnã sibi ut dares. Ar. iube aduenire quæso
Meritissimo cuius quæ uolet faciemus: qui hosce amores
Nostros dispulsos compulit hæc faciet facile ut patiar.
Ar. Leonida curre: obsecro: patrẽ huc orato ut ueniat.
Li. Iã dudũ est intus hac quidẽ non uenit angiporto.
Illac per ortũ circuit clam ne quis se uiderit
Huc ire familiariũ ne uxor resciscat metuit.
De argento ni mater tua sciat ut sit factum. Ar. heia:
Benedicite. ite intro cito ualete. Le. & uos amate.

Diabolus adolescens. Parasitus

Gedum istum ostende quem conscripsisti syngraphũ.
a Inter me & amicam & lenam: leges perlege
Nam tu poeta es prorsus ad eam ream unicus:
Par. Horrescet faxo lena leges quum audiet.
Dia. Age quæso mi hercle translege. Pa. audi? Di. audio.
Pa. Diabolus niclauci filius cleretæ
Lenæ dedit dono argenti uiginti minas.
Phileniũ ut secum esset noctes & dies
Hunc annum totũ. Di. neq; cum quiq̃ alio quidem.
Pa. Addone? Di. adde ut scribas uide plane: & probe.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Pa. Alienum hominem intromittat neminem.
Quod illa aut amicum: aut patronũ neminem.
Aut quod illa amica amatorem prædicet.
Fores occlusæ omnibus sint nisi tibi
In foribus scribat occupatum esse se.
Patrẽ hãc amplexari tuũ. Di. hic faciet facile ut patiar.
Aut quod illa dicat, peregre allatam epistolam
Ne epistolla quidem ulla sit in ædibus.
Ne cerata adeo tabula: & si qua inutilis
Pictura sit: eam uendat: ni quadriduo
Abalienarit: quod ex te argentum acceperit
Tui arbitratus sit. comburas si uelis.
Ne ulla sit cera ubi facere possit litteras.
Vocet cõuiuam neminem: illam tu uoces
Ad forum: ne quem oculos adijciat suos.
Si quem alium aspexit: cæca cõtinuo fiet:
Tecum una postea æque pocula potitet
Adstet: accipiat: tibi propinet: tu bibas.
Næ illa minus: aut plus: q̃ tu sapiat. Di. satis placet.
Pa. Suspitiones omnes ab se segreget
Neq; illæc ulli pede pedem. homini premat
Cõ surget neq; in lectum inscendat proximum:
Neq; quum descendat inde det cuiquã manum
Spectandum ne cui anulum det. neq; roget.
Talos ne cuiquã homini admoueat nisi tibi.
Quum iaciat te ne dicat nomen nominet.
Deam sibi inuocet quamlibebit propiciam.
Deum nullum: si magis religiosa fuerit:
Tibi dicat. tu pro illa ores ut sit propicius.
Neq; illa ulli homini nutet: nictet: annuat:
Post id si lucerna extincta sit: ne quid sui
Membri cõmoueat quicq; in tenebris. Di. optimum est

Ita scilicet facturā uerum in cubiculo
Deme istuc: equidem illā moueri gestio
Nolo habere ullā causam: & notitā dicere
Pa. Scio captiones metuis. Di. uerū. Pa. ergo ut iubes
Tollā. Di. quid ni? Pa. audi reliqua. Di. loquere audio.
Pa. Neq; ullū uerbum faciat perplexabile
Neq; ulla lingua sciat loqui nisi attica.
Forte si tussire occœpsit: nec sic tussiat
Vt cuiquā linguam in tussiendo proferat.
Quod illa haud simulet quasi grauedo profluat:
Hoc ne sic faciat. tu labellū abstergeas
Potius: ꝙ cuiq; saliuā faciat palam.
Nec mater lena ad uinū accedat interim.
Nec ulli uerbo malo dicat: si dixerit
Hæc mulcta ei esto uino uiginti dies
Vt careat. Di. pulchre scripsisti scitū syngraphum
Pa. Tum si coronas: serta unguenta iusserit
Ancillā ferre ueneri aut cupidini.
Tuus seruus seruet ueneri ne eas det an uiro
Si forte pure uelle habere dixerit
Tot noctes reddat spurcas quot puras habuerit.
Hæc sunt nō nugæ. non enim mortuaria:
Di. Placent profecto leges. sequere intro. Pa. sequor.

Diabolus. Parasitus.

Di. Equere hac. ego hæc patiar. aut taceam? emori
Mauellim: ꝙ hæc non eius uxori indicem
An tu apud amicam? munus adolescentuli
Fungare: uxori excuses te & dicas senem
Præripias scortū amātı? atq; argentum obicias
Lenæ? suppilles clā domi uxorem tuam?
Suppendas potius me: ꝙ tacita tu hæc auferas.
Iam quidem hercle ad illā hinc ibo ꝙ tu propediem.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Nisi quidem illa ante occupassit.te affliges scio
Luxuriæ sumptus suppeditare ut possies.
Pa. Ego sic faciundum censeo.me honestius est
Quam te palã hanc rem facere:ne illa existimet
Amoris causa percitum id fecisse te:
Magis q̃ sua causa.Di.at pol quin dixisti rectius.
Tu ergo fac ut illi turbas.lites concias.
Cum suo sibi gnato una ad amicam de die
Potitare illam expilare iam emone.
Pa. Esto.istuc curabo.Di at ego te operiar domi.

Argir. Adolescens. Senex. Demenetus.

Ar. Gedum cubamus sis pater.Se ut iusseris:
a Mignate:ita fiet.Ar.pueri mensam apponite.
Se. Nunquid tibi molestum est mignate si hæc meũ accubat
Ar. Pietas pater oculis dolorẽ prohibet.quãq̃ ego istanc amo
Possum equidẽ ĩducere animũ ne ægre patiar quã tecũ accubat
Se. Decet uerecundũ eẽ adulescẽtẽ argyrippe.Ar.edepol pater
Merito tuo facere possum.Se.age ergo hoc agitemus conuiuiũ
Vino & sermone suaui:nolo ego metui amari mauolo
Mignate abs te Ar.pol ego utrũq; facio:ut æquũ est filium.
Se.Credã istuc si eẽ te hilarẽ uideo.Ar.an tu eẽ me tristẽ putas?
Se.Putẽ ego?quẽ uideã æque eẽ mœstũ ut quasi dies si dicta sit
Ar..Ne dixeris istuc.Se.ne sic fueris illico ego non dixero.
Ar. Hem specta.rideo.Se.utinã male qui mihi uolunt sic rideãt
Ar. Scio equidẽ quamobrẽ me pater tristẽ credas nunc tibi.
Quia istæc est tecũ atq; ego quidẽ hercle ut uerũ tibi dicã pater
Ea res me male habet ac nõ eo quin tibi non cupiam quæ uelis
Verũ istã amo:aliã tecũ esse quidẽ facile possum perpeti.
Se. At ego hãc uolo.Ar.ergo sunt quæ exoptas.mihi quæ ego
Se. Vnũ hũc diẽ ꝑpetere.qm̃ tibi potestatẽ dedi. (exoptẽ uolo
Cum hac annũ ut esses atq; amanti argenti feci copiam.
Ar. Hẽ istoc me facto tibi deuinxisti.Se.quando te ergo hila-
rem das mihi?

Arthemone mulier Parasitus.emenetus
Argyrippus.Philenium meretrix.

Ar. In tu meum uirum hic potare obsecro cum filio?
A Et ad amicā detulisse argenti uiginti minas
Meoq; filio sciente id facere flagitium patrem?
Par. Neq; diuini:neq; mihi humani post hac quicq; accreduas
Arthemona:si huius me rei esse mendacem inueneris.
Art. Ah scelestę ego præter alios meum uirum fui rata.
Siccū:frugi:continentē:amantem uxoris maxime.
Pa. At nunc de hinc scito illū ante oēs minimi mortales precii
Madidū nihili:in continentem:atq; osorem uxoris suæ.
Art. Pol ni uera ista essent unq; faceret ea quæ nunc facit.
Pa. Ego quoq; hercle illū ante hac hoiem semꝑ sū frugi ratus
Verum hoc facto sese ostendit qui quidem cum filio
Potet una:atq; unam amicam ductet decrepitus senex
Art. Hoc æcastor est quod ille it ad cœnam quotidie
Ait sese ire ad archidemum.chercam:cherestratum.
Cliniā:chremem:cratinum:cliniam:demosthenē.
Is apud scortū corruptelæ:& liberis lustris studet.
Pa. Quin tu illū iubes ancillas rapere sublimē domum?
Art. Tace mō:næ illū æcastor miserū habebo.Pa.ego istuc scio
Ita fore illi:dū quidē cum illo nupta eris. Ar.ego censeo
Eum etiam hominem in senatu dare operam aut clientibus.
Ibi labore delassatū noctem totā stertere.
Ille opere foris faciēdo lassus noctū aduenit.
Fundum alienum arat.incultū familiarem deserit.
Is etiā corruptus porro suum corrumpit filium.
Pa. Sequere hac me mō āi:faxo ipsū hoiem māifesto opprimas
Ar. Nihil ecastor ē q̄d facere mauelim.Pa.mane dum.Ar.q̄d ē?
Pa. Possis si forte accubantē tuum uirum conspexeris:
Cum corona amplexum amicā:si uideas cognoscere?
Ar. possū æcastor.Pa.hen tibi hoiē.Ar.ꝑii.Pa.paulisꝑ mane.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Aucupemus ex insidijs clanculum quam rem gerant.
Ar. Quid modi pater amplexandi facies. De. fateor gnate mi.
Ar. Quid fatere De. ex amore huius corruptum oppido.
Pa. Audin quid ait? Ar. audio. De. egon ut nõ domo uxori meæ
Surripiã in delitijs pallam quã habet atq; ad te deferam?
Non ædepol conduci possum uita uxoris annua
Pa. Censen tu illum hodie primum ire adsuetum in ganeum?
Ar. Ille æcastor suppillabat me quod ancillas meas
Suspicabar: atq; insontis miseras cruciabã. Ar. pater
Iube dare uinum. iã dudum factũ est quum primũ bibi.
De. Da puere ab summo. Ar. age tu interibi ab infimo da suauiũ.
Art. Perij misera: ut osculatur carnufex: capuli decus
De. Aedepol animam suauiorem aliquanto q̃ uxoris meæ.
Ph. Dic amabo. an feret anima uxoris tuæ?
De. Nauteam malin si necessum est: quam illam oscularier.
Art. Non queo durare. Pa. si non didicisti fulonicam
Mirandum est: in oculos inuadi optimum est
Ar. Ego pol uiuã: & tu his hæc hodie cũ tuo magno malo
Inuocasti. Pa. ecquis currit pollinctorem accersere
Arth. Miser æcastor erit. Pa. ignus est. Arg. quid ais pater?
Arth. Ain tandem?
Aedepol næ tu istæc cum magno malo tuo dixisti in me: sine
Venias modo domum: faxo scias quid periculi sit dotatæ uxori
conuitium dicere.
Arg. Eequid matrẽ amas. De. ego ne: illã nũc amo q̃a non adest.
Ar. Quid cũ adest. De. perijsse cupio. Pa. amat hõ hic te ut præ (dicat
Arth. Næ ille æcastor fœnarato funditat. Nã si domũ
Redierit hodie osculando ego ulciscar potissimum.
Arg. Tace pater talos: ut porro nos faciamus. De. maxime.
Pueri plaudite: & mihi ob iactum cãtaro mulsum date.
Te philenium mihi: atq; uxoris mortem Hoc uenerium est
Arg. Mater salue. Ar. sic salutas? Pa. mortuus est demenetus:
Tempus subducere hinc me, pulchre hoc gliscit prælium:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Ibo ad diabolum.mãdata dicã facta ut uoluerint.
Atq; interea ut decũbamus suadebo,hi dũ litigant.
Post demum huc cras adducã ad lenam ut uiginti minas
Ei det:in parte hac amanti.ut liceat ei potirier.
Argyrippus exorari spero poterit ut sinat.
Sese alternas cũ illo noctes hanc frui:nã ni impetro
Regem perdidi ex amore tantum est homini incendium.
Ar. Quid tibi huc receptio ad te ẽ meũ uirũ.De.pol me quidem
Miserã hodie enecabit. Ar.surge amator:i domum.
De. Nullus sum. Ar.immo es:ne nega:oĩum pol nequissimus.
At etiam cubat cuculus.surge amator:i domum
De. Ve mihi. Ar.uera ariolare:surge amator:i domum.
De. Abscede ergo paululũ istuc. Ar.surge amator:i domum.
De. Iam obsecro uxor. Ar.nunc uxorem me esse meministi tuã?
Modo quum dicta in me ingerebas:odium non uxor eram
De. Totus perij. Ar.quid tandem?anima fetet ne uxoris tuæ?
De. Mirrham olet. Ar.iam surripuisti pallam:quã scorto dares
Arg. Ecastor qui surrepturum pallã promisit tibi?
Ar. Nõ taces Ar.ego dissuadebã mater. Art.bellũ filium
Istoscine patrem æquum mores est liberis largirier?
Nihil ne te pudet De.pol si aliud nihil sit:tui me uxor pudet:
Ar. Cano capite te cuculum uxor exlustris rapit.
De. Non licet manere:cœna coquitur:um cœnem modo?
Ar. Accastor cœnabis:hodie ut dignum est magnum malum.
De. Male cubandum est:indicatum me uxor adduxit domum
Arg. Dicebã pater tibi ne matri consuleres male
Phy. De palla memento amabo De.iuben hãc hinc abscedere?
Art. Immo intus potius:seq̃re me,hac mi aĩe. De.ego uero seq̃r.
Arg. I domum. Ph.da sauium etiam prius q̃ abis. Le.i in crucẽ

Recitator

Hic senex si quid clam uxorem suo animo fecit uolupe
Neq; nouũ:neq; mirum fecit:nec secus q̃ alij solent:

Nec quisq; est tam ingenio duro: nec tam firmo pectore
Quin ubi quicq; occasionis sit. sibi faciat bene.
Nunc si uoltis deprecari huic seni ne uapulet
Remur impetrari posse. si plausum sic clarum datis.

Plauti Aulularia

Simonis charpentarij familiare argumentum cum æthimologijs nominum.

Vclioni seni auaro unica fuit filia nubilis. Hac cũ puella adulescens rẽ habuerat Leonides filius Eunomiæ nepos Megadori. Vult ergo soror megadori Euclionis filiã fratri nubere: idq; a fratre ĩpetrat. Poscit igit̃ Megadorus ab Euclione eam sibi dari indotatã. Euclio uero ꝙ ollã domi auro plenam inuentam haberet: uerebatur ne propter id affinitatem Megadorus iniret: quare rem differens tãdem tamen concessit. At cũ omnia pararentur metuens ollæ suæ Euclio eam domo effert: locatq; in templo Fidei: & cum se uisum suspicaretur iterũ eam effossam in Siluani luco occulit. Hic ubi recessit Strophilus (quem Lyconides omnia obseruaturum miserat) hæc uidens ollã surripuit: qua re intellecta senex maxima tristicia afficitur. Interea Euclionis filia parit: Lyconidesq; per matre; Megadorum nuptijs renunciare fecit: Euclioniq; obuius: puellã ex se grauidã fuisse significat: promittitq; se surreptã ollam redditurum, si eam cõnubio sibi iunxerit: quod & ita factum est.

Nominum æthimologiæ.

Vclio. ab eu bene: & cleos gloria Staphila dicitur passa una Megadorus. i. magna donãs. Eunomia. ab eu & nomos. i. lex. Strobilus. nucleus pineus dicit̃ quasi sapidus Lyconides. ab eo qđ est lycos. i. lupus. qa ut lupus noctu puellã rapuit Strophilus a strepho uerto ꝙ multis se modis uerterit ut aurũ surriperet. Congrio. a congro pisce coci nomen est. Antrax. ꝙ ad prunam quæ antrax dicitur assisteret. Pithodicus. a pitho. i. uase: quasi uascularius.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

ARGVMENTVM.

SEenex auarus uix ſibi credens euclio
Domi ſuæ defoſſam multis cum opibus:
Aulam inuenit:rurſumq; penitus conditam
Exanguis:amens ſeruat:eius filiam
Lyconides uitiarat.interea ſenex
Megadorus a ſorore ſuaſus ducere
Vxorem auari gnatam depoſcit ſibi.
Durus ſenex uix promittit:iſq; aulæ timens
Domo ſublatam auarijs abſtrudit locis.
Inſidias ſeruos facit huius liconidis
Qui uirginem uitiarat:atq; obſecrat
Auunculum megadorum ſibimet cedere
Vxori amanti:per dolum mox euclio
Quum perdidiſſet aulam inſperato inuenit.
Lætuſq; natam collocat yconidi.

Argumentum.

AVlam repertam auri plenam euclio
Vi ſumma ſeruat miſeris adfectus modis.
Lyconides iſtius uitiarat filiam
Volt hanc megadorus indotatam ducere:
Lubenſq; ut faciat:dat coquos cum obſonio
Auro formidat euclio:abſtrudit foras
Re omni inſpecta compreſſoris ſeruulus
Id ſurripit:illic euclioni rem refert
Ab eo donatur auro uxore & filia.

Lar familiaris.

Prologus

E quis miretur qui ſim paucis eloquar.
n Ego lar ſum familiaris:ex hac familia
Vnde & euntem me aſpexiſtis:hanc domum
Iam multos annos eſt quum poſſideo.& colo.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Patri: duoꝙ iam huius qui nunc hic habet.
Sed mihi auus huius obſecrans concredidit
Theſaurum auri clam: omnis in medio foco
Defodit: uenerans me: ut id ſeruarem ſibi.
Is quando moritur (ita auido ingenio fuit.)
Nunꝙ̃ indicare id filio uoluit ſuo.
Inopemꝙ optauit potius eum relinquere:
Quam eum theſaurum commonſtraret filio.
Agri reliquit ei non magnum modum
Quo cum labore magno: & miſere uiueret.
Vbi is obijt mortem qui mihi id aurum credidit:
Cœpi obſeruare ecquid maiorem filius
Mihi honorem haberet ꝙ̃ is habuiſſet pater.
Atꝙ ille uero minus minuſꝙ impendio
Curare. minuſꝙ me impartire honoribus.
Item a me contra factum eſt. nam item obijt diem
Is ex ſe hunc reliquit qui hic nunc habitat filium
Pariter moratum: ut pater auuſꝙ huius fuit.
Huic filia una eſt: ea mihi quotidie
Aut thure: aut uino: aut aliquo ſemper ſupplicat.
Dat mihi coronas: eius honoris gratia
Feci theſaurum ut hic reperiret euclio.
Quo eam facilius nuptum ſi uellet daret:
Nam compreſſit eam de ſummo adoleſcens loco.
Is ſcit adoleſcens quæ ſit quam compreſſerit:
Illa illum neſcit: neꝙ compreſſam autem pater.
Eam ego hodie faciam ut hic ſenex de proximo
Sibi uxorem poſcat: id ea faciam gratia
Quo ille eam facilius ducat qui compreſſerat.
Et hic qui poſcet eam ſibi uxorem ſenex.
Is aduleſcentis illius eſt auunculus
Qui illam ſtuprauit noctu cereris uigilijs.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Sed hic senex iam clamat intus (ut solet)
Anum foras extrudit? ne sit conscia.
Credo aurum inspicere uolt: ne surreptum siet,
Senex Euclio. Staphila anus:
Eu. Xi inquam: age exi: exeundum hercle tibi hinc est foras
e Circũspectatrix cum oculis emissitijs
Sta. Nam cur me misera uerberas? Eu. ut misera sis.
Atque ut te dignam mala malam ætatem exigas.
Sta. Nam qua nunc causa extrusisti ex ædibus?
Eu. Tibi ego rationem reddam stimulorum seges?
Illuc regredere ab hostio: illuc sis uide.
Vt incedit? at scin quo modo tibi res se habet?
Si hodie hercle fustem cepero, aut stimulum in manum
Testudineum istum tibi ego grandibo gradum.
Sta. Vtinam me diui adassint ad suspendium:
Potius quidem quam hoc pacto apud te seruiam:
Eu. Vt scelesta sola secum murmurat.
Oculos hercle ego istos improba effodiam tibi.
Ne me obseruare possis quid rerum geram.
Abscede etiam nunc: etiam nunc: etiam hoc:
Istic adesto: si hercle tu ex istoc loco
Digitum trãsuersum: aut unguem latum excesseris:
Aut si respexeris donec ego te iussero
Continuo hercle ego te dedam discipulam cruci.
Scelestiorem me hac anu certe scio
Vidisse nunquam: nimisque ego hanc metuo male,
Ne mihi ex insidijs uerba imprudenti duint.
Neu præsentiscat aurum ubi est absconditum,
Quæ in occipitio quoque habet oculos pessima.
Nunc ibo ut uisam: est me ita aurum ut condidi,
Quod me sollicitat plurimis miserum modis?
Sta. Nec nunc me castor quid hero ego dicam meo

Male rei euenisse? quam ue insaniam
Queo comminisci? ita me miser amat hunc modũ
Decies die uno sæpe extrudit ædibus.
Nescio pol quæ illũc hominem intemperiæ tenent.
Peruigilat noctes totas: tum autem interdius
(Quasi claudus sutor) domi sedet totos dies:
Aeq; iam quo pacto celem herilis filiæ
Probrum: propinqua partitudo cui appetit
Que comminisci: neq; quicquam melius est mihi
(Vt opinor) quam ex me ut unam faciam litteram
Longam laqueo collum quando obstrinxero.

Euclio senex. Staphila anus.

Eu. Vnc defecato demũ animo egredior domo:
Postq; perspexi salua esse intus omnia.
Redi nunc iam intro: atq; intus serua.
Sta. quippe nil
Ego intus seruẽ: an ne quis ædes auferat?
Nam hic apud nos nihil est aliud quæsti furibus.
Ita inanis sunt: oppletæ: atq; araneis.
Eu. Mirum quin tua nunc me causa faciat iupiter
Philippum regem: aut darium triuenefica:
Araneas mihi ego illas seruari uolo.
Pauper sum fateor: patior quod di dant: fero.
Abi intro: occlude ianuam: iam ego hic ero:
Caue quenq; alienum in ædis intro miseris
Sta. Quid si quispiam ignem quærit? Eu. extingui uolo.
Ne causæ quid sit q̃ te quispiam quæritet.
Nam si ignis uiuet: tu extingue extemplo.
Tum aquam aufugisse dicito, si quis petet.
Sta. Cultrum: securim: pistillum: mortarium:
Que utenda uasa semper uicini rogant
Eu. Fures uenisse: atq; abstulisse dicito.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Profecto in ædibus meis me absente neminem
Volo intromitti: atq; etiam hoc prædico tibi:
Si bona fortuna ueniat ne intromiseris.
Sta. Pol ea ipsa credo ne intromittatur cauet.
Nam ad ædis nostras nusq; adijt quáquá prope
Eu. Tace atq; abi intro Sta. taceo atq; abeo. Eu. oclude sis
Fores ambobus pessulis: iam ego hic ero.
Discrucior animi quia ab domo abeundum est mihi.
Nimis hercle inuitus abeo: sed quid agam scio.
Nam noster nostræ qui est magister curiæ
Diuidere argenti dixit nummos in uiros:
Id si relinquo: ac non peto: omnes illico
Me suspicentur credo habere aurum domi.
Nam non est uerisimile hominem pauperem
Pauxillum parui facere quin nummum petat.
Nam nunc quum cælo sedulo omnes nesciant,
Omnes uidentur scire: & me benignius
Omnes salutant, quam salutabant prius:
Adeunt: consistunt: copulantur dexteras.
Rogitant me ut ualeam: quid agam: quid rerum geram.
Nunc quo profectus sum ibo. post idem domum
Me rursum (quantum potero) tantum recipiam.

Eunomia. Megadorus senex.

Eu. Elim te arbitrari me hæc uerba frater
V Meæ fidei tuæq; rei (quicquid est hoc)
Causa facere: ut æquũ est germanam sororem.
Quanq; haud falsa sum nos odiosas haberi.
Nam multum loquaces merito omnes habemur.
Nec mutã profecto repertam ullam esse
Hodie dicunt mulierem ullo in sæculo.
Verum hoc frater unum tamen cogitato.
Tibi proximam me, mihiq; item esse te,

Vt æquum est

Vt æquum est quod in rem esse utriq; arbitremur.
Et mihi te: & tibi me cõsulere & monere.
Neq; occultum id haberi: neq; per metum mussari.
Quin participem pariter ego te: & tu me ut facias.
Eo nunc, ego secreto te huc foras seduxi
Vt tuã rem ego tecum hic loquerer familiariter
Me. Da mihi optuma fœmina manũ. Eu. ubi ea est?
Quis ea ẽ nã optuma? Me. tu. Eu. tu me ais? Me. si negas nego.
Eu. Decet te equidẽ uera loqui: nã optuma nulla potest eligi.
Alia alia peior frater est. Me. idem ego arbitror: nec tibi
Aduersari certum est de istac re nunq̃ soror. quid uis?
Eu. Da mihi operã: amabo. Me. tu ast utere: atq; impa: s; q̃d uis?
Eu. Id q̃d in rẽ tuã optumũ esse arbitror, te id admonitũ aducto
Me. Soror more tuo facis Eu. facta uolo. Me. q̃d est id soror?
Eu. Q̃d tibi sẽpiternũ salutare sit liberis ꝓcreãdis.. Me. ita di.
Eu. uolo te uxorẽ domũ ducere, Me. hei: occidi. Eu. q̃d ita? (faxit
Me. Querit misero cerebrũ excutiũt tua dicta soror, lapides lo
Eu. Eia hoc face quod te iubet soror. Me. si iubeat faciã. (queris
Eu. in rem hoc tuã ẽ. Me. ut quidẽ emoriar prius q̃ ducam
Quæ cras ueniat, perendie foras feratur soror.
His legibus quum dare uis cedo: nuptias adorna.
Eu. Quam maximã possunt tibi dare frater dotem.
Sed est grandior natu: media est mulieris ætas.
Eam si iubes frater tibi ne poscere poscam.
Me. Num non uis me interrogare te? Eu. immo si q̃d uis roga.
Me. Post mediam ætatem qui mediã duxit uxorem domum.
Si eam senex anum prægnantem fecerit fortuito,
Quid dubitas quin sit paratũ nomen puero posthumus?
Nunc ego istum soror laborem degã: & diminuam tibi,
Ego uirtute deum, et maiorũ nostrorum, diues sum satis:
Istas magnas factione animos, dotes dapsiles:
Clamores: imperia: eburata uehicula: pallas: purpuram

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Nihil moror: quæ in seruitutem sumptibus redigunt uiros
Eu. Dic mihi quæso qs ea est quã uis ducere uxorẽ. Me. eloquar
Nouistin hunc senem euclionẽ ex proximo pauperculũ?
Eu. Noui hominem: haud malũ me castor. Me. eius cupio filiam
Virginem mihi desponderi. uerba ne facias soror.
Scio quid dictura es: hãc esse pauperem: hæc pauper placet.
Eu. Di bñ uertãt. Me. idẽ ego spero. Eu. qd me nũc uis? Me. uale
Eu. Et tu frater. Me. ego conueniã euclionem si domi est.
Sed eccum nescio unde sese homo recipit domum.

Euclio. Meg. senex.

Præsagibat mihi animus frustra me, ire quũ exibã domo.
Itaq; abibã inuitus: nã neq; quisq̃; curialium
Venit: neq; magister: quẽ diuidere argẽtũ oportuit.
Nũc domũ pperare ppero: nã egomet sũ; hic: animus domi est.
Me. Saluus atq; fortunatus euclio semper sies.
Eu. Di te amẽt megadore. Me. qd tu? rectem, atq; ut uis uales?
Eu. Non temerariũ est ubi diues blande appellat pauperem:
Iam illic homo aurum me scit habere: eo me salutat blandius.
Me. Ain tute ualere. Eu. pol ego haud a pecunia per bene.
Me. Pol (si est animus æquus tibi) satis habes q bene uitã colas.
Eu. Anus hercle hoc indicium fecit de auro: perspicue palã est,
Cui ego iam linguam præcidam. atq; oculos effodiam domi.
Me. Quid tu solus tecum loquere? Eu. meã pauperiẽ cõqueror?
Virginem habeo grandem: dote cassam, atq; in locabilem.
Neq; eam queo locare cuiq̃; Me. tace bonum habe animũ euclio
Dabitur: adiuuabere a me: dic si quid opus est: impera.
Eu. Nunc petit: quum pollicetur, inhiat aurum: ut deuoret:
Altera manu fert lapidem: panem ostentat altera.
Nemini credo (qui large blandus est diues) pauperi.
Vbi manũ inicit benigne: ibi onerat aliquam? amiam.
Ego istos noui polypos: qui ubi quicquid tetigerunt tenent.
Me. Da mihi operam parumper: paucis euclio est quod te uolo

De communi re appellare mea & tua. Eu. hei misero mihi.
Aurũ mihi intus arpagatum est: nunc hic eam rem uolt (scio)
Mecum adire ad pactionem: uerum interuisam domi.
Me. Quo abis? Eu. iam ad te reuortar. nã est quod uisam domũ.
Me. Credo edepol ubi mentionem ego fecero de filia
Mihi ut despondeat: sese a me derideri rebitur.
Neq; illo quisq; est alter hodie ex paupertate parcior.
Eu. Di me seruant salua res est: saluum est si quid non perit
Nummis male timui: prius ꝙ intro redij exanimatus fui.
Redeo ad te megadore si quid me uis. Me. habeo gratiam
Quæso quod te percontabor: ne id te pigeat proloqui.
Eu. Dũ quidẽ neqd percõteris qđ mihi nõ libeat pro loqui.
Me. Dic mihi quali me arbitrare genere prognatum. Eu. bono
Me. ꝗd fide? Eu. bõa. Me. ꝗd factis. Eu. neq; malis: neq; ĩprobis.
Me. Aetatẽ meã scis. Eu. scio esse grandem itidem ut pecuniam
Me. Certe ædepol equidẽ te ciuẽ summa omni mala etiã malitia
Semper sum ratus & nunc arbitror. Eu. aurum huic olet.
Quid nũc me uis? Me. quoniã tu me: & ego te qualis sis scio.
Quæ res recte uortat: mihiq; tibiq;: tuæq; filiæ.
Filiã tuam mihi uxorẽ posco: promitte hoc fore
Eu. Hei megadore haud decorum facinus tuis factis facis
Vt in opematq; innoxium abs te: atq; abs tuis me irrideas.
Nam de te neq; re neq; uerbis merui uti faceres quod facis.
Me. Neq; edepol ego te derisum uenio neq; derideo.
Neq; dignũ arbitror. Eu. cur igitur poscis meã gnatã tibi.
Me. ut propter me tibi sit melius: mihiq; propter te & tuos:
Eu. Venit hoc mihi in mẽtem megadore te esse hominẽ diuitem:
Factio sum me itẽ esse hominem pauperum pauperrimum.
Nunc si filiam locassim meam tibi: in mentem uenit.
Te bouẽ esse: & me esse asellũ: ubi tecum coniunctus siem.
Vbi onus nequeã portare pariter iaceam ego asinus in luto.
Tu me bos haud magis respicias: gnatus ꝙ si nunq; siem.

Et te utar iniquiore: & meus me ordo irrideat
Ne utrobi habeam stabile stabulum: si quid deuortiū fuat.
Asini me mordicus scindant: boues incursent cornibus
Hoc magnū est periculū me ab asinis ad boues trāscendere.
Me. Quam ad probos ꝓpinquitate proxime te adiunxeris
Tam optimū est: tu conditionē hanc accipe ausculta mihi
Atq; eam desponde mihi. Eu. at nihil est dotis quidem.
Me. Ne duas: dūmodo morata recte ueniat: dotata est satis.
Eu. Eo dico ne me thesaurum reperisse censeas.
Me. Noui: ne doceas: desponde. Eu. fiat: sed proh iupiter.
Nō ego disperiū? Me. qd tibi est? Eu quid crepuit quasi ferrū mō
Me. Hic apud me hortū cōfodere iussi: sed ubi hic est homo:
Abiit: neq; me certiorem fecit: fastidit mei
Quia uidet me suam amicitiam uelle. more hominum facit:
Nam si opulentus it petitum pauperioris gratiam.
Pauper metuit congredi: per metum male rem gerit
Idem quando illæc occasio perit: post sero cupit.
Eu. Si hercle ego te nō elinguædam dedero: usq; ab radicibus
Impero: auctorq; sum ut me cuiuis castrandū loces.
Me. Video hercle ego te me arbitrari euclio hominē idoneum
Quem senecta ætate ludos facias haud merito meo.
Eu. Neq; edepol megadore facio: neq; si cupiam copia est
Me. Quid? nunc etiā mihi despondes filiam? Eu. illis legibus
Cum illa dote quā tibi dixi. Me. spōden ergo? Eu. spondeo.
Istuc. di bene uortant. Me. ita di faxint. Eu. illud facio ut memi
Conuenisse: ut ne quid dotis mea ad te afferat filia (neris
Me. Memini. Eu. at scio quo uos pacto soleatis perplexarier:
Pactum non pactū est: non pactū pactum est ꝙ uobis lubet.
Me. Nulla controuersia mihi tecū erit: sed nuptias
Hodie quin facimus nūquæ causa est? Eu. immo edepol optuma.
Me. Ibo igitur parabo nūquid me uis? Eu. istuc fiet uale.
Me. Heus strobile sequere propere me ad macellū strenue

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Eu. Illic hinc abiit.di immortales (obsecro) aurum quid ualet?
Credo ego iam illũ inaudiisse mihi esse thesaurum domi
Id inhiat:ea affinitatem hanc obstinauit gratia.

Euclio senex. Staphila anus.

Eu Bi tu es quæ deblaterasti iam uicinis omnibus
V Me meæ filiæ daturum dotem?heus staphila te uoco:
Ecquid audis?uascula intus pure:præpara atq; elue
Filiam despondi ego hodie.huic nuptum megadoro dabo
St. Di bene uortant.uerũ ecastor non potest:subitũ est nimis:
Eu. Tace atq; abi:curata fac sint quum a foro redeam domum.
Atq; occlude ædes.iam ego hic ero. St.quid ego nunc agam?
Nunc nobis prope adest exitium mihi atq; herili filiæ.
Nam probrum atq; partitudo prope adest ut fiat palam.
Quod celatum est:atq; occultatũ usq; adhuc:nunc non potest.
Ibo intro ut herus hæc quæ imperauit facta cum ueniat sient.
Nam æcastor malũ mœrorem metuo ne mistum bibam.

Strobilus serus. Antrax. Congrio coqui:

Stro. Postq; obsanauit herus:& conduxit coquos
p Tibicinasq; hasce apud forum edixit mihi
Vt dispertirem obsonium hic bifariam.
Con. Me quidem hercle dicam palam non diuides.
Si quo tu totum me ire uis operam dabo.
Ant. Bellum & pudicum uero prostibulum populi.
Post si quis uellet te at non uelles diuidi?
Con. Atq; ego istuc antrax alio uorsum dixeram
Nõ istuc quid in insimilas. St.sed herus nuptias meus hodie fa
Cõ. Cuius ducit filiã? St.uicini huius euclionis proximo (ciet
Ei adeo obsonii hinc dimidium iussit dari.
Coquum alterum itidemq; alteram tibicinam.
An. Nempe huic dimidium dicis:dimidium domi?
St. Nempe sicut dicis. Ant.quid hic non poterat de suo
Senex obsonari filiæ in nuptiis? St.uah.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

An. Quid negocij est? St. quid negocij sit rogas?
Pumex non æque aridus: atq; hic est senex:
An. Ain tandem ita esse ut dicis? St. tu te existima
Suam rem perijsse: seq; eradicarier
Quin diuum atq; hominum clamat continuo fidem
De suo ligello fumus si qua exit foras
Quin quũ it dormitum follem obstrinxit ob gulam
An. Cur? Str. ne quid animæ amittat dormiens.
An. Etiã ne obturat inferiorem gutturem
Ne quid animæ forte amittat dormiens?
Str. Hæc mihi tu ut tibi me æquum est credere, crede.
An. Immo equidem credo. Str. at scin etiam quomodo?
Aquam hercle plorat quum lauat profundere.
An. Censent talentum magnum exorari potesse
Ab istoc sene ut det: qui fiamus liberi?
Str. Famen hercle utendam si roges nunq̃ dabit
Quin ipsi pridem tonsori ungues dempserat
Collegit: omnia abstulit præsegmina
An. Aedepol mortalem parce parcum prædicas.
Str. Censen uero adeo esse parcum & misere uiuere?
Pulmentum pridem ei eripuit miluus.
Homo ad prætorem plorabundus deuenit
Infit ibi postulare plorans eiulans
Vt sibi liceret miluum uadarier
Sexcenta sunt quæ memorem si sit ocium.
Sed uter uestrorum est celerior memora mihi.
Con. Ego ut multo melior St. coquũ ego nõ furem rogo
An. Coquum ego dico. St. quid tu ais? Con. sic sum ut uides
Str. Coquus ille nundinalis est: in nonum diem
Solet ire coctum. Con. tu trium litterarum homo
Vituperas me. Str. etiam fur trifurcifer.

Strobilus. Antrax. Congrio.

Age nunc iam tu, atq; agnum horum uter est pinguior
An. t Licet, Str. tu congrio eum sume, atq; abi intus illuc,
& uos eum sequimini.
Vos cæteri illuc ad nos. Con. hercle iniuria.
Dispertiuisti. pinguiorem agnum isti habent.
Str. At nunc tibi dabitur pinguior tibicina.
I sane cum illo phrygia: tu autem eleusium
Huc intro abi ad nos. Con. o strobile subdole
Huccine detrusisti me ad senem parcissimum
Vbi si quid poscamus ad rauim poscamus prius
Quam quicq; detur: Str. stultus & sine gratia est
Tibi recte facere quãdo quod facias perit?
Cõ. Qui uero? Str. rogitas? iam principio in ædibus
Turba istuc nulla tibi erit: siquid uti uoles
Domo abs te afferto: ne operã perdas poscere.
Hic apud nos magna turba ac familia est.
Suppellex: aurum: uestes uasa argentea. ibi si periit quippiam
Quod te scio facile abstinere non posse: si nihil obuiã est
Dicant coqui abstulerunt compræhendite.
Vincite. uerberate. in puteum condite,
Stro. Horum tibi istic nihil eueniet quippe. Con. qui?
Stro. Vbi quid nihil est. sequere hac me. Con. sequor.

Strobilus Staphyla

Str. Eus staphyla ꝓdi atq; hostium aperi Sta. q̃ uocat?
Str. h Strobilus. Sta. q̃d uis? Str. hos ut accipias coquos
Tibicinẽq;. & obsonium in nuptias.
Megadorus iussit euclioni hæc mittere.
Sta. Cererin strobile has facturi nuptias?
Str. Qui? Sta. quia temeti nihil allatum intelligo.
Str. At iam afferetur si a foro ipsus redierit.
Sta. Ligna hic apud nos nulla sunt. Str. sunt asseres?
Sta. Sunt pol. Str. Sunt igitur ligna ne quæras foris:

Sta. Quid impurate quanq; uulcano studes?
Cœnæ ne causa aut tuæ mercedis gratia
Nos nostras ædes postulas comburere?
Str. Haud postulo duc istos intro. Sta. sequimini.

Pythodicus Seruus.

CVrate: ego interuisam quid faciant coqui
Quos pol ut ego hodie seruem cura maxima est
Nisi unum hoc faciã: ut in puteo cœnam coquant
Inde coctam sursum subducemus corbulis
Si autem deorsum comedent si quid coxerint
Superi incœnati sint: & cœnati inferi
Sic uerba hic facio. quasi negocij nihil siet.
Rapacidarum ubi tantum siet in ædibus.

Euclio Congrio.

NOlui animum tandem consolare meum
Vt bene haberem filiæ nuptijs.
Venio ad macellum: rogito pisces. indicant
Caros: agninam caram: carã bubulam:
Vitulinam: cetum: porcinam: cara omnia:
Atq; eo fuerunt cariora æs non erat.
Abeo iratus illinc: quoniam nihil est qui emam.
Ita illis impuris omnibus abij inanis
Deinde egomet mecum cogitare inter uias
Occœpi. festo die si quid prodegeris
Profesto egere liceat. nisi peperceris
Post hanc rationem cordi uentriq; edidi.
Accessit animus ad meam sententiam:
Quã minimo sumptu filiam ut nuptum darem.
Nunc tusculum emi: & hasce coronas floreas.
Hæc imponentur in foco nostro lari
Vt fortunatas faciat gnatæ nuptias:
Sed quid ego apertas ædes nostras conspicor?

Et strepitus est intus. num nã compilor miser ego
Con. Aulam maiorem si potes uiciniam
Pete: hæc parua est, capere non quit. Eu. hei mihi
Perij hercle: aurum rapitur aula quæritur.
Nimirum occidor: nisi ego intro huc propero currere:
Apollo quæso subueni mihi: atq; adiuua.
Confige sagittis fures thesaurarios
Cui in re tali subuenisti ante hac.
Sed cesso prius q̃ prorsus perij currerere.

Anthrax. Euclio

Romo de squama piscis. tu macherio
D Congrum murænam exdorsa quantum potes:
Ego hinc artoptã ex proximo utendam peto
A congrione. tu istum gallũ si sapis
Glabriorẽ reddes mihi: q̃ uolsus ludius est.
Eu. Sed quid hoc clamoris oritur hinc ex proximo?
Coqui hercle credo faciunt officium suum.
Fugiã intro nequid turbæ hic itidem fiat.

Congrio

o Ptati ciues populares. incolæ. accolæ aduenæ oẽs
Date uiam qua fugere liceat: facite totæ plateæ pateãt:
Nunqd ego unq̃ nisi hodie ad bacchas uẽi ĩ bacchanal coqnatũ
Ita me miserũ & meos discipulos fustibus male contuderunt
Totus doleo. atq; oppido pij: ita me iste habuit senex gymnasiũ:
Atat perij hercle ego miser: aperit bacchanal adest
Sequitur scio quã rem geram. hæc ipsus magister me docuit.
Neq; ligna ego usq̃ gentiũ præberi uidi pulchrius
Itaq; omnis exegit foras: me: atq; hos honustos fustibus.

Euclio senex Congrio

Eu. r Edi: quo fugis nunc? tene tene. Cõ. qd st o lide clamas?
Eu Quia ad trisuiros iam ego deferam tuum nomen. Con.
quam obrem?

Eu. Quid cultrū habes. Cō. cocū decet. Eu. quid comminatus
Mihi. Con. istuc malefactum arbitror: quia non latus fodi.
Eu. Homo nullus est te scelestior qui uiuat hodie.
Neq; cui ego de industria amplius male plus lubens faxim
Cō. Pol & si taceas: palam id quidē est: res ipsa testis est.
Ita fustibus sum mollior magis miser q̄ ullus cinedus:
Sed quid tibi nos mēdice homo tactio est? quæ res?
Eu. Etiā rogitas? an quia minus q̄ æquum erat feci?
Cō. Sine: hercle cū magno tuo si hic apud sentiet.
Eu. Sed in ædibus quid tibi meis nam erat negocij
Me absente. nisi ego iusserā uolo scire. Con. tace ergo:
Quia uenimus coctū ad nuptias. Eu. quid tu malum curas
Vtrū crudū an coctum edam nisi tu mihi es tutor?
Volo scire. Cō. sinas an non sinas nos coquere hic cœnam
Eu. Volo scire itē ego meæ domi mea salua futura.
Cō. Vtinā mea mihi modo auferā quæ attuli salua.
Eu. Me apud penus est tua ne expetam. Cō. scio. ne doce, noui.
Quid est qua ꝓhibeas nunc gratia nos coquere hic cœnam
Quid fecimus? quid diximus tibi secus quam uelles?
Eu. Etiam rogitas scelestē homo qui angulos omnis
Mearum ædium: & conclauium mihi peruium facitis?
Id ubi tibi erat negocium ad focum si adesses
Non fissile haberes caput: merito id tibi factum est
Adeo ut tu meam sententiam iam noscere possis.
Si ad ianuam huc accesseris: nisi iussero propius
Ego te faciam miserrimus mortalis uti sis.
Scis iam meam sententiam? quo abis? redi rursum.
Con. Ita me bene amet lauerna te iam nisi redi
Mihi uasa iubes pipulo hic differam ante ædis.
Quid ego nūc agā? næ ego ædepol ueni huc auspicio malo
Nummo sum conductus plus iam medico mercede opus est.

Euclio. Congrio.

Eu. Oc q̄dē hercle quoquo ibo mecū erit mecū ferā
Neq; istuc in tātis periculis nūq̄ cōmittā ut siet.
Ite sane nūc iā intro oēs & coqui,& tibi cinæ.
Etiam introduce si uis uel gregem uenalium
Coquite:facessite:festinate:nunc iam quantum lubet.
Con. Hem perij.Eu.abi.opera huc cōducta est uestra nō oratio.
Con. Heu senex pro uapulādo hercle ego abs te mercedē petā
Coctum ego: non uapulatum dudū conductus sum.
Eu. Lege agito mecum molestus ne sis:aut cœnam coque.
Aut abi in malum cruciatum ab ædibus.Con.abi tu modo

Euclio

Eu. Llic hō hinc abijt:di imortales facinus audax
Qui cum opulento pauper homine cœpit (icipit
rem habere aut negocium?
Velut megadorus tentat me oībus miserū modis.
Qui simulauit mei honoris mittere huc causa coquos
Is ea causa misit hoc qui surriperent misero mihi.
Condigne etiam meus me intus gallus gallinacius
Qui erat anui peculiaris perdidit penissime.
Vbi erat hæc defossa occepit ibi scalpurire ungulis
Circum circa quid opus est uerbis?ita mihi pectus peracuit
Capio fustem.obtrunco gallum furem manufestarium.
Credo ego ædepol illi mercedem gallo pollicitos coquos
Si id palam fecisset:exemi ex manu manubrium.
Quid opus est uerbis?facta est pugna in gallo gallinacio.
Sed megadorus meus affinis:eccum incedit e foro:
Iam hunc non ausim præterire:quin consistam & colloquar.

Megadorus.Euclio.

Arradi amicis meis consilium meum
De conditione hac:euclionis filiam laudant:
Sapienter factum & consilio bono
Nam meo quidem animo si idem faciant cæteri

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Opulentiores pauperiorum filias
Vt indotatas ducant uxores domum.
Et multo fiat ciuitas concordior
Et inuidia minore nos utamur: quam utimur:
Et ille malam rem metuant quam metuunt magis
Et nos minore sumptu simus: quam sumus,
In maxima illæc populi parte est optuma
In pauciore auidis altercatio est.
Quorum animis auidis: atque insatietatibus
Neque lex: neque tutor capere est qui possit modum.
Neque hoc qui dicat quo illæ nubent diuites.
Dotata es: istud ius pauperibus ponatur
Quoi iubeant nubant: dum dos ne fiat comes
Hoc si ita fiet mores meliores sibi
Parent pro dote quos ferant: quam nunc ferunt.
Ego faxim: muli precio qui superant equos
Sient uiliores gallicis canterijs.
Eu. Ita me di amabũt ut ego hunc ausculto lubens
Nimis lepide fecit uerba ad parsimoniam.
Me. Nulla ergo dicat equidem dotem ad te attuli
Maiorem: multo quam tibi erat pecunia
Enim mihi quidem æquum est
Purpuram atque aurum dari
Ancillas: mulos: muliones: pedissequas:
Salutigerulos pueros: uehicula qui uehar.
Scraptæ: scrupedæ: strictipellæ: sordidæ
Eu. Vt matronarum hic facta pernouit probe
Moribus præfectum mulierum hunc factum uelim
Me. Huc cum uenias plus plaustrorum in ædibus
Videas quam ruri quando ad uillam ueneris:
Eu. Sed hoc etiam pulchrum est.
Præ quam ubi sumptus petunt
Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Stat fullo:phrygio:aurifex:lanarius:
Caupones:patagiarij : induciarij:flamearij:uiolarij:carinarij:
Aut manulearij:aut myrobrecarij.
Propolæ linthones calceolarij.
Sedentari sutates.diabathrarij
Solearij adstant.adstant molochinarij,
Petunt fullones:sarcinatores petunt.
Strophiarij adstant:astant semi;onarij,
Iam hosce absolutos censeas:cedunt:petunt.
Tereeniquini stant phylaciste in atrijs
Textores:limbolarij:arcularij ducuntur:datur
Aes:iam hosce absolutos censeas
Quum incedunt infectores crocotarij
Aut aliqua mala crux semper est quæ petat:
Eu.Compellarem ego illum ni metuam:ne desinat
Memorare mores mulierum:nunc sic sinam.
Me. Vbi nugiuendis res soluta est omnibus
Ibi ad postræmum cedit miles:aes petit.
Itur:putatur ratio cum argentario
Miles impransus adstat:æs censet dari.
Vbi disputata est ratio cum argentario.
Etiam plus ipsus ultro debet argentario.
Spes prorogatur militi in alium diem.
Hæc sunt atq; aliæ multæ in magnis dotibus
In commoditates sumptusq; intolerabiles
Nam quæ indotata est:ea est in potestate uiri.
Dotatæ mactant & malo & damno uiros:
Sed eccum affinem ante ædes:quid agitur euclio?

Euclio Megadorus.

Eu. Imium lubenter audiui sermonem tuum:
Me. n An audiuisti?Eu.usq; a principio omnia.
Me. Tamen e meo quidem animo

Aliquanto facias rectius.
Si nitidior sis nuptijs filiæ.
Pro re nitorem & gloriam pro copia.
Qui habent meminerint sese unde oriundi sient.
Eu. Neq; pol megadore mihi: neq; cuiq; paupere
Opinione melius res structa, est domi.
Me. Immo est: & dij faciant ut siet
Plus plusq; sospitent quod nunc habes
Eu. Illud mihi uerbum non placet quod nunc habes.
Iam hic scit me habere q̃ egomet: anus fecit palam.
Me. Quid tute solus e senatu seuocas?
Eu. Pol ego te ut accusem merito meditabar. Me. quid est?
Eu. Quid sit me rogas? qui mihi omnis angulos
Furum impleuisti in ædibus misero mihi
Qui mihi intromisisti in ædibus quingentos coquos
Cum senis manibus genere geryonaceo.
Quos si argus seruet: qui oculeus totus fuit.
Quem quondam ioui iuno custodem addidit
Is nunq; seruet: præterea tibicinam
Quæ mihi interbibere sola si uino scateat
Corinthiensem fontem pyrenea' potest:
Tum obsonium autem. Me. pol uel leoni sat, est
Etiam agnum misi. Eu. quo quidem agno sat scio
Magis curiosam nusq; ullam esse bestiam
Me. Volo ex te ego scire qui sit agnus curio
Eu. Qui ossa atq; pellis totus est: ita cura macet.
Quin exta inspicere in sole etiam uiuo licet.
Ita is pellucet quasi laterna punica.
Me. Cedundum illum ego conduxi. Eu. tũ tu idem optumũ est
Loces efferendum: nam iam credo mortuus est.
Me. Potare ego tecum hodie euclio uolo.
Eu. Non potem ego quidem hercle Me. At ego iussero

Cadum unum uini ueteris a me afferier.
Eu. Nolo hercle: nam mihi bibere decretũ aquam est.
Me. Ego te hodie reddam madidum sed uino probe.
Tibi an decretum est bibere aquam? Eu. Scio quam rem agat
Vt me deponat. uino eam affectat uiam.
Post hoc quod habeo ut commutet coloniam.
Ego id cauebo: nam alicubi abstrudam foris:
Ego faxo & operam & uinum perdiderit simul.
Me. Ego nisi quid me uis eo lauatum ut sacruficem.
Eu. Aedepol nætu aula multos inimicos habes.
Atq; istuc aurum quod tibi concreditum est.
Nunc hoc mihi factum est optumum. ut te auferam
Aula in fidei phanum: ibi abstrudam probe:
Fides nouisti me: & ego te: caue sis tibi
Me tu in me mutassis nomen: si hoc congreduo.
Ibo ad te fretus tua fides fiducia.

Strobilus. Seruus.

Str. Hoc est serui facinus frugi facere quod ego persequor
Ne moræ molestiæq; imperium herile habeat sibi.
Nam qui hero ex sentẽtia seruire seruus postulat
In herum matura in se sera condecet capessere:
Sin dormitet, ita dormitet, seruum sese ut cogitet.
Nam qui amanti hero seruitutem seruit: quasi ut ego seruio
Si herum uidet superare amorem, hoc serui esse officium reor.
Retinere ad salutem non eum quo incumbat eo impellere.
Quasi pueri qui nare discunt scriptæ inducitur ratis
Qui laborent minus facilius ut nent: & moueant manus
Eodem modo seruum ratem esse amanti hero æquum censeo.
Vt tolleret ne pessum eat tanq;
Imperium herile edisc at. ut quod non os uelit oculi sciant.
Quod iubeat citis quadrigis citius properet persequi.
Qui ea curabit: abstinebit censeo ne bubula.

Nec sua opera reddet unq̃ in splendorem compedes
Nunc herus meus amat filiam huius euclionis pauperis:
Eam hero nunc renunciatum est nuptum huic megadoro dari.
Is speculatum huc misit me ut quæ fierent: fieret particeps.
Nunc sine omni suspitione in ara hic assidam sacra.
Hinc ego huc & illuc potero quid agant arbitrarier.

Euclio senex. Strophilus seruus.

T Vmõ caue quoiquã indicassis aurũ meũ esse istic fides
Nõ metuo ne qsq̃ inueniat ita pbe in latebris situũ est.
Aedepol ne illic pulchrã prædã agat siqs illã inuenerit
Aulam onustam auri: uerum id te quæso ut prohibessis fides.
Nunc lauabo: ut rem diuinam faciam ne affinem morer.
Quin ubi accersat me meam extemplo filiam ducat domum.
Vide fides etiam atq; etiam nunc saluã ut aulam abs te auferã
Tuæ fidei concredidi aurum: in tuo luco & phano mõ est sitũ.
Str. Di immortales quod ego hũc hominẽ facinus audio loqui
Se aulam onustã auri abstrusisse hic intus in phano fidei.
Caue tu illi fidelis quæso potius fuerit q̃ mihi.
Atq; hic pater est ut ego opinor huius herus quam amat.
Ibo hinc intro: perscrutabor phanum si inueniam uspiam
Aurum dum hic est occupatus: sed si repperero O fides
Mulsi congialem plenam faciam tibi fideliam.
Id adeo tibi faciam: uerum ego mihi bibam ubi id fecero.

Euclio.

N On temere est q̃ coruos cantat mihi nũc ab leua manu
Simul radebat manibus terram & uoce crocibat sua
Continuo meũ cor cœpit artem facere ludicram
Atq; in pectus emicare: sed ego cesso currere

Euclio. Strophylus

Eu. f Oras lumbrice qui sub terra erepsisti modo
Qui mõ nusq̃ cõparebas nũc quũ compares paris
Ego ædepol te præstigiator miseris iam accipiã modis

Str. Quæ te

Str. Quae te mala crux agitat? qd tibi mecũ ẽ cõmertij senex
Quid me afflictas? quid me raptas? qua me causa uerberas?
Eu. Verberabilissime etiam rogitas non fur sed trifur?
Str. Quid tibi subripui? Eu. reddere huc sis. Str. quid uis red-
dam?. Eu. rogitas.
Stro. Nihil eqdẽ tibi abstuli. Eu. at illd' qd' tibi abstuleras cedo
Str. Ecquid ais? Eu. qd agã auferre nõ potes. Str. quid uis tibi.
Eu. Pone hoc scis. aufer cauillã: nõ ego nunc nugas ago.
Str. Quid ego ponã quin tu eloquere quicquid est suo. nomine?
Nõ hercle eqdẽ quicq̃ sumpsi nec tetigi. Eu. ostẽde huc manus
Str. Hẽ tibi ostẽdi: eccas. Eu. uideo age ostende etiam tertiam
Str. Laruae hunc atq; intemperiae insaniaeq; agitant senem
Facis ne iniuriã mihi an nõ? Eu. fateor, quia nõ perdo, maximã
Atq; id quoq; iã fiet nisi fatere Str. quid fatear tibi?
Eu. Quid abstulisti hinc? Str. di me perdant si ego tui qd q̃ ab
Ni ue adeo abstulisse uellẽ. Eu. agedũ excute dũ palliũ (stuli
Str. Tuo arbitratu: Eu. ne inter tunicas habeas. Str. tẽta qua lu
Eu. Vah scelestus q̃ benigne ut abstulisse intellegam. (bet
Noui sicophantias: age rui sum ostende huc
Dextrã. Str. hẽ. Eu. nũc leuã ostẽde. Str. qnequidẽ ambas pfero
Eu. Iã scrutari mitto redde huc St. qd reddã? Eu. ah nugas agis
Certe hẽs. Str. hẽo ego. quid hẽo? Eu. nõ dico audire expetis
Id meũ quicquid habes redde. St. insanis perscrutatus es.
Tuo arbitratu: neq; tui me quicq̃ inuenisti penes
Eu. Mane: mane: qs illic es? qs hic intus alter erat tecũ simul?
Perij hercle: ille nũc intus turbat hũc si amitto: hic abierit
Postremo iã hunc perscrutaui hic nihil habet: abiquo lubet.
Iupiter te dijq; perdant. Str. haud male gratias.
Eu. Ibo hinc intro atq; illi sociẽno tuo iam interstringã gulam
Fugim hinc ab oculis? abin hinc an non. Str. abeo. Eu. caue si te
uideam.

Strophilus.

Str. u Bi ille abibit ego me ducã feriẽdus arbore: abeo
Mortuum ego me mauelim leto malo
Quam non ego illi dem hodie insidias seni
Nam hic iam non audebit aurum abstrudere.
Credo efferet iam secum: & mutabit locum
Atat foris crepuit: senex eccum aurum effert foras
Tantisper hic ego ad ianuam concessero.

Euclio. Strophilus.

FIdei censebam maximam multo fidem
Esse: ea subleuit os mihi penussume.
Ni subuenisset coruus perissem miser.
Nimis hercle ego illu; coruũ ad me ueniat uelim
Qui indicium fecit: ut ego illi aliquid boni
Duam, nam quo dedit tandiu: quam perdium
Nunc hoc ubi abstrudam: cogito solum locum.
Siluani lucus extra murum est aulus
Crebro salicto oppletus: ibi sumam locum:
Certum est syluano potius credam q̃ fidei:
Stro. Fuge: fuge dii me saluom & seruatum uolunt.
Iam ego illuc per curram: atq; inscendam aliquam inarborem
Indeq; obseruabo aurum ubi abstrudat senex.
Quamquam hic manere me herus sese iusserat.
Certum est malam rem potius quæram cum lucro.

Lyconides adolescens. Eunomia. Phedria

Ly. d Ixi tibi mater: iuxta rem mecum tenes
Super euclionis filiam nunc te obsecro,
Fac mentionem cum aduonculo mater mea.
Resecroq; mater quod dudum obsecraueram.
Eu. Scis tute facta uellem æque tu uelis
Et istuc confido a fratre me impetrasse
Et causa iusta est siquidem ita est ut prædicas:
Te eam compressisse uinulentum uirginem.

Ly. Ego ne ut te aduorsum mentiar mater mea?
Ph. Perii mea nutrix: obsecro te uterus dolet.
Iuno lucina tuam fidem. L. hem mater mea
Tibi rem potiorem uideo: clamat parturit.
Eu. I hac intro mecum gnate mi ad fratrem meum
Vt istuc quod me oras officium tibi impetratum ab eo auferam.
Ly. Iam sequor te mater: sed seruum meum
Strobilum miror ubi sit: quem ego me iusseram
Illic operiri num ego mecum cogito.
Si mihi dat operam: me illi irasci iniurium est.
Ibo intro: ubi de capite meo sunt comitia.

Strophilus.

Ici diuitiis qui aureos montis colunt
Ego solus supero. nam istos reges caeteros
Memorare nolo hominum mendicabula.
Ego sum ille rex philippus, o lepidum diem
Nam ut dudum hinc abii: multo illuc adueni prior
Multoque prius me collocaui in arborem
Indeque expectabam aurum ubi abstrudebat senex
Ex fodio aulam auri plenam inde ex eo loco
Video recipere se senem: ille me non uidet
Nam ego modo declinaui paulum me extra uiam
Atat eccum ipsum: ibo ut hoc quondam domum.

Euclio senex. Lyconides adolescens.

Erii: interii: occidi: quo curram? quo nunc curram?
Tene tene, quem? quis? nescio nihil uideo: caecus eo. atque
Equidem quo eam: aut ubi sim: aut qui sim
Nequeo cum aio certum inuestigare. obsecro uos ego mihi auxilio
Oro, obtestor, sitis: & hominem demonstretis qui eam abstulerit
Qui uestitu & creta occultant sese: atque sedent quasi sint frugi
Quid ais tu? tibi credere certum est. nam esse bonum ultu cognosco
Quid est quid ridetis? noui omnes: scio fures esse hic complures.

Hem nemo habet horum: occidisti. dic igitur quis habet. nescis.
Heu me miserum miserũ: perij male pditus: pessime ornatus eo
Tantum gemiti & mali molestiæ hic dies mihi obtulit famẽ &
Perditissimus ego sum omnium in terra (pauperiem
Nam quid mihi opus est uita qui tantum auri
Perdidi quod custodiui sedulo egomet me fraudaui.
Animumq; meum: geniumq; meum: nunc eo alij lætificantur
Meo malo & damno, pati nequeo.
Ly. Quinã hõ hic ante ædis nostras eiulãs: cõqueritur mœrẽs?
Atq; hic quidẽ euclio ẽ: ut opinor. oppido ego interij: palã res ẽ:
Scit peperisse iã ut ego opinor filiã suã. nec mihi incertum est.
Quid agã? abeã? an maneã? an adeam: an fugiã? qd agã? ædepol nescio. Euclio senex. Lyconides adolescens.
Vis hic loquitur? Ly. ego sum. Eu. immo ego sum miser
¶ Et misere perditus: cui tanta mala mœstitudoq; obtigit
Ly. Animo bono es. Eu. quo obsecro peccato esse possum
Ly. quia istuc facinus q̃ tuum
Sollicitat animũ id ego feci & fateor. Eu. quid ego ex te audio?
Ly. Id quod uerum est. Eu. quid ego emerui adulescens mali?
Quamobrem ut faceres meq; meosq; perditum ires liberos.
Ly. Deus mihi impulsor fuit. is me ad illam illexit. Eu. quo mõ?
Ly. Fateor me peccauisse: & me culpam commeritum scio.
Id adeo te oratum aduenio: ut animo æquo ignoscas mihi.
Eu. Cur id ausus facere. ut id quod non tuum esset tangeres.
Ly. Quid uis fieri? factum illud fieri infectum non potest.
Deos credo uoluisse: nam ni uellent non fieret scio.
Eu. At ego deos credo uoluisse ut apud te me in neruo enecem
Ly. Ne istuc dixis. Eu. quid tibi ergo meam me inuito tactio est?
Ly. Quia uini uitio atq; amoris feci. Eu. homo audacissime.
Cum istac te oratione huc ad me adire ausisti impudẽs?
Nam si istuc ius est ut tu istuc excusare possies
Luce clara deripiamus aurum matronis palam:

Post id si prensi simus excusemus ebrios
Nos fecisse amoris causa: nimis uil est uinum atq; amor
Si ebrio atq; amanti impune facere quod lubeat licet.
Ly. Quin tibi ultro supplicatum aduenio ob stultitiam meam.
Eu. Non mihi homines placent: qui quãdo male fecerũt purgãt
Tu illam scibas non tuam esse: non attactam oportuit.
Ly. Ergo quia sum tangere ausus haud causificor quin eam
Ego habeam potissimum. Eu. tum habeas me inuito meam?
Ly. Haud te inuito postulo: sed meam esse oportere arbitror.
Quin tu eam inuenies inq; meam illam esse oportet euclio.
Eu. Nisi refers. Ly. Quid tibi ego referã? Eu. qđ subripuisti meũ
Iam quidem ad prætorem hercle te rapiam. & tibi scribã dicam
Ly. Subripui ego tuũ: unde? aut quid ẽ. Eu. ita te amabit iupiter:
Vt tu nescis. Ly. nisi quidem tu mihi quid quæras dixeris.
Eu. Aulam auri inquam te reposco quã tu confessus mihi
Te abstulisse. Ly. neq; ædepol dixit neq; feci. Eu. negas.
Ly. Pernego. immo neq; ego aurum: neq; istæc aula que sciet
Scio nec noui. Eu. illã ex syluani luco quã abstuleras cædo
I refer dimidiam tecum potius partem diuidam.
Tametsi fur mihi es, molestus non ero furi, refer.
Ly. Sanus tu non es. qui furem me uoces. ego te euclio
De alia re rescuisse censui: quod ad me attinet.
Magna est res quã ego tecũ ociose si ocium est cupio loqui.
Eu. Dic bona fide tu id aurum non subripuisti? Ly. bona non.
Eu. Istuc quoq; bona? atq; id scies qui abstulerit.
Neq; scis qui abstulerit mihi indicabis. Ly. faciã. Eu. neq; partẽ
Tibi ab eo cui est indipisces: neq; furem excipies.
Ly. Ita. Eu. id fallis. Ly. tũ me faciat quod uolt magnus iupiter.
Eu. Sat habeo: age nũc loquere quid uis. Ly. si me nouisti minus
Genere quo sim gnatus. hic mihi est megadorus auonculus
Meus fuit pater antimachus. ego uocor lyconides.
Mater est eunomia. Eu. noui genus nũc quid uis? Li, id uolo

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Noscere filiam ex te tu habes. Eu. immo eccillam domi.
Ly. Iam tu despondisti opinor meo auunculo. Eu. oẽm rẽ tenes
Ly. Is me nunc renunciare repudium iussit tibi.
Eu. Repudium rebus paratis: atq; exornatis: nuptijs?
Vt illum di immortales omnes: quantum est perdiunt
Quem propter hodie auri tantum perdidi infelix miser.
Ly. Bono animo es: & bene dice: nũc quæ res tibi & gnatæ tuæ
Bene fœliciterq; uortat: ita di faxint. inquito.
Eu. Ita di faciant. Ly. & mihi ita di faciant. audi nunc iam.
Qui homo culpam admisit in se: nullus est tam parui precij
Quin pudeat: quin purget sese nunc te obtestor euclio
Vt quod ego erga te imprudens peccaui aut gnatam tuam
Vt mihi ignoscas: eamq; uxorem mihi des ut leges iubent.
Ego me iniuriam filiæ fecisse fateor tuæ
Cereris uigilijs per uinum atq; impulsu adolescentiæ.
Eu. Hei mihi quod facinus ex te ego audio. Ly. curro in uias
Quem ego auum feci iam ut esses filiæ nuptijs.
Nam tua gnata peperit decumo mense post. numerum cape.
Ea re repudium remisit auunculus causa mea.
Intro exquere sit ne ita ut ego prædico. Eu. perij oppido
Ita mihi ad malum malæ res plurimæ se adglutinant.
Ibo intro ut quid huius rei scit sciam. Ly. iam te sequor:
Hæc propemodum iam esse in uado salutis res uidetur.
Hunc seruum esse ubi dicam meum strobilum: non reperio
Nisi etiam hic operiar tamẽ paulisp: postea intro hũc subsequar.
Nunc interim spacium ei dabo exquirendi,
Meum factum ex gnatæ pedissequa nutrice, an uera noui?

Strophilus. Lyconides.

St. Ii immortales qbus & quãtis me donatis gaudijs
d Quadrilibrẽ aulã auro onustã hẽo qs me est diuitior?
Quis me athenis nũc magis qsquã ẽ hõ cui dij sint p
Certo em̃ ego uocẽ hic loquẽtis mõ me audire uisus sum (pitij?

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Herũ ne ego aſpicio meũ. Ly. uideo ego nun ſtrobilũ ſeruũ meũ?
Str. Ipſus eſt. Ly. haud aliud ẽ. Str. cõgrediar. Ly. cõtollã gradũ
Credo ego illi ut iuſſi eãpſe anũ adiſſe huius nutricẽ uirginis:
Str. Quin ego illum inueniſſe dico hanc prædam atq; eloquar.
Igitur orabo ut manu me mittat: ibo atq; eloquar.
Repperi. Ly. quid reperiſti? Str. non quod pueri clamitant
In faba ſe reperiſſe. Ly. Iam ne autem ut ſoles deluſis?
Str. Here mane. eloquar iam auſculta:
Ly. Age, ergo loquere. Str. repperi hodie here diuitias nimias
Ly. Vbi nam? Str. quadrilibrem (inquã) aulam auri plenam
Ly. Qđ ego (facinus) audio ex te. St. euclioni huic ſeni ſubripui
Ly. Vbi id aurum? Str. in arca apđ me: nũc uolo me emitti manu
Ly. Ego ne te emittam manu ſcelerum cumulatiſſime?
Str. Ah here: ſcio quam rem geras:
Lepide hercle animum tuum tentaui: iã ut eriperes apparabas.
Quid faceres ſi reperiſſem? Ly. non potes probaſſe nugas.
I redde aurum. Str. reddam ego aurum. Ly. redde inquam.
Et huic reddatur. Str. ah unde?
Ly. Quõ faſſus es eẽ ĩ arca. Str. ſol eo hercle ego garrire nugas.
Ita loquor. Ly. at ſcin quomõ? Str. uel hercle eneca:
Nunq; hinc feres a me quid hic quondam puicus addit
Non feram nunq; qđ non habeo efferaris caue.
Ly. Niſi actutũ ſeni id auri redditio eſt. Str. ſiue ꝑpenſus ferar
Libitinarius: ſiue polinctorius efferar. Nunq; dabo niſi fodiam
Nouiter arrogiam. Ly. uæh capiti tuo. Str. immo ſenis. & capiti,
Et pectori. qui auri tantum perdidit. Ly. quis repperit?
St. Quem reperiſſe uis? Ly. qui in arca illud ſubruptũ habere
Autumat St. Quã pulcre tibi here conniuerent oculi ſi id
Factum fateor ludo qđ luſi tecum: non par eſt identidem
Serio uortier. Ly. At nunc iã. Ne me irritaſſis: i, & aurum
Redde: ſuſq; deq; haud agites. St. Here id ſi repperibitur
Certum eſt geminam te lanceã confitentẽ icere. Ly. i, & redde.

St. Vis crassum? Ly. i & redde. St. atat massum quæritas
Ly. I & redde: ego ad senem propero: ut quid comiciis
Proximis uideam. Senex auri aulam perdidit. Megadorus
Repudium renunciat. Filiam peperisse uitio rescijt. St. hero
Meo: quātū ego uideo: nemo est benignior. Alij non quod
Inuentum est non occulunt modo negāt, occulunt uaniloqui.
Sed aliud post aliud. Si qua sit opportunitas harpagatum
Volunt: si elusinæ sit: facilem deam creduant. Si cocyto,
Non uidere quē batuat. Ita neq; amicis neq; cognatis.
Neq; dis parcunt dum bene parcant sibi istic quidem
Ne miserum faciat senem: aut illius familiam opulentam
Auri aulam: grandem: onustam: plenam: referriq; iubet
Vt se faciat olim miserum atq; suam familiam. Ast ego partem
Impartiri malim: unde redimar. Quod uortet bene: picus
A sinistris cantitat qui auri custos hercle olim traditur
Ibo, & aulam referam: quod illæc mihi bene auis occinat.

CAPTIVI DVO.

COMOEDIA QVARTA.

Simonis Charpentarij parrhisij familiare argumentum cū nominum æthimologijs.

EGgioni Aetholo seni filij duo fuere Philopolemus et Pegnius. Hūc aūt minorē natu Stalanus seruus surripuit: fugiensq; Theodoro medico Aulidēsi uenūdedit: quē emptū filio suo Policrati seruū dedit: uocauitq; Tyndarū: Cunq; bellū esset Aulidensibus cum Aetholis: captus est Philopolemus: ac uersa uice ex Aulidensibus Policrates & Tyndarus captiui fuere (unde & comœdia nomē sumpsit) Egio ergo Philopolemū ut redimeret: undiq; coemit captiuos: quorū ex numero illi duo: insciusq; Egio filiū minorē natu coemit Illi dolū confingunt ut nomina habituq; cōmutent: quo fa-

cto Egio doli neſcius Philocratem pro Tyndaro mittit ad redi-
mendum Philopolemum natum. Dumq; morã faceret Philocra-
tes: reſciuit ſenex confictam fallaciam: & Tyndarum in lapidi-
cinas mittit. Rediens uero Philocrates cum Philopolemo ſeruũ
Stalagnum reducunt: a quo ſenex Tyndarũ filium recognoſcit
quem a teneris unguiculis ſeruus ipſe uendiderat medico.

Nominum æthimologiæ

EGio ab egizo. i. quatio ꝙ multis in hac comœdia cõcuſ
ſus ſit erũnis. Philopolemus. i. amãs bellũ: Philocra-
tes. i. amoris tenax. Tyndarus. i. ĩpulſus, ob mala quæ
ei obuenerũt, prius pegnius uocatus. i. puer luſorius
Ergaſilus, paraſiti nomen id eſt alienam ad ſe trahens operam.
Ariſtophontes, ab ariſtos optimus, & phonemo occido. Stala-
gnus a ſtilla ob iugem fletum dictus.

CAptus eſt in pugna egionis filius.
Alium quadrimum fugiens ſeruus uendidit
Pater captiuos commercatur alios.
Tantum ſtudens ut natum recuperet ſuum:
Et inibi emit olim amiſſum filium.
Is ſuo cum domino ueſte uerſa ac nomine
Vt amittatur fecit: ipſus plectitur.
Et is reduxit captum, & fugitiuum ſimul.
Indicio cuius alium agnoſcit filium.

Prologus.

Os quos uidetis ſtare hic captiuos duos
h Illi qui ſtant: hi ſtant ambo: non ſedent
Vos uolo mihi teſtes me uerum loqui.
Senex qui hic habitat egio, eſt huius pater.
Sed is quo pacto ſeruiat ſuo ſibi patri
Id ego hic apud uos proloquar ſi operam datis.
Seni huic fuerunt filiĳ nati duo:
Alterum quadrimum puerum ſeruus ſubrupuit,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Eumq; hinc profugiens uendidit in aulide
Patri huiusce: iam hoc tenetis? optumum est
Negat hercle ille ultimus, accedito.
Si non ubi sedeas locus est: est ubi ambules.
Quando histrionem cogis mendicarier
Ego me tua causa renes non rupturus sum.
Vos qui potestis ope uestra censerier
Accipite reliquom. alieno uti nihil moror.
Fugitiuus ille (ut dixeram) ante huius patri
Domo quem profugiens dominum abstulerat uendidit.
Hic postq; hunc emit dedit eum huic gnato suo
Peculiarem: quia quasi una ætas erat.
Hic nunc domi seruit suo patri: nec scit pater
Est uero: dignos: quasi pilas homines habens:
Rationem habetis quo modo unum amiserit.
Postq; belligerant ætoli cum aulidis,
(Vt fit in bello) capitur alter filius:
Medicus menarcus emit ibidem in aulide
Cœpit captiuos commercari hic alios.
Si quem reperire posset cum quo mutet suum:
Illum captiuum hunc suum esse nescit qui domist.
Et quoniam heri inde audiuit de summo loco
Summoq; genere captum equitem alium.
Nihil precio par sit filio dum parceret.
Reconciliare ut facilius posset domum.
Emit hosce de præda: ambos de quæstoribus.
Hisce autem inter sese confinxerunt dolum
Quo pacto hic seruus suum herum hinc amittat domum.
Atq; inter se commutant uestem & nomina.
Illi uocatur philocrates: hic tyndarus.
Huius illic. hic illius hodie fert imaginem.
Et hic hodie expediet hanc docte fallaciam.

Et suum herum faciet libertatis comportem.
Eodemq; pacto fratrem seruabit suum.
Reducemq; faciet liberum in patriam ad patrem.
Inprudens itidem & sæpe iam in multis locis
Plus insciens quid fecit: quam prudens bonis.
Sed inscientes sua sibi fallacia
Ita compararunt & confinxerunt dolum.
Itaq; hi commenti de sua sententia,
Vt in seruitute hic ad suum maneat patrem.
Ita nunc ignorans suo sibi seruit patri.
Homunculi quanti sunt, quum recogito
Hæc res agetur nobis. uobis fabula
Sed etiam est paucis, uos quod monitos uoluerim.
Profecto expediet fabulæ, huic operam dare.
Non pertractate facta est. neq; item ut cæteræ.
Neq; spurcidici insunt uersus immemorabiles.
Hic neq; periurus leno est: nec meretrix mala:
Neq; miles gloriosus: esse ne uereamini
Quia bellum ætolis dixi cum aulidis.
Foris illic extrascenam fient prælia
Nam hoc pene iniquomst comico choragio
Conari desubito nos agere tragœdiam.
Proin si quis pugnam expetat lites contrahat
Valentiorem nactus aduersarium.
Si erit ego faciam ut pugnam inspectet non bonam.
Adeo ut spectare postea omnis oderit.
Abeo. ualete iudices iustissimi,
Domi belliq; duellatores optimi.

Parasitus.

Vuentus nomen indidit scorto mihi:
I Eo quia inuocatus soleo esse in conuiuio.
Scio absurde dictum hoc derisores dicere.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

At ego dico recte: nam scortum in conuiuio
Sibi amator talos quum iacit inuocat.
Est ne inuocatum an non? planissume.
Verum hercle uerum nos parasiti planius,
Quos nunq̄ quisquam neq; uocat: neq; inuocat
Quasi mures semper edimus. alienum cibum.
Vbi res prolatæ sunt, quum rus homines eunt,
Simul prolatæ res sunt nostris dentibus.
Quasi quum caletur cocleæ in oculto latent.
Suo sibi succo uiuunt, ros si non cadit.
Item parasiti rebus prolatis latent.
In oculto miseri uictitant succo suo:
Dum ruri rurant homines: quos liguriant
Prolatis rebus parasiti, uenatici canes
Sumus, quando rure redierunt molossici:
Odiosiq;: & multum incommodestici.
Et hic quidem hercle nisi qui colaphos perpeti
Potest parasitus: frangiq; aulas in caput.
Vel ire extra portam trigeminam ad sacculum licet.
Quod mihi ne eueniat non nullum periculum est.
Nam postquam meus rex est potitus hostium.
Ita nunc belli gerant ætoli cum aulidis.
Nam ætolia hæc est, illic est captus in aulide.
Philopolemus huius egionis filius:
Senis qui hic habitat: quæ ædes lamentariæ
Mihi sunt: quas quotienscunq; conspicio fleo:
Nunc hic occepit quæstum hunc filii gratia.
Inhonestum: & maxime alienum ingenio suo.
Homines captiuos cōmercatur: si queat
Aliquem inuenire suum qui commutet filium.
Nunc ad eum pergam: sed aperitur hostium
Vnde saturitate sæpe ego exii ebrius.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Egio senex. Ergasilus parasitus. Lolarius

Se. Duorte animum scis tu istos captiuos duos
a Heri quos emi de præda de quæstoribus.
His indito cathenas singularias
Istas maiores quibus sunt uincti demito
Sinito ambulare, si foris, si intus uolent.
Sed uti adseruentur magna diligentia.
Liber captiuus auis fere consimilis est.
Semel fugiendi si data est occasio
Satis est nunquam postilla possis prandere:
Omnes profecto liberi libentius
Sumus, quam seruimus. Lo. non uidere ita tu quidem
Si non est quod dem: mene uis dem ipse in pedes?
Se. Si dederis: erit ex templo mihi quod dem tibi.
Lo. Auis me fere consimilem faciam ut prædixisti:
Se. Ita ut dicis: nam si faxis te in caueam dabo.
Sed satis uerborum est. cura quæ iussi atque abi.
Pa. Quod quidem ego nimis quam cupio ut impetret.
Nam ni illum recipiat nihil est quo me recipiam
Nulla est spes. iuuentutis sese omnis amant:
Ille demum antiquis est adulescens moribus.
Cuius nunquam uoltum tanquillauit gratus
Condigne, pater est eius moratus moribus:
Se. Ego ibo ad fratrem: ad alios captiuos meos.
Visam ne nocte hac quippiam turquauerint.
Inde me continuo recipiam rursum domum.
Pa. Aegre est mihi hunc facere quæstum carcerarium
Propter sui gnati miseriam miserum' senem.
Sed si ullo pacto ille huc consiliari potest,
Vel carnificinam hunc facere, possum perpeti.
Se. Quis hic loquitur? P. ego qui tuo mœrore maceror.
Macesco. consenesco: & tabesco miser.

Ossa: atq; pellis ut miser macritudine.
Neq; unquam quicq; me iuuat: quod edo domi
Foris aliquantulum etiam quod gusto id beat.
Se. Ergasile salue Pa. dite bene ament egio
Se. Ne fle. Pa. ego ne illum fleam? ego ne non defleam
Talem adulescentem. Se. semper sensi filio
Meo te esse amicum. & illum intellexi tibi.
Pa. Tum deniq; homnes nostra intelligimus bona,
Quum quæ in potestate habuimus: ea amisimus.
Ego postq; gnatus tuus potitus est hostium,
Expertus quanti fuerit nunc desidero.
Se. Alienus quũ eius incõmodum tam ægre feras
Quid me patrem par facerest cui illle est unicus
Pa. Alienus ego a.ienus ille? ah egio
Nunq; istuc dicis: neq; animum induxis tuum:
Tibi ille unicus est mihi etiam unico magis unicus.
Se. Laudo, malum quũ amici tuum ducis malum.
Nunc habe bonum animum. Pa. heu. Se. huic illud dolet
Quia nunc remissus est edendi exercitus:
P. Nullũ ne interea nactus qui posset tibi
Remissum quem dixti reparare exercitum.
S. Quid credis? fugitant omnes hanc prouinciam.
P. Quod obtigerat. Postq; captus philopolemus tuus:
Non pol mirandum est fugitare hanc prouinciam.
Multis & multigeneribus opust tibi
Militibus: primo dum opus est pistorensibus
Forum sunt aliquot genera pistorensium.
Opus paniceis est: opus placentinis quoq;,
Opus turdetanis: opust ficedulensibus.
Iam maritumi omnes milites opus sunt tibi.
S. Vt sæpe summa ingenia in occulto latent
Hic qualis imperator nunc priuatus est:

Habe modo bonum animũ: nam illũ confido domum
In his diebus me reconciliascere.
Nam eccũ hic captiuum adulescentem alium
Prognatum genere summo & summis diuitijs
Hoc illum me mutare confido fore.
P. Ita di deæq; faxint. S. sed num quo foras
Vocatus ad cœnam? Pa. nusq; quod sciam.
Sed quidum id quæris? Se. quia mihi est natalis dies
Propterea te uocari ad cœnam uolo.
P. Facete dictum. S. sed si pauxillum potes
Contentus esse. P, ne per pauxillum modo.
Nam istoc me assiduo uictu delecto domi.
S. Agesis roga. emptũ nisi quis meliorem adfert
Quæ mihi atq; amicis placeat conditio magis
Quasi fundum uendã: meis me addicam legibus
P. Proh fundum uendis. S. tu quidem haud fundũ mihi
Sed si uenturus: tempori. P. æmulis iam ocium est
S. I modo: uenare leporem: nunc ityn tenes.
P. Nam meus scruposam uictus cõmeat uiam.
Nunq; istoc uinces me egio: ne postules
Cum calceatis dentibus ueniam tamen
S. Asper meus uictus sane est: Pa. sentis ne? hæsitas
S. Terrestris cœna est. P. sus terrestris bestia est:
S. Multis oleribus. P. curato ægrotos domi.
Num quiduis? S. uenias tempori. P. memorem mones.
S. Ibo intro: atq; intus subducam ratiunculam
Quantulum argenti mihi apud trapezitam fiet.
Ad fratrem quo ire dixeram: mox iero.

Lorarius. Philocrates. Tyndarus. Captiui.

I immortales id uoluerũt uos hanc ærũ nam exequi
d Decet id pati aio æquo: si id facietis leuior labos erit
Domi fuistis credo liberi

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Nunc seruius si euenit: ei uos morigerari mos bonust.
Eamq; & herili imperio ingenijs uostris leuem reddere.
Indigna digna habenda sunt herus quæ facit. Ca. obohoh
Lo. Eiulatione haud opus est multa oculis multa misera editis
In re mala animo si bono utare adiuuat.
Ca. At nos pudet quia cũ cathenis sumus. L. at pigeat postea
Nostrum herum: si uos eximat uinculis:
Aut solutos sinatq;: quos argento emerit:
Ca. Quid a nobis metuit? scimus nos
Nostrum officium quod est si solutos sinat
L. At fugam fingitis: sentio quam rem agitis.
Ca. Nos fugiamus? quo fugiamus? L. in patriam. Ca. apage
Haud nos deceat fugitiuos imitari. L. immo ædepol
Si erit occasio haud dehortor.
Ca. Vnũ exorare uos sinite nos. L. quidnã id ẽ? Ca. ut sine hisce
Arbitris, atq; a uobis nos detis locum loquendi.
L. Fiat. abscedite hic. nos cõcedamus huc: s; breuẽ orõe; ĩcipesse
Phi. Hem istuc certum. erat. concede huc. Lo. abite ab istis.
Ca. Obnoxij ambo uobis sumus ꝑpter hãc rẽ quũ quæ uolumus
Copia est ea facitis nos compotes: (nos
Phi. Secede huc nunc iam si uidetur procul
Ne arbitri dicta nostra arbitrari queant
Ne ue permanet palam hæc nostra falacia:
Nam doli, non doli sunt ni astu colas.
Sed malum maximum si id palam prouenit:
Nam si herus mihi es tu. atq; ego me tuũ esse seruũ assimulo
Tamẽ uiso opust. cauto est opus: ut hoc sobrie sineq; arbitris
Accurate hoc agatur: docte & diligenter.
Tanta incepta res est: haud somniculo se hoc
Agendum est. T. ero ut me uoles esse. Phi. spæro.
Nam tu nunc uides pro tuo caro capite
Carum offerre meum caput uilitati.

T. Scio. P. at ſcire memento quando id quod uoles habebis.
Nã fere maxima pars morem hunc homines habẽt: ꝗ ſibi uolũt
Dum id impetrant boni ſunt: ſed id ubi iam penes ſeſe habent
Ex bonis peſſimi & fraudo lentiſſimi
Sunt. nunc ut mihi te uolo eſſe autumo.
Quod tibi ſuadeam: ſuadeam meo patri.
Pol ego ſi te audeam meum patrem nominem:
Nam ſecundum patrem tu es pater proximus:
T. Audio. P. & propterea ſæpius te ut memineris moneo:
Non ego herus tibi ſed ſeruus ſum: nunc obſecro te hoc unum
Quoniam nobis di immortales animum oſtenderunt ſuum
Vt qui herum me tibi fuiſſe atq; eſſe nunc conſeruum uelint:
Quod ante hac pro iure imperitabã modo: nũc te oro ꝑ precem.
Per fortunam incertam: & per mei te erga bonitatem patris,
Perq; conſeruitium commune: quod hoſtica euenit manu.
Ne me ſecus honore honeſtes: ꝗ̃ ego te quum ſeruiebas mihi:
Atq; qui fueris & nunc ſis meminiſſe ut memineris.
Ty. Scio quidẽ me te eſſe nũc: & te eſſe me. Phi. hẽ iſtuc ſi potes
Memoriter meminiſſe ineſt ſpes nobis in hac aſtutia.

Egio ſenex. Philocrates. Tyndarus.

Eg. Iam ego reuertar intro ſi ex his quæ uolo exquiſiuero
Vbi ſunt iſti quos ante ædis iuſſi huc produci
Foras? P. ædepol tibi ne queſtioni eſſemus cautum intelligo
Ita uinclis: cuſtodijſq; circum muniti ſumus.
Eg. Qui cauet ne decipiatur: uix cauet quum etiam cauet.
Etiam quum cauiſſe ratus eſt: ſæpe is cautor captus eſt.
An uero non iuſta cauſa eſt: ut uos ſeruem ſedulo.
Quos tam grandi ſim mercatus præſenti pecunia?
Ph. Neq; pol tibi nos, quia nos ſeruas æquum ſtultitiæ uertere
Neq; te nobis ſi abeamus hinc: ſi fuat occaſio
Eg. Vt uos hic: itidem illic apud uos meus ſeruatur filius.
Ph. Captus eſt? Eg. ita. Ph. non igitur nos ſoli ignaui ſumus:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Eg. Secede huc: nam sunt quæ ex te solo scitari uolo
Quarum rerum te falsiloquum mihi esse nolo. Ph. non ero.
Quod sciam si quod nesciui id nescium tradam tibi.
Eg. Nunc senex est in tonstrina: nunc iam cultros attinet.
Ne quidem inuolucre inijcere uoluit uestem ut ne inquinet.
Sed utrum strictim ne ad tõsurum dicam esse: an per pectinem.
Ph. Nescio: uerũ si frugi est usq; admutilabit probe.
Eg. Quid tu seruus ne esse an liber mauelis? memora mihi
Ph. Proximum quod sit bono: quodq; a malo longissime
Id uolo: quanq̃ non multum fuit molesta seruitus.
Nec mihi secus erat: q̃ si essem familiaris filius.
Eg. Euge pol thalem talento non emam milesium.
Nam ad sapientiam huius nimius nugator fuit
Vt facete orationem ad seruitutem contulit:
Quo de genere natust illic philocrates? Ph. polyplusio.
Quod genus illic est unum polens atq; honoratissimum.
Eg. Quid ipsus hic quo honore ẽ illic. Ph. summo atq; ab sũmis
Eg. Tũ igit̃ ei quũ in alijs tãta gratia est ut prædicas (uiris.
Quid diuitiæ? sunt ne optumæ? Ph. unde excoquat seuũ senex
Eg. Quid pater uiuit ne? Ph. uiuum quũ inde abijmus liqimus
Nunc uiuat nec ne id orcum scire oportet scilicet.
Eg. Salua res est: philosophatur quoq; iam nõ mendax modo ẽ,
Quod erat ei nomen? Ph. thesauro chrysonico crysides.
Eg. Videlicet propter diuitias inditum id nomen quasi est.
Ph. Immo ædepol propter auaritiam ipsius atq; audaciam
Nam illi quidem theodoromedes fuit germano nomine.
Eg. Quid tu ais? tenax ne pater ẽ eius? Ph. ĩmo ædepol ptinax,
Quin etiam ut magis noscas: genio suo, ubi quãdo sacruficat
Ad rem diuinam quibus est opus samijs uasis utitur.
Ne ipse genius surripiat: proinde alijs ut credat uide
Eg. Sequere hac me igitur: eadẽ ego ex hoc quæ uolo exq̃siuero
Philocrates hic fecit hominem frugi ut facere oportuit.

Nam ego ex hoc quo genere natus scio sis: hic fassus est mihi
Hæc tu eadem si confiteri uis tua re feceris
Quæ tamen scito scire me ex hoc. T. fecit officium hic suum
Quum est tibi confessus quem uolui sædulo
Meam nobilitatem occultare & genus & diuitias meas.
Egio nunc quando patriam & libertatem perdidi:
Non ego istunc me potius quã te metuere æquũ censeo.
Vis hostilis cum istoc fecit meas opes æquabiles.
Memini quum dicto haud audebat facto nunc lædat licet,
Sed (uiden) fortuna humana fingit artatq; ut lubet.
Me qui liber fueram seruom fecit: e summo, infimum.
Qui imperare insuerã: nunc alterius imperio obsequor:
Equidem si perinde ut ipse fui imperator familiæ,
Habeã dominũ nõ uerear, ne iniuste aut grauiter mihi imperet.
Egio, hoc te monitum (nisi forte ipse non uis) uolueram:
Eg. Loquere audacter. T. tã ego fui ante liber quã natus tuus.
Tam mihi, q̃ illi, libertatem hostilis eripuit manus.
Tam ille apud nos seruit: quam ego nunc hic apud te seruio.
Est profecto deus: qui quæ nos gerimus auditq;, & uidet.
Is uti tu me habueris: proinde illum illic curauerit.
Bene merenti bene profuerit: male merenti par erit.
Quam tu filium tuum: tam pater me meus desiderat.
Eg. Memini ego istoc: sed faterin eadẽ quæ hic fassus est mihi?
T. Ego patri meo esse fateor summas diuitias domi.
Meq; summo genere gnatum: sed te obtestor egio
Ne tuum animum auariorem faxint diuitiæ meæ
Ne patri (tametsi unicus sum) decere uideatur magis.
Me saturum seruire apud te sumptu & uestitu tuo
Potius q̃ illic ubi minime honestust mendicantem uiuere.
Ego uirtute deũ & maiorum nostrorũ diues sum satis.
Eg. Non ego omnino lucrum oẽ esse utile homini existimo,
Scio ego multos iam lucrũ luculentos homines reddidit.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Est etiã ubi profecto damnum præstet facere q̃ lucrum.
Odi ego aurum, multa multis sæpe suasit perperam:
Nunc hoc animum aduortite: ut ea quæ sentio pariter sciatis:
Filius meus hic apud uos seruit captus aulide.
Eum si reddis mihi præterea unum nummum ne duis
Et te & hunc amittam hinc: alio pacto abire non potes
T. Optimum: atq; æquissimum oras: optumusq; hominum es hõ
Sed is priuatam seruitutem seruit illic: an publicam?
Eg. Priuatam medici menarchi. T. pol hic quidem huius ẽ cliẽs:
Tam hoc quidem tibi in procliui quam imber est quando pluit.
Eg. Facis homo ut redimatur. T. faciam: sed te id oro egio.
Eu. Quiduis dũ ab re ne quid ores faciam. T. ausculta. tu scies
Ego me amitti doni cum ille huc redierit non postulo.
Verũ te quæso ut æstimatum hunc mihi des quẽ mittã ad patrẽ.
Vt is homo redimatur illic. Eg. immo alium potius misero
Hinc ubi erunt indutiæ: illuc tuum qui conueniat patrem:
Qui tua quæ tu iusseris mandata ita ut uelis proferat.
T. At nihil est ignotum ad illum mittere: operam luseris.
Hunc mitte. hic omne transactum reddet si illuc uenerit:
Nec quenq̃ fideliorem: neq; cui plus credat potes
Mittere ad eum: nec qui magis sit seruus ex sententia
Neq; adeo quoi suum concredat filium hodie audacius.
Ne uereare meo periclo. huius ego experiar fidem.
Fretus ingenio eius: q̃ me esse scit erga sese beniuolum:
Eg. Mittam equidem istum æstimatum tua fide si uis. T. uolo.
Quam citissime potest tam hoc celere factum uolo.
Eg. Num quæ causa est. quin si ille huc nõ redeat uiginti minas
Mihi des pro illo? T. optime, immo. Eg. soluite istum nunc iam
Atq; utrunq;. T. di tibi omnis omnia optata ferant.
Quum me tanto honore honestas: quũq; ex uinclis eximis:
Hoc quidem haud molestũst iã quod collus collaria caret
Quod bonis benefit beneficium gratia ea grauida est bonis:

Eg. Nunc tu illum si illo es missurus dice. demonstra. præcipe:
Quæ ad patrem uis nunciari: uin uocem huc ad te. T. uoca.

Egio. Philocrates. Tyndarus.

Eg. Væres bene uortat mihi meoq; filio:
q Vobis quæ uolt te nouus herus operam dare
Tuo ueteri domino: quod is uelit fideliter:
Nam ego te æstumatum huic dedi uiginti minis
Hic autem te ait mittere hinc uelle ad patrem
Meum ut illic redimat filium: mutatio
Inter me atq; illum ut nostris fiat filijs.
Ph. utroq; uorsum rectum'st ingenium meum
Ad te atq; ad illum pro rota me uti licet:
Vel ego huc uel illuc uortat: quo imperabitis.
Eg. Tute tibi ea tuopte ingenio prodis plurimum
Quum seruitutem ita fers ut ferri decet:
Sequere. en tibi hominem. T. gratiam habeo tibi.
Quum copiam istam mihi: & potestatem facis
Vt ego ad parentes hunc remittam nuncium
Qui me quid rerum agitem: & quid fieri uelim
Patri meo ordine omnem rem illuc perferat.
Nunc ita conuenit inter me atq; hunc tyndare
Vt te æstimatum in aulidem mittam ad patrem.
Si non rebitas huc ut uiginti minas
Dem pro te. Ph. recte conuenisse sentio.
Nam pater expectat aut aliquem nuncium
Qui hinc ad se ueniat. T. ego animum aduortas uolo
Quæ nunciare hinc te uolo in patriam ad patrem.
Ph. Philocrates ut adhuc locorum feci faciam sædulo:
Vt potissimum quod in rem recte conducat tuam
Id petam id persequarq; corde & animo: atq; uiribus.
T. Facis ita ut te facere oportet. nũc animũ aduortas uolo:
Omnium primum salutem dicito matri, & patri.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Et cognatis: & quem alium beneuolentem uideris.
Me hic ualere & seruitutem seruire huic homini optimo.
Qui me honestiorem honore semper fecit & facit.
Ph. Istuc non praecipias: facile memoria memini. T. tamen.
Nam quidē nisi quod custodē habeo liberū me esse arbitror:
Dicito patri quo pacto mihi cum hoc conuenerit
De huius filio. Ph. quae memini mora mera est monerier
Tyn. Vt eum redimat: & remittat huc nostrum amborum uicem
Ph. Memiero. Eg. at q̄ primū poteris: istuc i rē utriq̄st maxime:
Ph. Non tuum tu magis uidere: q̄ ille suum gnatum cupit.
Eg. Meus mihi: suus cuiq; est carus. Ph. nunquid aliud uis pa-
tri nunciari?
T. Me hic ualere. & tu te audacter dicito tyndare iter nos fuisse
Ingenio haud discordabili. neq; te commeruisse culpam:
Neq; me aduorsatum tibi beneq; hero gessisse morem.
In tantis aerumnis, tamen neq; me unq̄ deseruisse te
Neq; factis: neq; fide: rebus ī dubijs egēis: hoc pater quādo sciet
Tyndare ut fueris animatus erga suum gnatum: atq; se:
Nunq̄ erit tam auarus quin te gratus emittat manu.
Et mea opera si hinc redibo faciam ut faciat facilius.
Nam tua opera & comitate & uirtute & sapientia
Fecisti ut redire liceat ad parentis denuo:
Quum apud hunc confessus es & genus & diuitias meas.
Quo pacto emisisti e uinculis tuum herum tua sapientia.
Ph. Feci ego ista ut cōmemoras et te meminisse id gratū ē mihi:
Merito tibi ea euenerūt a me: nam nunc philocrates
Si ego item memorem quae me erga multa fecisti bene,
Nox diem adimat. nam si seruus meus esses nihilo secius
Mihi obsequiosus sp̄ fuisti. Eg. di uestrā fidem: hominū ingeniū
Liberale ut lachrymas excutiunt mihi: uideas corde
Amare inter se quantis laudibus suum herum seruus
Collaudauit. Ph. pol istic me haud centesimam partem

Laudat. quam ipse meritus est ut laudetur laudibus
Eg. Ergo quum optume fecisti: nunc adest occasio:
Benefacta cumulare: ut erga hunc rem geras fideliter.
Ph. Magis non factum possum uelle: quã opera expiar ꝑsequi
Id ut scias iouem supremum testem do egio
Me infidelem non futurum philocrati Eg. probus es homo.
Ph. Nec me secus unq̃ ei facturum quicq̃ q̃ memet mihi.
T. Istæc dicta te experiri, & opera, & factis uolo.
Et quod minus dixi q̃ uolui de te animũ aduortas uolo
Atq̃ horum uerborum causa cauet mihi iratus fuas.
Sed te quæso cogitato: hinc te mea fide mitti domum
Te æstimatum: & meam esse uitam hic pro te positã pignori.
Ne tu me ignores. quum exemplo meo e conspectu abscesseris.
Quum me seruom in seruitute pro te hic reliqueris
Tuq̃ te pro libero esse pignus desideras
Atq̃ des operã pro me: ut huius reducem facias filium:
Scio te minis uiginti æstumatum mittier.
Fac fidelis sis fidele, caue fidem fluxam geras:
Nam pater (scio) faciet quæ illum facere oportet omnia.
Serua tibi imperpetuũ amicũ me. atq̃ hunc inuentũ inueni
Hæc per dexterã tuam dextera retinens manu
Obsecro infidelior mihi ne fuas q̃ ego sunt tibi.
Tu hoc age: mihi herus nunc es: tu patronus tu pater.
Tibi cõmendo spes, opesq̃ meas. Phi. mandauisti satis.
Satin habes mandata quæ sunt facta si refero? T. satis.
Ph. Et tua huc ornatus reueniam ex sententia?
Nũquid aliud? T. ut q̃ primũ possis redeas. Ph. res monet.
Eg. Sequere me uiaticũ ut dem a treperita tibi.
Eadẽ opa a ptore sumas syngraphum. T. quẽ syngraphum?
Eg. Quẽ hic ferat secũ ad legionẽ hinc irẽ huic ut liceat domum
Tu intro abi. T. bene ãbulato. Ph. bene uale. Eg. ædepol rẽ meam
Cõstabilini quum illos emi de præda a quæstoribus:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Expediui ex seruitute filium si dis placet.
Ac etiam dubitaui hos homines emerem an non emerem diu.
Seruate istum sultis intus: serui: ne quo quam pedem
Efferat sine custode: ego apparebo domi.
Ad fratrem modo captiuos alios inuiso meos
Eadem percontabor ecquis adolescentem nouerit?
Sequere te ut amittam ei rei primum preuorti uolo.

Parasitus

Iser homo est ꝗ ipse sibi qđ edat quærit et id ægre inuenit
m Sed ille est miserior: ꝗ et ægre quærit: et nihil inuenit
Ille miserrimus est ꝗ quũ esse cupit, quod edat nõ habet:
Nam hercle huic diei si liceat oculos effodiam libens:
Ita malignitate onerauit oẽs mortales mihi.
Neq; ieiuniosiorem: neq; magis effertũ fame
Vidi: ne cui minus procedat quicquid facere occeperit.
Itaq; uenter, gutturq; resident. esuriales ferias
Licet parasiticæ arti maximam malam crucem.
Ita iuuentus iam ridiculos inopesq; ad sese segregat.
Nihil morantur iam lacones imi sub sellij uiros
Plagipatidas: quibus sunt uerba sine penu & pecunia.
Eos requirunt qui libenter quod ederint reddant domi:
Ipsi obsonant quæ parasitorum ante erat prouincia.
Ipsi de foro tam aperto capite ad lenones eunt
Quam in tribu operto capite sontes condemnant reos
Neq; ridiculos iam terrunci faciunt. sese oẽs amant:
Nam ut dudum hinc abij accessi ad adolescentes in foro.
Saluete (inq̃) quo imus una (inq̃) ad prandium, atq; illi tacẽt:
Quis ait hoc? aut quis profitetur inquã? quasi multi silent
Neq; me rident: ubi cœnamus inquã? atq; illi abnuunt
Dico unum ridiculũ dictũ de dictis melioribus
Quibus solebam mẽstruales epulas ante adipiscier.
Nemo ridet: sciui extemplo rẽ de compacto geri

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Ne cãnẽ quidem irritatam uoluit quisq̃ imitarier.
Saltem si non arriderent dentes ut restringerent.
Abeo ab illis, postquã uideo me sic ludificarier.
Pergo ad alios: uenio deinde ad alios: una res
Oẽs compacto rem agunt: quasi in uelabro olearij.
Nunc redeo inde quum me ibi uideo ludificarier.
Item alij parasiti frustra ob ambulabant in foro.
Nunc barbarica lege certumst ius meum omne persequi
Qui consilium iniere quo nos uictu & uita prohibeant.
His diem dicam. irrogabo multã ut mihi cœnas decem
Meo arbitratu dent: quum cara annona sit: sic egero:
Nunc ibo ad portũ hinc est illic mihi una spes cœnatica.
Si ea decollabit. redibo, huc ad senem ad cœnam asperam.

Egio.

q Vid est suauius q̃ bñ rẽ gerere bono publico sicut ego fe
Quũ emi hosce hoĩes? ubi q̃sq̃ uident eũt obuiã (ci heri
Gratulanturq̃ eam rem: ita me miserũ restitando
Retinendoq̃ lassum reddiderunt.
Vix ex gratulando miser iam eminebam.
Tandem abij ad pretorem: ibi uix requieui:
Rogo syngraphũ, datur mihi illico de tyndaro ille abijt domum
Inde illico præuortor domũ. postquã id actũ est,
Eo ꝓtinus ad fratrem, inde abij: mei ubi sunt alij captiui.
Rogo: philocratẽ ex alide ecquis omnium
Nouerit: hic exclamat eum sibi esse sodalem.
Dico eum esse apud me: hic exemplo orat: obsecratq̃
Eũ sibi ut liceat uidere: iussi illico hũc exolui nũc tu sequere me
Vt quod me orauisti impetres eũ hominem ut conuenias.

Tyndarus.

n Vnc illud est quũ me fuisse quam esse nemo maulim.
Nunc spes: opes: auxiliaq̃ a me segregãt spernũtq̃ me.
Hic ille est dies: quũ nulla uitæ meæ salus sꝑabilis est mecum:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Neq; exiliũ exitio est:neq; adeo spes quæ mihi hũc aspellat.
Nec mendacijs subdolis mihi usq; mantellum est meis.
Nec sycophantijs:nec fucis ullũ mantellũ obuiam est.
Neq; precatio perfidijs meis:nec malefactis fuga est.
Nec confidentiæ usq; hospitiũ est.nec diuerticulum dolis
Operta quæ fuere aperta sunt:patent præstigiæ
Omnis res palam est:neq; de hac re negocium est
Quin male occidã:oppetamq; pestem:heri uicem meãq;.
Perdiditq; me aristophontes hic qui uenit modo intro.
Is me nouit:is sodalis philocrati & cognatus est
Neq; iã salus seruare si uolt me potest:nec copia est
Nisi si aliquã corde machinor astutiam.
Quã (malum) quid machiner? quid cõminiscar? maximas?
Nugas:ineptias incepisse hæreo.

Egio. Tyndarus. Aristophontes. Colaphus.

Eg. Vo illũ nũc hominẽ proripuisse foras se dicã ex ædibus
T. Nũc enĩuero occidi:eũt ad te hostes tyndare.
Quid loquar? q̃d fabulabor? q̃d negabo? aut q̃d fatebor? mihi
Res omnis in incerto sita est:quid rebus confidam meis?
Vtinam te di prius perderent q̃ peristi e patria tua
Aristophontes:qui ex parata re imperatam rem oẽm facis.
Occisa est hæc res:nisi reperio atrocẽ mihi aliquam astutiam
Eg. Sequere hem tibi hominem:adi atq; adloquere
T. Quis est homo me hominum miserior?
Ar. Quid istuc est quod meos te dicã fugitare oculos tyndare?
Proq; ignoto me aspernari.quasi me nunq̃ noueris?
Equidem tã sum seruus q̃ tu:& si ego domi liber fui
Tu usq; a puero seruitutẽ seruiuisti in aulide.
Eg. Aedepol minime miror is si te fugitat:aut oculos tuos.
Aut si te odit qui istũ appelles tyndarum pro phylocrate
T. Egio hic homo rabiosus habitus est in aulide.
Ne tu quod istic fabuletur auris immittas tuas.

Nam istic hastis insectatus est domi matrem & patrem.
Et illic isti qui sputatur morbus interdum uenit.
Proin tu ab istoc ꝓcul recedas. Eg. ultro istũ a me. A. ain uerbero
Me rabiosum atq; insectatũ esse hastis meũ memoras patrem?
Et cũ morbũ mihi esse ut qui me opus sit in sputarier.
Eg. Ne uerere multos istic morbus homines macerat:
Quibus insputari saluti fuit: atq; ĩs profuit:
A. Quid tu aut ẽt huic credis? E. ꝙd ego credã huic. A. isanũ eẽ
T. Viden tu hũc ꝗ̃ inimico uoltu intueẽ? cõcedi optumũst. (me.
Egio sic quod tibi ego dixi. gliscit rabies: caue tibi.
Eg. Credidi esse insanũ extẽplo ubi te appellauit tyndarũ
T. Quia suũ ipse interdum ignorat nomen: neq; scit qui sciet.
Eg. Atq; etiã te suũ sodalem esse aiebat. T. audiui. di magni
Et quidem alcinous: atq; orestes & lycurgus postea
Vna opera mihi sunt sodales qua. iste. A. at etiam furcifer
Male loq mihi audes? nõ ego te noui? Eg. pol phanõ id quidẽ ẽ
Non nouisse qui istum appellas tyndarum pro philocrate.
Quem uides enim ignoras? illum nominas quem non uides?
A. Immo iste cum sese ait qui non est esse. & qui uero est negat
T. Tu enim repertus philocratem qui superes ueriuerbio.
A. Pol ego ut rem uideo tu inuentus uera uanitudine
Qui conuincas. sed quæso hercle agedum aspice ad me.
T. Hem. A. dic modo. te negas tyndarum esse?
T. Nego inquam. A. tu te philocratem esse ais
S. Ego inquam. A. tu ne huic credis?
Eg. Plus quidem ꝗ̃ tibi aut mihi.
Nam ille quidem quẽ tu memoras esse hodie hinc abijt aulidem
Ad patrem huius. A. quem patrẽ qui seruus est. T. & tu quidẽ
Seruus & liber fuisti & ego me confido fore
Si huius huc reconciliasso in libertatem filium.
A. Quid ais furcifer? tun te ggatum memoras liberum?
T. Non equidem me liberum: sed philocratem esse aio. A. quid est

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Vt scelestus egio nunc iste ludos facit?
Nam is est seruus ipse neq; præter eum quisq; ei seruus fuit:
T.Quia tute ipse eges in patria.nec tibi qui uiuas domist:
Omnis inuenire similes tibiuis:non mirum facis.
Est miserorum ut male uolentes sint:atq; inuideant bonis.
A. Videsis egio:ne quid tu huic temere insistas credere.
Atq; ut perspicio profecto iam aliquid pugnæ edidit.
Filium tuum quod redimere se ait:id ne inquam mihi placet.
T. Scio te id nolle fieri:efficiam tamen ego id si dij adiuuant:
Illum restituam huic:hic autem in aulidem me meo patri
Propterea ad patrem hinc emisi tyndarum A. quin tute is es?
Neq; præter te in aulide ullus seruus istoc nominest.
T.Pergin seruom me exprobare esse id quod ui hostili obtigit
A.Enĩuero iã nequeo cõtineri T.heus tu quid agis? quin fugis?
Iam illic hic nos insectabit lapidibus:nisi illum iubes
Compræhendi.A.crucior.T.ardent oculi:fune opus egio:
Viden tu illi maculari corpus totum maculis luridis?
Atrabilis agitat hominẽ.A.at(pol)te si hic sapiat senex
Atra pix agitet apud carnificem:tuoq; capiti inluceat.
T.Iam deliramenta loquitur:laruæ stimulant uirum.
Eg. Hercle quid si hunc cõprehendi iusserim? T. sapias magis
A.Crucior lapidẽ non habere me,ut illi mastigiæ
Cerebrum excutiam.qui me insanum uerbis concinnat suis.
T.Audin lapidem quæritare? A.solus te solum uolo
Egio.Eg.istinc loquere si quid uis:procul tamen audiam.
T.Nanq; ædepol si adbites propius os denasabit tibi
Mordicus. A.neq; pol me insanum egio esse creduis,
Neq; fuisse unq̃:neq; esse morbum quem istic autumat.
Verum si quid metuis a me:iube me uinciri uolo:
Dum istuc itidem uinciatur.T.immo enimuero egio:
Istic qui uolt uinciatur.A.tace modo ego philocrates
Falses faciam ut uerus hodie reperiare tyndarus:longius

Quid mihi abnutas? T. tibi ego abnuto? quid agat si absis?
Eg. Quid ais? quid si adeam hunc insanũ? T. nugas ludificabit,
Garriet: quod neq; pes unq̃, neq; caput compareat.
Armenta absunt: aiacem hunc quum uides ipsum uides.
Eg. Nihil facio: tamen adibo. T. nunc ego omnino occidi.
Nunc ergo inter sacrum saxumq; sto. nec quid faciam scio
Eg. Do tibi operam aristophontes: si quid est quod me uelis:
A. Ex me audibis uera: quæ nunc falsa opinare egio.
Sed hoc primum expurgare tibi uolo: me insaniam.
Neq; tenere: neq; mi esse ullum morbum: nisi quod seruio:
At ita me rex deorum atq; hominum faxit patriæ compotem,
Vt istic philocrates nõ magis ẽ q̃ aut ego aut tu Eg. co dic mihi
Quis illic igitur est? A. quẽ dudum dixi a principio tibi.
Hoc si secus reperies: nullam causam dico quim mihi
Et parentum & libertatis apud te deliquio fiet.
Eg. Quid tu ais? T. me tuum esse seruum: & te meum herum.
Eg. Haud istuc rogo. fuistin liber? T. fui. A. enĩuero nõ fuit, nugas ait.
T. Qui tu scis? an fortasse fuisti meæ matri obstetrix? qui id tam
Audacter dicere audeo? A. puerum te uidi puer
T. At ego te uideo maior maiorem. hem rursum tibi meam rem?
A. Nõ cures si recte facias. A. nũ ego curo tuã? Eg. fuit ne huic
Pater thesauro chrysonico chrysides? A. non fuit.
Neq; ego istuc nomen unq̃ audiui ante hunc diem.
Philocrati theodoromedes fuit pater. T. pereo probe.
Quin quiescis dierectum cor meũ: ac suspende te.
Tu sussultas. Ego miser uis asto præ formidine.
Eg. Satin istuc mihi exquisitũ est fuisse hunc seruum in alide.
Neq; esse hũc philocratẽ? A. tã satis q̃ nunq̃ hoc inuenies secus
Sed ubi is nũc ẽ? Eg. ubi ego minime atq; ipsus se uolt maxime
Tum igitur ego ærumnatus: dearmatus sum miser.
Huius scelesti techinis: qui me ut lubitum est ductauit dolis

Sed uidesis. A. quin exploratum dico & prouisum hoc tibi.
Eg. Certō? A. quin nihil naq; inuenies magis hoc certo certius
Philocrates iam inde usq; amicus fuit mihi a puero puer
Eg. Sed qua facie est tuus sodalis philocrates? A. dicam tibi.
Macilento ore: naso acuto: corpore albo & oculis nigris.
Subrufus aliquantum: crispus cincinatus. Eg. conuenit
T. Vt quidem hercle in medium ego hodie pessume processerim,
Vah illis uirgis miseris quae hodie in tergo morientur meo.
Eg. Verba mihi data esse uideo. T. quid cessatis compedes
Currere ad me: meaq; amplecti crura: ut uos custodiam?
Eg. Satin me illi hodie scelesti capti ceperunt dolo?
Illic seruum se assimulabat: hic sese autem liberum.
Nucleum amisi: reliquit pignori putamina
Ita mihi stolido sursum uersus os subliuere offuciis.
Hic quidem me nunq; irridebit. colaphe: cordalio. corax,
Ite istinc: atq; effert e lora. Co. num lignatum mittimur?

Egio. Lorarius. Tyndarus. Arist.

Eg. Niicite huic manicas mastigiae,
T. i Quid hoc ē negocii? quid ego deliqui. Eg. rogas?
Sartor: sartorq; scelerum: & messor maxume?
T. Occatorem dicere debebas prius.
Nam semper occant prius q̄ sarriunt rustici.
Eg. At ut confidenter mihi contra astitit.
T. Decet innocentem seruom: atq; innoxium.
Confidentem esse suum apud herum potissimum.
Eg. Astringite isti sultis uehementer manus.
T. Tuus sum: tu has quidem uel praecidi iube.
Sed quid negocii quāobrem succenses mihi?
Eg. Quia me meamq; rem quod in te uno fuit
Tuis scelestis falsidicis fallaciis,
Delaceravisti, deartuastiq; opes:
Confecisti omnes res: atq; rationes meas
Ita mihi emisisti philocratem fallaciis.

Illum esse seruom credidi te liberum.
Ita uosmet aiebatis itaqꝫ nomina
Inter uos permutastis. T. fateor omnia
Facta esse ita ut dicis & fallacijs.
Abisse eum abs te mea opera atqꝫ astutia
An obsecro hercle te id nunc succenses mihi?
Eg. At cum cruciatu maximo id factu nisi tuo.
T. Dum ne ob malefacta peream parui æstumo.
Si ego hic peribo: ast ille ut dixit non redibit
At erit mihi hoc factum mortuo memorabile:
Meum herum captum ex seruitute atqꝫ hostibus
Reducem fecisse liberum in patriam ad patrem.
Meūqꝫ potius me caput ꝑiclo prōptauisse ꝙ̄ is periret, ponere.
Eg. Facito ergo ut acherunti ducas gloriam. T. qui per uirtu-
tem peritat non interit.
Eg. Qn̄ ego te exēplis pessimis excruciauero atqꝫ obsutellas
Tuas: te morti misero. uel te interijsse: uel perijsse prædicent.
Dum pereas nihil interdico: dicāt uiuere. T. pol si istuc faxis
Haud sine pœna feceris: si ille huc redibit: et sicut cōfido affore
A. Proh di īmortales. nūc ego teneo: nūc scio qd̓ sit negocij.
Meus sodalis philocrates in libertate est ad patrem in patria:
Bene est: nec quisq̄ꝫ est mihi æque melius cui uelim.
Sed hoc mihi ægre est me huic dedisse operam malam
Qui nūc ꝓpter me meaqꝫ uerba uinctus ē. Eg. uetuin te ꝗcquā
Mihi hodie falsū ꝓloq̄? T. uetuisti. eg. cur es ausus mētiri mihi?
T. Quia uera obessent illi cui operā dabā: nunc falsa prosunt.
Eg. At tibi oberunt. T. optumū stat, herū seruaui. quē seruatū
Gaudeo: cui me custodem addiderat herus maior meus.
Sed male ne id factū arbitrare? Eg. pessume. T. at ego aio recte:
Qui abs te seorsum sentio: nā cogitato si quis hoc gnato tuo
Tuus seruus faxit qualē haberes gratiam: emitteres ne? (de.
Necne cū seruū manu? eēt ne apd̓ te is seruus acceptissimus rn̄

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Eg. Opinor. T. cur ergo iratus mihi es? Eg. quia illi fuisti q̃ mihi fidelior.
T. Quid tu una nocte postulauisti & die recẽs captũ hoiem & (nuperũ
Et nouiciũ te ꝑdocere ut melius cõsuleret tibi q̃ illi.
Quicum una puero ætatem exegerã? Eg. ergo ab eo petito
Istam gratiã: ducite ubi põderosas crassas capiat cõpedes
Inde ibis porro in latomias lapidarias. ibi quum alij
Octonos lapides effodiũt. nisi quottidianos sesq̃opus cõfeceris
Sexcentoplago nomen indetur tibi
A. Per deos atq; homines te ego obtestor egio
Ne tu istunc hominẽ perduis. Eg. curabitur:
Nam noctu neruo uinctus custodibit. interdiu sub terra lapides eximet.
Diu hũc ego cruciabo. non uno absoluã die. A. certũ ne ẽ tibistuc
Eg. Nõ moriri certius: adducite istũ actutũ ad hippolytũ fabrũ.
Iubete huic crassas cõpedes impingier, inde extra portã ad meũ
Libertum cordalum, in lapicidinas facite deductus siet.
Atq; hũc ita me uelle dicite curarier: ne quid deterius huic sit,
Quã cui pessime est. T. ego te inuito me esse saluum postulem?
Periculum uitæ meæ tuo stat periculo post mortem in morte
Nihil est q̃ metuã mali: et si peruiuo usq; ad summã ætatẽ: tamẽ
Breue spacium est perferundi quæ minitas mihi.
Vale atq; salue: & si aliter ut dicam meres.
Tu aristophontes de me ut meruisti, ita uale:
Nam mihi propter te hoc obtigit. Eg. abducite:
T. At unum hoc te quæso si huc rebitet philocrates
Vt mihi eius facias conueniundi copiam.
Eg. Peristis: nisi hunc iam e conspectu abducitis.
T. Vix hac quidẽ hercle est & trahi & trudi simul.
Eg. Illic est abductus recta in phylacam ut dignus est.
Ego illis captiuis alijs documentum dabo:
Ne tale quisquã facinus incipere audeat

Quod absq; hoc esset: qui mihi hoc fecit palam:
Vsq; offerre natum suis me ductarent dolis.
Nunc certum est nulli post hæc quicq; credere:
Satis sum semel deceptus: speraui miser
Ex seruitute me exemisse filium,
Ea spes elapsa est perdidi unum filium,
Puerum quadrimum quem mihi seruus surripuit.
Neq; eum seruum unq; repperi nec filium.
Maior potitus hostium est: quod hoc est scelus:
Quasi in orbitatem liberos perduxerim:
Sequere hac reducam te ubi fuisti: neminis misereri certum est
Quia mei miseret nemo: exauspicaui ex uinculis.
Nunc intelligo redauspicandum esse in catenas denuo:

Ergasilus. Parasitus.

Er. Iupiter supreme seruas me, measq; auges opes.
Maximas, optumitas, opiparasq; offers mihi.
Laudem, lucrum. ludum: iocum: festiuitatem, ferias,
Pompam: penum: potationes: saturitatem: gaudium.
Nec cuiq; homini supplicare nunc certum est mihi
Nam uel prodesse amico possum: uel inimicum perdere.
Ita hic me dies amœnitate amœna amœnus onerauit me
Sine sacris hæreditatem sum adeptus effertissimam
Nunc ad senem cursum capessam hunc egionem cui boni
Tantum offero: quantum ipse adis optat: atq; etiam amplius
Nunc certa res est eodem pacto: ut comici serui solent.
Coniiciam in collũ pallium primo ex me hãc rem ut audiat.
Speroq; me ob hunc nuncium æternum adepturum cibum.

Egio. Ergasilus.

Er. Quanto in pectore hanc rem meo magis uoluto
Tanto mihi ægritudo auctior est in animo.
Ad illum modum sublitum os esse hodie mihi: neq; id perspicere quiui

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Quod cum scribitur per urbem, irridebor:
Quum ex templo ad forum aduenero, omnes loquentur.
Hic ille est senex ductus quoi uerba data sunt.
Sed ergasilus est ne hic procul quem uideo?
Collecto quidem est pallio. quid nam acturust?
Er. Moue abs te moram: atq; ergasile age hanc rem
Eminor interminorq; ne quis mihi obstiterit obuiam
Nisi quis satis diu uixisse sese homo arbitrabitur.
Nam qui obstiterit: ore sistet. Eg. hic homo pugillatum incipit.
Er. Facere certum est proinde ut omnes itinera insistant sua.
Ne quis in hac platea negocij conferat' quicq; sui.
Nam meus est balista. pugnus. cubitus catapulast,
Humerus aries: tum genu ut quemq; icero ad terram dabo:
Dentilegos omnes mortales faciam quemq; offendero.
Eg. Quæ illæc emminatio est? nam nequeo mirari satis.
Er. Faciam ut huius diei lociq;: meiq; semper meminerit:
Qui mihi in cursu obstiterit faxo uitæ is extẽplo obstiterit suæ
Eg. Quid hic homo tantum incipissit facere cum tãtis minis?
Er. Prius edico ne quis propter culpam capiatur suam.
Continete uos domi: prohibete a uobis uim meam
Eg. Mira ædepol sunt, ni hic in uentrem sumpsit confidentiam.
Ve misero illi, cuius cibo iste factust impensior.
Er. Tum pistores scrophipasci: qui alunt furfure sues
Quarum odore præterire nemo pistrinum potest.
Eorũ si quo usq; scrophã in publico conspexero:
Ex ipsi dominis meis pugnis exculcabo furfures:
Eg. Basilicas ædictiones atq; imperiosas habet.
Satur homost: habet profecto in uentre confidentiam:
Er. Tum piscatores qui præbent populo pisces fetidos.
Qui aduehuntur quadrupedenti, crucianti cantherio.
Quorum odos sub basilica nos omnes ebegit in forum:
Eis ego ora uerberabo surpiculis piscarijs.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Vt sciant alieno naso quam exhibeant molestiā
Tum lanij autē qui concinant liberis orbasones.
Quin locant cædundos agnos et duplā agninā danunt.
Qui petroni nomen induūt uerueci sectario.
Eum ego si in uia petronem publica conspexero.
Et petronem & dominū reddā mortales miserrimos.
Eg.Euge edictiones ædilitias hic quidē habet.
Mirūq; adeost nisi hūc fecerūt sibi ætholiagoranomū
Er.Non ego nūc parasitus sum.sed regū rex regalior.
Tantus uentri cōmeatus meo adest in portu cibus
Sed ego cesso hunc egionē onerare læticia senem?
Qui homine adæque nemo uiuit fortunatior.
Eg.Quæ illec est læticia quam illic lætus largitur mihi.
Er. Herus ubi estis?ecquis hoc aperit hostiū
Eg.Hic hō ad cœnā recipit se ad me.Er.aperite hasce ābas fores
Priusquā pultando assulatim foribus exitiū adfero.
Eg.Perlubet hūc hominē colloqui,ergasile Er.ergasilū q̄ uocat?
Eg.Respice.Er.fortuna qđ tibi ne faciet hoc me iubes:
Sed quid est?Eg.respice ad me egio sum.Er.o mihi quantum est
Hominū optumorū optume in tempore aduenis.
Eg.Nescio quē ad portū nactus es ubi cœnes eo fastidis?
Er.Cedo manū Eg.manū.Er.manū inquā cedo tuā actutū.
Eg.Tene.Er.gaude.Eg.quid ego gaudeam?Er.quia ego impe-
ro:age gaude modo
Eg.Post mœrores mihi anteuortūt gaudijs.Er.noli irascier
Iam ego ex corpore exigam omnis maculas merorū tibi.
Gaude audacter.Eg.gaudeo,et si nihil sciam q̄ gaudeam.
Er.Bene facis:iube Eg.quid iubeā?Er.ignē ingentē fieri
Eg.Ignē ingētē?Er.ita dico magnus ut sit.Eg.quid uolt uri?
Tuan causa me ædis in censurū censes?Er.noli irascier.
Iuben an non iubes astitui aulas?patinas elui.
Laridum.atq; epulas foueri foculis feruentibus?

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Aliũ pisces præstinatũ abire? Eg. hic uigilans somniat.
Er. Aliũ porcinã atq; agninã & pullos gallinaceos.
Eg. Scis bene esse si sit unde. Er. pernam atq; ophtalmiam
Horæũ: scombrũ: & trigonũ: & cetum: & mollem caseum.
Eg. Nominandi istorũ tibi erit magis q̃ edundi copia:
Hic apud me ergasile Er. mea me causa hoc censes dicere?
Eg. Nec nihil hodie nec multo plus tu hic edes: ne frustra sis.
Proin tu tui quottidiani uicti uentrẽ ad me afferas.
Er. Quin ita faciam ut re cupias facere sumptũ & si ego uetẽ
Eg. Ego ne? Er. tu ne? Eg. tũ tu mi igit̃ herus es. Er. ĩmo bñ uo-
Vin te faciã fortunatũ? Eg. malim q̃ miserũ quidem: (lens
Er. Cedo magnũ. Eg. en manuũ. Er. di te oẽs adiuuant.
Eg. Nihil sentio. Er. non eñ es in senticeto eo nõ sentis. sed iube
Vasa tibi pura apparari ad rem diuinam cito
Atq; agnum afferri propriu; pinguẽ. Eg. cur? Er. ut sacrufices:
Eg. Cui deorũ? Er. mihi hercle: nã ego nũc tibi sũ summus iupiter
Idem ego sum salus. fortuna. lux. læticia. gaudium.
Proin tu deum hunc saturitate facias trãquillum tibi
Eg. Esurire mihi uidere. Er. mihi quidem esurio: non tibi.
Tuo arbitratu facile patior. Eg. credo consuetus puer:
Iupiter te diq; perdant. Er. te hercle: mihi æquum est gratias
Agere ob nuntium: tantum ego nunc porto a portu tibi boni
Nunc tu mihi places. Eg. abi stultus: sero post tempus uenis.
Er. Igitur olim si aduenissem: magis tu tũ istuc diceres.
Nunc hanc læticiam accipe a me quã fero: nam filium
Tuum modo in portu philopolemum uiuũ. saluum: & sospitem
Vidi in publica celoce ibidẽq; illum adolescentulum.
Alium una & tuũ stalaginũ seruum qui aufugit domo.
Qui tibi subrupuit quadrimũ puerum filiolum tuum.
Eg. Abi in malã rẽ. ludis me. Er. ita me amabit sancta suturitas
Egio, itaq; suo me semper condecoret cognomine,
Vt ego uidi. Eg. meum gnatũ? Er. tuũ gnatũ & geniũ meum

Et captiuũ illum alidensem. Eg. mató apollo? Er. & seruulum
Eg. Meũ stalaginũ? meũ qui gnatũ subrupuit? Er. næ tã coram
Eg. Iamdiu. Er. næ tã prænestẽ? Eg. uenit: Er. ne tan signiam?
Eg. Certon? Er. næ tã frusinonem? Eg. uidesis. Er. næ tã alternã
Eg. Quid tu barbaricas urbes iuras? Er. quia enim item asperæ
Sunt: ut tuũ uictũ autumabas esse. Eg. uæh ætati tuæ
Er. Quippe quando mihi nihil credis. quod ego dico sædulo
Sed stalaginus quoius erat tunc nationis quum hinc abijt?
Eg. Cuius & nunc. Er. si cuius nunc est. boius boiam terit.
Liberorum quærundorum causa ei credo uxor data est:
Eg. Dic bonam fide tu mihi istæc uerba dixisti? Er. bona.
Eg. Di immortales iterũ natus uideor: si uera autumas
Er. An tu dubiũ habebis etiã: sancte quum ego iurẽ tibi?
Postremo egio si parua iurijurando est fides.
Vise ad portũ Eg. facere certumst. tu intus cura ꝙ opus est.
Sume: posce: prome. quibus: te facio cellarium:
Nam hercle nisi manticinatus probe hæro fuisti perito.
Aeternum tibi dapinabo uictum: si uera autumas.
Er. Vnde id? Eg. a me: meoq; gnato Er. spondem tu istuc. Eg.
spondeo.
Er. At ego tuum tibi aduenisse filiũ respondeo.
Eg. Cura ꝙ optume potes. Er. bene ambula & redambula.

Ergasilus.

i Llic hinc abit: mihi rem su nmũ credidit cibariam:
Di immortales ut ego collos detruncabo tegoribus.
Quanta pernis pestis ueniet: quanta labes larido:
Quanta sumini absumedo quãta callo calamitas.
Quanta lanijs lassitudo: quanta porcinarijs:
Nam si alia memoram quæ ad uentris uictum cõducũt. morast:
Nunc ibo ut præfecturam & ius dicam larido.
Et quæ pendent indemnatæ perijs auxilium ut feram

Egionis puer.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.2.5.32

Ie∫piter tediq; erga∫ile perdant: & uentrē tuum.
d Para∫ito∫q; omnis: et q̄ po∫thac cœnā para∫itis dabit.
Cladis calamitas quæ ītēperies mō ī no∫trā aduenit do
Q ua∫i lupus e∫uriēs metui ne in me faceret īpetum. (mum
Nimi∫q; hercle ego illū male formidabam ita frendebat dētibus
Aduenicns deturbauit totum cum carne carnarium.
Arripuit gladium præt runcauit tribus tergoribus glandia.
Aulas: calice∫q; omnis confregit: ni∫i quæ modiales erant.
Coquum percontabatur: po∫∫ent ne ∫ini referue∫cere.
Cellas refregit omnis intus. reclu∫itq; armarium.
Ad ∫eruate i∫tuc ∫ultis ∫erui. ego ibo ut conueniam ∫enem:
Dicam ut ∫ibi penū aliud ornet: ∫iquidem ∫e∫e uti uolet.
Nam hic quidē ut adornat: aut iam nihil e∫t aut iā nihil erit:

Egio. Philopolemus. Philocrates.

Eg. Oui dij∫q; ago gratias merito magnas:
I Q uum te reducem tuo patri reddiderunt.
Q uumq; & mi∫erijs plurimis me exemerunt.
Q uæ adhuc te carens (dum hic fui) ∫u∫tentabam.
Q uumq; hunc con∫picio in pote∫tate no∫tra.
Q uumq; hæc reperta e∫t fides firma nobis.
Ph. Satis iā dolui ex aīo et cura. me ∫atis et lachrimis maceraui
Satis iā audiui tuas ærūnas ad portū: mihi quas mēorau i∫ti (hic
Phil. Hoc agamus: quid nūc? quoniā tecū ∫eruaui fidē:
Tibiq; hunc reducem in libertatē feci? Eg. feci∫ti ut tibi
Philocrates nunq̄ referre gratiam po∫∫im ∫atis
Perinde ac tu promeritus de me & filio Ph. immo potes.
Pater & poteris & ego potero & di eā pote∫tatem dabunt:
Vt beneficū benemerenti no∫tro merito muneres
Sicut tu huic potes pater mi facere merito maxime
Eg. Q uid opus uerbis? lingua nulla e∫t qua negē quicq̄d roges
Phi. Po∫tulo abs te: ut mihi illū reddas ∫eruom quē hic relinq̄rā
Pignus pro me: qui mihi melior q̄ ∫ibi ∫emper fuit.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Pro benefactis eius uti precium possim reddere.
Eg. Quod benefecisti refertur gratia: id quod postulas:
Et id & aliud quod me orabis impetrabis, atq; te
Nolim succensere. quod ego iratus ei feci male.
Phi. Quid fecisti? Eg. in lapicidinas compeditum condidi:
Vbi resciui mihi data esse uerba. Phi. uæh misero mihi
Propter meum caput labores homini euenisse optumo.
Eg. At ob eam rem mihi libellam pro eo argenti ne duis.
Gratis a me ut sit liber abducito. Ph. ædepol egio
Facis benigne: sed quæso hominē ut iubeas arcessi. Eg. licet.
Vbi estis uos? ite actutū oyndarū huic arcessite
Vos ite intro: interibi ego ex hac statua uerueceа uolo
Erogitare meo minore quod sit factum filio.
Vos lauate interibi. Ph. seq̄re hac philocrates me itro. Ph. sequor.

Senex egio. Stalaginus fugitiuus.

Eg. Ge tu illuc procede bone uir lepidū mancipiū meum
St. Quid me op; facere? ubi tu talis uir falsū autumas?
Fui ego bellus: lepidus: bonus uir: nūq; neq; frugi bo(næ.
Neq; ero unq; neq; spem ponas me bonæ frugi fore.
Eg. propemodum ubi loci fortunæ tuæ sint facile intelligis.
Si eris uerax, tua ex re facies: ex mala meliusculam
Recte & uera loquere: sed neq; uere neq; recte adhuc
Fecisti unq;. St. quid ego fatear? credin pudeat cum autumes?
Eg. At ego faciam ut pudeat: nam in ruborem te totum dabo.
St. Eia credo, ego imperito, plagas as minitaris mihi:
Tandem ista aufer. dic quid fers: ut feras hinc quod petis
Eg. Satis facundus: sed iam fieri dictis compendium uolo.
St. Vt uis fiat. Eg. bene morigerus fuit puer: nunc non decet.
Hoc agamus iam animum aduorte: hæc mihi quæ dicā edisse re
Si eris uerax res tuas feceris meliusculas:
St. Nugæ istæc sunt: non me censes scire qui dignus siem
Eg. At ea potis es subterfugere pauca si non omnia

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

St. Pauca effugiam, scio: nam multa euenient & merito meo.
Quia & fugi, & tibi surripui filium, & uendidi.
Eg. Cui homini. St. Theodoro medico in alide poliplusio sex
Eg. Proh di immortales is quidem huius est pater (minis.
Philocratis. St. quem melius noui q̃ te & uidi saepius.
Eg. Serua iupiter supreme & me & meum gnatum mihi:
Philocrates per tuum genium obsecro, ei: te uolo.

Philocrates: Egio. Stalaginus.

Ph. e Gio adsum: si qd me uis impera. Eg. hic gnatũ meum
Tuo patri ait se uendidisse sex minis in alide:
Ph. Quãdiu id factũ est. St. hic annus incipit uigesimus
Ph. Falsa memorat. St. aut ego aut tu: nam tibi quadrimulum
Tuus pater peculiarem paruulum puero dedit
Ph. Quod erat ei nomen: si uera dicis memora dum mihi:
St. Pegnium uocitatus est post uos indidistis tyndaro:
Ph. Cur ego te non noui? St. quia mos est obliuiscier hoibus
Neq; nouisse cuius nihli sit faciunda gratia
Ph. Dic mihi is nec istic fuit quem uendidisti meo patri
Qui mihi peculiaris datus est huius filius:
Eg. Viuit ne is homo. St. argentũ accepi nihil curaui caeterum
Eg. Quid tu ais. Ph. Quin istic tyndarus est tuus filius.
Vt quidem hic argumẽta loquitur nam is mecum a puero puer
Bene pudiceq; est educatus hucusq; ad adolescentiam
Eg. Et miser sum, & fortunatus, si uera dictitatis.
Eo miser sum quia male illi feci si gnatus meus est:
Heu cum ego plus minusq; feci q̃ aequum fuit.
Quod male feci crucior modo: si infectum fieri possiet,
Sed eccum incedit huc ornatus audax suis uiribus.

Tyndarus. Egio. Philocrates. Stalaginus.

Tyn. u Idi multa ego saepe picta quae acherunti fierent
Cruciamẽta. uerũ enĩ uero nulla adaeq; est acherunss
Atq; ego ubi fui in lapidicinis illic ibi demum est locus

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Vbi labore lassitudo omnis est exigunda ex corpore
Nam ubi illo adueni, quasi patricijs pueris aut monedulæ,
Aut anates, aut coturnices dantur, quis cum lusitent.
Itidē mihi huc aduenienti upupa quæ me delectet data est.
Sed herus eccū ante hostiū & herus alter eccum ex alide
Redit. Eg. salue exoptate gnate mi. T. hem quid gnate mi?
Atat scio cur te patrem adsimiles esse: & me filium:
Qui mihi item ut parentes lucis das tuendæ copiam:
Ph. Salue tyndare. T. & tu quoius causa hanc erumnā exigo.
P. At nunc liber in diuitias faxo uenies: nam tibi
Pater hic est: hic seruus qui te huic hinc quadrimum surripuit,
Vendidit patri meo te sex minis: is te mihi
Paruulum peculiarē paruulo puero dedit.
Illic indicium fecit. nam hunc ex alide huc reducimus
T. Quid huius filiū? P. intus eccū fratrē germanum tuum.
T. Quid tu ais? adduxtin illum huius filium captiuum.
P. Quin inquam intus hic est. T. fecisti ædepol & recte, et bene.
P. Nūc tibi pater hic ē? hic fur est tuus. qui paruū hic te abstulit.
T. At ego nūc grandis grandē natu ob furtū ad carnificē dabo:
P. Meritus est. T. ergo ædepol meritā mercedem dabo
Sed dic oro pater meus tu ne es? Eg. ego sum gnate mi.
T. Nunc demū in memoriam redeo quū mecum cogito
Nunc ædepol demum in memorim regredior audisse me
Quasi per nebulam egionem meum patrem uocarier.
Eg. Ego sum. T. compedibus quæso ut tibi sit leuior filius:
Atq; hic grauior seruus. Eg. certum est principium id p̄uortier:
Eamus intro: ut arcessatur faber ut istas compedes
Tibi adimam: huic dem. St. cui peculij nihil est: recte feceris.

Caterua.

Pectatatores ad pudicos mores facta hæc fabula est
Neq; in hac subitæ cogitationes sunt: neq; ulla amatio
Nec pueri suppō: nec argenti circūductio.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Neq; ubi amans adolescens scortũ liberet clam suum patrem.
Huiusmodi paucas poetæ reperiunt comœdias.
Vbi boni meliores fiant nunc uos si uobis placet.
Et si placuimus. Neq; odio fuimus, signum hoc mittite.
Qui pudicitiæ esse præmium uoltis plausum date.

Simonis Charpentarij parrhisij familiare argumentum cum nominum æthimologijs.

Adulescens Phædromus cũ puellam Planesium (cuius Cappadox leno custos erat) adamaret: eidemq; pecunia ad eã potiũdam deesset: Curgulionẽ Parasitum in Cariam mittit, ab amico pecuniam petiturus. a quo nihil sumens sed obuius militi factus inuitatur ad prandium quem & ipse parasitus deludit: eiusq; annulũ subripiens aufugit non inscius pacti militis cũ argentario a quo pecuniã recipe posset cũ uolet. Is ergo ad Phædromũ herum epidaurum reuertitur cũ quo litteras fingens annulo militis obsignatas: adq; argentariũ deferẽs pecuniã accipit: datq; lenoni Cappadoci, a quo puellã sumens ad Phædromũ adducit. Miles fraude cognita Epidaurũ uenit: cũq; p̃dictis rixatur: Planesium militem sibi germanũ annulo cognoscens cũ ceteris: lenonem receptas uiginti minas reddere cogit: fratremq; p̃catur ut Phædromo despondeat: cuius ille tandem petitioni annuit.

Nominum æthimologiæ.

P Hædromus a phædros quod est pulcher: dicit: Palinurus frequenter mingens a palm et uro. Curgulio a Curgulione uermiculo quasi clandestine ingressus dicitur Planesium errabunda: a plano erro: unde & planetæ id est erraticæ stellæ Terapontigonus. quia in ponto genitus. Lyco argentarius: quia tanq; lycos id est lupus pecuniam raperet.

PLAVTI POETA CLARISSIMI CVRGVLIONIS ARGVMENTVM.

CVrgulio missus phædromi, it cariam
Vt petat argentū: ibi eludit annulo
Riualem: scribit atq; obsignat litteras.
Cognoscit signum lyco ubi uidit militis.
Vt amicam mittat precium lenoni dedit.
Lyconem miles ac lenonem in ius rapit.
Ipsus sororem quam peribat repperit:
Oratu cuius phædromo nuptum locat.

Palinurus seruus. Phædromus adolescens.

Pa. Quo te hoc noctis dicam proficisci foras
Cum istoc ornatu cūq; hac pōpa phædrome
Ph. Quo uenus cupido impat: suadetq; amor
Si media nox est: siue est prima uespera:
Si status condictus cum hoste intercedit dies.
Tamen est eundum quo imperat ingratis.
At tandem tandem. ph. tandem es odiosus mihi.
Pa. Istuc quidem nec bellum est. nec memorabile.
Tute tibi puer es lautus: luces cereum:
Ph. Egon apicularum opera congestum non feram?
Ex dulci oriundum melliculo dulci meo?
Pa. Nam quo te dicam ego ire? ph. si tu me roges.
Dicam ut scias. pa. si rogitem quid respōdeas?
Ph. Hoc æsculapij phanum est. Pa. plus iam anno scio.
Ph. Huic proximum illud hostium occlusissimum.
Salue ualuistin hostium occlusissimum
Pa. Caruit ne febris te heri uel nudiustertius?
Et heri cœnauisti ne? ph. derides ne me?
Pa. Quid tu ergo insane rogitas ualeat ne ostium?
Ph. Bellissimum hercle uidi: & taciturnissimum.
Nunq̄ ullum uerbum mittit: quum aperitur, tacet.
Quum illa noctu clanculum ad me exit tacet.
Pa. Nunquid tu quod te aut genere indignum sit tuo

Facis aut inceptas facinus facere phædrome.
Num tu pudicæ cuipiam insidias locas:
Aut quam pudicam esse oportet. Ph. nemini
Nec me illi sinat iupiter. Pa. ego item nolo.
Ita tuum conferto amorem semper si sapis
Ne id quod ames populus si sciat tibi sit probo.
Semper curato ne sis intestabilis.
Quod amas ama testibus præsentibus.
Ph. Quid istuc est? Pa. Caute ut incedas uia.
Ph. Quin leno hic habitat. Pa. nemo hinc prohibet, nec uetat,
Quin quod palam est uenale, si argentum est emas:
Nemo ire quenquam prohibet publica uia.
Dum ne per fundum septum facias semitam.
Dum te abstineas nupta: uidua: uirgine:
Iuuentute. & pueris liberis: ama quod lubet.
Ph. Lenonis hæ sunt ædes. Pa. male istis eueniat.
Ph. Qui? Pa. quia scolestam seruitutem seruiunt.
Ph. Obloquere. Pa. fiat maxime. Ph. etiam taces?
Pa. Nempe obloqui me iusseras. Ph. at nunc ueto.
Pa. Inducias occepi dicere. Ph. ei ancilla est.
Pa. Nempe huic leoni qui hic habitat? Ph. recte tenes.
Pa. Nimis formido ne exedat. Ph. odiosus es.
Eam uolt meretricem facere ea me deperit
Ego autem cum illa facere nolo mutuum.
Pa. Quid ita? Ph. quia proprium facio. amo pariter simul.
Malus clandestinus est amor damnunst merum.
Pa. Est hercle ut dicis ita: iam ne ea fert iugum?
Ph. Tam a me pudica est quasi soror mea sit. nisi,
Si est osculando quippiam impudicitior.
Pa. Semper tu scito: flamma fumo est proxima.
Fumo comburi nihil potest. flamma potest.
Qui e nuce nucleum esse uolt: frangit nucem:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Qui uolt cubare: pangit saltem suauium.
Ph. At illa est pudica: neq; dum cubitat cum uiris?
Pa. Credam: pudor si cupiam lenoni siet.
Phi. Immo ut illam censeas: ut quæq; illi occasio est
Subripere se ad me ubi sauium oppegit. fugit
Ideo fit quia hic leno ægrotus incubat
In æsculapi phano. is me excruciat. P. quid est?
Alias me poscit pro illa triginta minas
Alias talentum magnum: neq; quicq̃ queo
Aequi boniq; ab eo impetrare. Pa. iniurium est
Quid? quod lenoni nullist id ab eo petas.
Ph. Nunc hinc parasitum in cariam misi meum
Petitum argentum a meo sodali mutuum.
Quod si non affert: quo me uortam nescio.
Pa. Si deos salutas dextro uorsum censeo.
Ph. Nunc ara ueneris hæc est ante horum fores
Me inferre ueneri uoui iam ientaculum.
Pa. Quid ante pones ueneri dientaculo?
Ph. Me: te atq; hosce omnes. Pa. tum tu uenerem uomere uis?
Ph. Cædo pure sinum. Pa. quid facturus? Ph. iam scies.
Anus hic recubare solet custos ianitrix,
Nomen est lenæ multibiba: atq; merobiba.
Pa. Quasi tu lagenam dicas ubi uinum chium solet esse.
Ph. Quid opus ẽ uerbis? uinosissima ẽ ea quæ extẽplo ubi uino
Has conspersi fores de odore adesse me scit: aperit illico.
P. Ei ne hic cũ uino sinus fertur? Ph. nisi ne uis. P. nolo hercle
Nam istunc qui fert afflictum uelim. ego nobis afferri censui.
Ph. Quin tu taces? siquid super illi fuerit: id nobis sat est.
P. Quisnam hic fluuius est: quem non recipiat mare?
Ph. Sequere hac palinure me ad fores: si mihi obsequeris.
P. Ita faciam. Ph. agite bibite festiue fores.
Potate: site mihi uolentes: propiciæ.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

P.Voltis ne oliuas:aut pulpamentum:aut caparim?
Ph. Exuſcitate uoſtram huc cuſtodem mihi.
P.Profundis uinum:quæ teres agitant?Ph.ſine
Viden ut aperiuntur ædes feſtiuiſſimæ?
Non mutit cardo,eſt lepidus.P.quin das ſauium?
Ph. Tace:occultemus lumen & uocem.P.licet.

Lena Anus.Phedromus.Palinurus.

Los ueteris uini meis naribus obiectus eſt
f Eius amos cupidam me huc prolicit per tenebras.
Vbi ubi ē? ꝓpe me ē,euax,hēo,ſalue aīe mi,liberi le(pos.
Vt ueteris uetuſti cupida ſum:nam omnium unguentum
Odor præ tuo nauſea eſt:tu mihi ſtacte:tu cinamomum:
Tu roſa,tu crocum:& caſia:es tu petalium
Nam ubi tu profuſus:ibi ego me peruelim ſepultam:
Sed quum adhuc naſo odos obſecutus eſt meo,
Da uiciſſim meo gutturi gaudium,nihil ago tecum.
Vbi ē ipſus?ipſu; expeto tāgere:inuergere ī me liquores tuos.
Sino ductim:ſed hac abijt:hac perſequar
Ph. Sitit hæc anus.P.quātulū ſitit.Ph.modica ē.capit quadrā(tal.
Pol (ut prædicas) uindemia hæc huic anui nō ſatis ē ſoli.
Canem eſſe hanc quidem magis par fuit.ſagax naſum habet.
A. Amabo cuia uox ſonat ꝓcul?Ph.cenſeo hāc appellandā anū.
Adibo:redi et reſpice ad me huc lena.A.impꝛator qs es?Ph. uini
Lepidus liber tibi qui ſcreanti ſiccæ ſemiſomnæ (pollēs.
Adfert potionem:& te ſedatum it.
A. Quam a longe a me abeſt?Ph.lumen hoc uide.
Grandiorem gradum ergo fac ad me obſecro.
Salue.A.egon ſalua ſin quæ ſiti ſicca ſum?Ph.at iam bibes'
A.Diu fit.Ph.hem tibi anus lepida.A.ſalue oculiſſime homo.
P.Age effunde hoc cito in baratrum propere.
Prolue cloacam.Ph.tace nolo huic maledici
P.Faciam igitur male potius.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

A. Venus de paulo paululum hoc tibi dabo haud lubenter:
Nam tibi amantes propinantes uinum potantes dant.
Mihi haud sæpe eueniunt tales hæreditates.
P. Hoc uide ut ingurgitat impura in se merum auariter faucibus plenis.
Ph. Perij hercle. huic quid primum dicam nescio. P. hem istuc quid mihi dixti?
Ph. Quid. i. P. perijsse ut te dicas. Ph. male tibi di faciãt. P. dic isti.
A. Ah. P. quid est? ecquid lubet? A. lubet. P. ẽt mihi quoq; stimulo fodere lubet te.
Ph. Tace: noli. P. taceo. ecce autem bibi arcus pluet credo hercle hodie.
Ph. Iam ne ego huic dico? P. quid dices. Ph. me perijsse. P. age dice. Ph. anus audi
Hoc uolo scire te ꝑditus sũ miser. A. at pol ego oppido seruata
Sed quid est quod lubet. perditum dicere
Te esse? Ph. quia id quod amo careo.
A. Phedrome mi ne plora amabo.
Tu me curato ne sitiã. ego tibi quod amas iam huc adducam
Ph. Tibi næ ergo si fidem seruas mecũ, uineam ꝓ aurea statua
Statuam, quæ tuo gutturi sit munimentum,
Qui me in terra æque fortunatus erit si illa ad me bitet.
Palinure? P. ædepol qui amat si eget: misera adficitur ærumna.
Ph. Non ita res est. nã confido parasitum hodie aduenturum,
Cũ argento ad me. P. magnũ inceptas si id expectas ꝙ nusq; st.
Ph. Quid si adeam fores: atq; occentem. P. si lubet, neq; ueto, neq; iubeo.
Quãdo ego te uideo immutatis moribus esse hæreatq; igenio.
Ph. Pessuli, heus pessuli, uos saluto lubens:
Vos amo: uos uolo: uos peto: atq; obsecro.
Gerite amanti mihi morem amœnissimi
Site causa mea lydij barbari,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Suffilite obsecro: & mittite istanc foras:
Quæ mihi misero amanti ebibit sanguinē
Hoc uide ut dormiunt pessuli pessumi:
Nec mea gratia commouent se ocius:
Respicio nihil meam uos gratiam facere.
Sed tace tace. P. taceo hercle: quid est? Ph. sentio sonitum.
Tandem ædepol mihi morigeri pessuli fiunt.

Anus. Planesium uirgo phedromus. Palinurus.

Lacide egredere: & sonitum prohibe forum: & crepitum cardinum
P
Ne quod hic agimus: herus pcipiat fieri mea planesium
Mane suffundā aqlā. P. uiden ut anus tremula medicinā facit?
Eapse merū quū di dicit bibere. foribus dat aquā quā bibant.
Pla. Vbi tu es qui me conuadatus uenerijs uadimonijs?
Vbi tu es qui me libello uenerio citasti? ecce me sisto ades cōtra
Sisto ego tibi me: & mihi contra itidem ut sistas suadeo:
Ph. Adsu;: nā si absim haud recusem: qn mihi male sit mel meū.
Pl. Anime mi, pcul amantē abesse haud consentaneum est
Ph. Palinure. P. eloquere. quid est ꝙ palinurū uoces?
Ph. Est lepida? P. nimis lepida. Ph. sū deus. P. imo haud magni
Ph. Quid uidisti? aut qd uidebis magis dijs æqparabile? (pcij.
P. Male ualere te: ꝙ mihi ægre ē. ph. male mihi morigerus. tace.
P. Ipsus se excrucitat, q hō ꝙ amat uidet: nec potitur, dū licet.
Ph. Recte obiurgat sane haud qcq̄ st magis qđ cupiā tādiu.
Pl. Tene me amplectare ergo. Ph. hoc etiā q̄obrē cupiā uiuere
Quia te phibet herus: clā hero potior. Pl. phibet: nec phibere
Nec phibebit nisi mors meū animū ab te abalienauerit, (qt.
P. Enimuero nequeo durare quin ego herū accusem. meū.
Nam bonū est pauxillū amare sane. insane, non bonū est.
Verum totum insanū amare hoc est quod meus herus facit.
Ph. Sibi sua habeant regna reges: sibi diuitias diuites.
Sibi honores: sibi uirtutes: sibi pugnas: sibi prælia.

Dum mihi abstineant inuidere: sibi quisq; habeat quod suum est.
P. Quid tu ueneri peruigilare te nouisti phedrome?
Nã hoc quidẽ ædepol haud multo post luce lucebit. Ph. tace.
P. Quid taceã? quin tu is dormitũ? Ph. dormio: ne occlamites.
Ph. Tu quidẽ uigilas. Ph. at meo more dormio: hic somnus ẽ mihi.
P. Heus tu mulier male mereri de immerente inscitia est.
Pl. Irascere si te edentem hic a cibo abigat. P. licet
Pariter hos perire amãdo uideo: uterq; insaniunt.
Viden ut misere moliũtur. neq; queunt cõplecti satis:
Etiã dispertimini. Pl. nulli est homini perpetuum bonum.
Iam huic uoluptati hoc adiumentũ est odiũ. P. quid ais propudiũ?
Tun etiã cum nocturnis oculis odium me uocas?
Ebriola persolæ nugæ. Ph. tun meã uenerẽ uituperas?
Quod quidem mihi pollutus uirgis seruus sermonẽ serat.
At næ tu hercle cũ cruciatu magno dixisti id tuo.
Hem tibi maledictis pro istis dictis moderari ut queas
P. Tuã fidem uenus: noctu uigila. Ph. pergin etiã uerbero?
Pl. Noli amabo uerberare lapidem: ne perdas manum.
P. Magnũ flagitiũ. probrũq; phædrome expergefacis.
Bene monstrantẽ pugnis cædis: hãc amas nugas meras.
Potin e fieri ut immodestis hic te moderere moribus?
Ph. Auro cõtra cedo modestum amatorẽ: a me aurũ accipe
P. Cedo mihi contra oricalco cui ego sano seruiam.
Pl. Bene ualo ocule mi. nam sonitũ & crepitũ claustrorũ audio
Editum aperire phanũ quousq; quæso ad hunc modũ
Inter nos amore utemur semper surrepticio:
ph. Minime: nã parasitum misi nudiusquartus cariam
Petere argentum: is hodie hic aderit. pl. nimiũ cõsultas diu
Ph. Ita me uenus amet: ut ego hoc te triduũ nunq; sinã
In domo esse istac: quin ego te liberalem liberem.
Pl. Facito ut memineris: tene etiam priusq; hinc abeo sauium
Ph. Si quidẽ hercle mihi regnũ detur: nũq; id potius persequar:

Pla. Quando ego te uidebo? Ph. hem istoc uerbo uindictā para:
Si amas eme. Pla. ne cogites facito ut precio peruincas tuo.
Bene uale. Ph. iam ne ego relinquor pulchre? palinure occidi.
P. Ego quidē qui & uapulādo & somno pereo. Ph. sequere me

Capadox leno. & palinurus seruus.

Ca. Igrare certumst iam nunc e phano foras.
m Quādo æsculapi ita sentio sententiam
Vt qui me nihili faciat nec saluon uelit.
Valetudo decrescit: adcrescit labor.
Nā iam quasi zona liene cinctus ambulo.
Geminos in uentre habere uideor filios.
Nihil metuo nisi ne medius disrumpar miser:
Pa. Si recte facias phedrome auscultes mihi.
Atq; istam exturbes ex animo ægritudinem.
Paues parasitus quia non redit caria
Adferre argentum credo: nam si non ferat:
Tormento non retineri potuit ferreo
Quin reciperet se huc esum ad præsepe suum.
Ca. Quis hic est qui loquitur? Pa. quoiam uocem audio.
Ca. Est ne hic palinurus phædromi? Pa. qui hic est homo?
Cum collatiuo uentre. atq; oculis herbeis?
De forma noui: de colore non queo
Nouisse: iam iam noui leno est capadox.
Congrediar. Ca. salue palinure. P. o scelerum caput.
Salueto. quid agis? Ca uiuo. P. nempe ut dignus es
Sed quid tibi est. Ca. lien necat, renes dolent.
Pulmones distrahuntur, cruciatur iecur.
Radices cordis pereunt, chorie omnes dolent:
Pa. Tum te igitur morbus agitat epatarius.
Ca. Facilest miserum irridere. Pa. quin tu aliquot dies
Perdura dum intestina exputrescunt tibi.
Nec dum saltura sat bonast. si id feceris

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Venire poteris in testinis uilius.
Ca. Lien diruptus. Pa. ambula id lieni optumunst.
Ca. Aufer istæc quæso: atq; hoc responde quod rogo.
Potin coniecturam facere: si narrem tibi.
Hac nocte quod ego somniaui dormiens?
Pa. Vah, solus hic homost qui sciat diuinitus.
Quin coniectores a me consilium petunt.
Quod eis respondi: ea omnes stant sententia.

Coquus. Capadox. Palinurus. Phædromus.

Co. Palinure quid stas quin depromuntur mihi:
Quæ opus sunt parasito: ut sit paratum prandium
Quom ueniat. Pa. manesis dũ huic cõiecio sõmniũt
Tute ipse si quid somniasti ad me refers.
Ca. Fateor. co. abi, de prome. pa. age tu interea huic somnium
Narra: meliore; quam ego sum suppone tibi.
Nam quod scio omne ex hoc scio. Ca. operam ut det. Pa. dabit.
Ca. Facit hic quod pauci, ut sit magistro obsequens.
Da mihi igitur operam. Co. tam & si non noui dabo
Ca. Hac nocte in somnis uisus sum uiderier
Procul sedere longe a me æsculapium.
Neq; eum ad me adire: neq; me magnipendere.
Visust. Co. item alios deos facturos scilicet.
Sane illi inter se congruunt concorditer.
Nihil est mirandum melius si nihil sit tibi.
Namq; incubaret te satius fuerat ioui
Qui tibi auxilio in iureiurando fuit:
Ca. Siquidem incubare uelint qui periurauerunt:
Locus non præberi potis est in capitolio.
Co. Hoc animum aduorte pacem ab æsculapio
Petas: ne forte tibi eueniat magnum malum.
Quod in quiete tibi portentunst. Ca. benefacis.
Ibo atq; orabo. Co. quæ res male uortat tibi:

Proh di immortales quem conspicio? qui illic est?
Est ne hic parasitus qui missus est in cariam?
Heus phædrome exi exi inquam ocius.
Ph. Quid istic clamorem tollis? Co. parasitum tuum.
Vide occurrentem. ellum usq; in platea ultima.
Hinc auscultemus quid agat. Ph. sane censeo.

Curgulio. Phædromus. Palinurus seruus:

Ate uiã mihi noti atq; ignoti. dũ ego hic officiũ meũ
d Facio: fugite omnes: abite: & de uia secedite.
Ne quẽ ĩ cursu capite: aut cubito: aut pectore offendam: aut genu.
Ita nunc subito propere & celere obiectunst mihi negociũ.
Nec quisq; sit tam opulentus qui mihi obsistat in uia:
Nec strategus. nec tyrannus quisq;: nec agoranomus
Nec demarchus: nec comarchus: nec cum tanta gloria
Quin cadat quin capite sistat in uiam de semita.
Tum isti græci palliati capite operto qui ambulant:
Qui incedunt suffarcinati cum liberis: cum sportulis
Constant: conferunt sermones inter se drapetæ.
Obstant: obsistunt: incedunt cum suis sententijs.
Quos semper uideas bidentes esse in hermopolio.
Vbi quid subripuere, operto capitulo calidum bibunt:
Tristes atq; ebrioli incedunt, eos ego si offendero,
Ex uno quoq; eorum eijciam crepitum polentarium.
Tum isti qui ludunt datatim serui scurrarum in uia.
Et datores, & factores, omnis subdam sub solum:
Proinde domi contineant: uitent infortunia.
Ph. Recte hic mõstrat si imperare possit: nã ita nũc mos uiget.
Ita nũc seruitiunst ꝑfecto modus haberi non potest
Cur. Ecquis est q mihi cõmõstret phædromum genium [meum?
Ita res subita est celeriter: mihi hoc homine conuento est opus
Pa. Te ille quærit. Ph. quid si adeamus? heus curgulio te uolo.

Cur. Quis uocat? quis nominat me? ph. qui te conuentũ cupit
Cur. Haud magis cupis quã ego te cupio. ph. o mea opportuni
Curgulio exoptate salue. Cur. salue. ph. saluũ gaudeo (tas.
Te aduenire cedo tuam mihi dextrã: ubi sunt spes meæ?
Eloquere obsecro hercle. Cur. eloquere te obsecro: ubi sunt meæ
Ph. Quid tibi ẽ? Cur. tenebræ oboriunt: genua ĩedia succidũt.
Ph. Lassitudine hercle credo. Cur. retine retine me obsecro.
Ph. Viden ut expalluit: datin isti sellã: ubi assidat cito.
Et aqualem cũ aqua? pperatin ocius? Cur. animo male est.
Ph. Vin aquã? Cur. si frusculenta ẽ da obsecro: hercle obsorbeã.
ph. Ve capiti tuo. Cur. obsecro hercle facite uentum ut gaudeã.
ph. Maxie. Cur. qd facitis quæso? pa. uẽtũ. Cur. nolo eqdẽ mihi
Fieri uentulũ. Ph. qd igitur uis? Cur. esse ut uentũ gaudeã:
P. Iupiter te diq; perdãt. Cur. perii: prospicio parum.
Os amarũ habeo dentes plenos. lippiunt fauces fame. ita cibi
Vacuitate uenio laxis lactibus. Ph. iã ædes aliquid
Cur. Nolo hercle aliquid: certum q̃ aliquid mauolo.
Ph. Immo si scias reliquiæ quæ sint. Cur. scire nimis lubet
Vbi sient: nã illis cõuentis sane opus est meis dentibus.
Ph. Pernam: abdomẽ: suis glandiũi. Cur. ain tu omnia hæc?
In carnario fortasse dicis. Ph. immo in lãcibus quæ tibi sunt
Parata postq̃ scimus uenturũ. Cur. uide ne me ludas
Ph. Ita me amabit quã ego amo, ut haud mentior.
Sed quo te misi nihilo sum certior. Cur. nihil attuli
Ph. Perdidisti me. Cur. inuenire possim si mihi operam duis
Postq̃ tuo iussu profectus sum perueni in cariam.
Video tuũ sodalem, argenti rogo uti copiam faxit:
Scires uelle. gratiam tuam noluit frustrarier.
Vt decet uelle hominẽ amicũ amico atq; opitularier:
Respondit mihi paucis uerbis. atq; adeo fideliter.
Quod tibi est: item sibi esse magnam argenti inopiam.
Ph. Perdis me tuis dictis. Cur. immo serue & seruatũ uolo:

Postq̃ mihi responsum est: abeo ab illo mœstus ad forum.
Me illo frustra aduenisse: forte aspicio militem.
Aggredior hominem saluto adueniens salue inquit, mihi
Prehendit dextrã? seducit: rogat quid ueniam cariam:
Dico me illo aduenisse animi causa: ibi me interrogat.
Ecquem in epidauro lyconem trapezitam nouerim
Dico me nouisse. quid lenonem cappadocem? annuo.
Visitasse. sed quid eum uis? quia de illo emi uirginem.
Trigintaminis. uestem: aurũ & pro his decem coaccedunt minæ
Dedisti tu argentum inquam? immo apud trapezitam situ est
Illum quem dixi lyconem: atq; ei mandaui qui anulo meo
Labellas obsignatas obtulisset ut daret operam
Vt mulierem a lenone cum auro. & ueste abduceret.
Postq̃ hoc mihi narrauit ab eo ab illo: reuocat me ilico.
Vocat me ad cœnam (religio fuit) denegare nolui.
Quid si adeamus: ac decumbamus inquit. consilium placet.
Neq; diem decet me morari: neq; nocti nocerier.
Omnis res paratast. & nos quibus paratum est assumus.
Postq̃ cœnati: atq; appoti: talos poscit sibi in manum.
Prouocat me in aleam: ut ego ludam: pono pallium.
Ille suum anulum opposuit: inuocat planesium.
Ph. Meos ne amores? Cur. tace. parũp: iacit uoltorios quattuor.
Talos arripio: inuoco almam meam nutricem herculem,
Iacto basilicum, propino magnum poculum, ille ebibit.
Caput deponit: quũ dormiscit: ego ei subduco anulum.
Deduco pedes de lecto clam ne miles sentiat
Rogant me serui quo eam. me dico ire quo saturi solent.
Ostium ubi conspexi: exinde me illico protinam dedi.
Ph. Laudo, Cur. laudato quando id quod cupis effecero.
Eamus nũc intro ut tabellas cõsignemus. ph. non moror.
Cur. Atq; aliquid prius obtrudamus pernam: sumẽ: glandium.
Hæc sunt uentri stabilimenta: pane & assa bubula.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Poculum grande: aula magna: ut satis consilia suppetant.
Tu tabulas consignato: hic ministrabit. ego edam.
Dicã quẽadmodũ cõscribas: sequere me hac intro. Ph. sequor.

Lyco. Curgulio. Leno.

B L. Eatus uideor subduxi ratiunculam.
Quantum eris mihi sit quantunq; alieni siet.
Diues sum si nõ reddo eis quibus debeo.
Si reddo illis quibus debeo plus alieni est.
Verum hercle uero conuellere cogito.
Si magis me instabunt ad prætorem: sufferam.
Habent hunc morem plæriq; argentarii
Vt alius alium poscant. reddant nemini.
Pugnis rem soluant si quis poscat durius.
Qui homo mature quæsiuit pecuniam:
Nisi eam mature parsit: mature esurit,
Cupio aliquem emere puerum qui usurarius
Nunc mihi quæratur: usus est etiam pecunia.
Cur. Nil tu me saturum monueris: memini & scio
Ego hoc effectum lepide tibi tradam. tace.
Aedepol ne ego hic me intus expleui probe?
Et equidem reliqui in uentre cellæ uni locum:
Vbi reliquiarum reliquias reconderem.
Quis hic est qui operto capite æsculapium salutat?
Atat quem quærebam sequere me simulabo quasi non nouerim
Heus tu te uolo. L. uneocule salue. Cur. quæso derides ne me?
L. De coclitum prosapia te esse arbitror. nam hi sunt unoculi
Cur. Catapulta hoc ictum est mihi apud sicyonem. L. nam quid
Id refert mea? an aula quassã cum cinere effossus siet?
Cur. Supstitiosus hic quidẽ est: uera pdicat. nã illæc catapulta
Ad me crebro commeant adolescens ob rem publicam
Hoc in tus mihi quod insigne habeo quæso ne me incomites.
L. Licet ne inforare si incomitiare nõ licet? Cur. nõ inforabis

Me quidē non mihi placet tuū profecto nec forum:nec comitiū.
Sed hunc quæro commostrare si potes:inibis a me solidam
Et grandem gratiam:lyconem quæro trapezitam.Ly.dic mihi
Quid eum nunc quæris.aut cuiatis?Cur.eloquar,ab thera
Pontigono platagidoro milite.L.noui ædepol nomen.
Nam mihi istoc nomine dum scribo expleui totas ceras quatuor
Sed quid lyconem quæris.Cur.mandatumst mihi.
Vt has tabellas ad eum feram.L.quis tu homo es?
Cur.Libertus illius:quem omnis sumanum uocant.
L.Summane salue.qui summanus fac sciam.
Cur.Quid uestimenta ubi obdormiuit ebrius
Summo manu,ob eam rem me omnes summanum uocant:
L.Alibi te meliust quærere uel hospitium tibi.
Apud me profecto nihil est summano loci.
Sed istum quem quæris ego sum Cur.quæso tu ne is es?
Lycotrapezita?Ly.ego sum Cur.multam me tibi
Salutem iussit therapontigonus dicere.
Et has tabellas dare me iussit.Ly.mithin?Cur.ita.
Cape:signum nosce:nostin?Ly.quid ni mouerim?
Clipeatus elephantum tibi machera dissicit.
Cur.Quod istic scriptum est id te orare iusserat,
Profecto ut faceres,suam si uelles gratiam.
Ly.Concede inspiciam quid sit scriptum Cur.maxime
Tuo arbitratu dum auferam abs te id quod peto.
Ly.Miles lyconi in epidauro hospiti
Suo therapontigonus platagidorus plurimam
Salutem dicit.Cur.meus hic est:hamum uorat.
Tecum oro:& quæso qui has tabellas adferet
Tibi ut et detur quam istic emi uirginem.
Quod te præsente istic egi:teq; interprete.
Et aurum & uestem:iam scis ut conuenerit
Argentum des lenoni:huic des uirginem.

Ly. Vbi ipsus? cur nō uenit? Cur. ego dicā tibi qa nudiusquartus
Venimus in cariā ex india: ibi nūc statuā uolt dare aureā
Solidam faciundam ex auro philippeo que siet
Septem pedalis factis monumentum suis
Li. Quamobrē istuc? Cur. dicā. quia enim persas: paphlagōas
Synopas: arabes: caras: cretanos: syros: rhodiā: atq; lyciam
Perhediā: & perbelesiam: centauromachiam: & classiam.
Vnimamiam: lybiamq; oram omnem. Cromyū, blemyen, myniā.
Dimidiam partem nationum usq; omnium subegit solus
Intra uiginti dies. Ly. uah. Cur. quid mirare?
Ly. quia enim in cauea si forent conclusi itidem ut pulli
Gallinacei ita non potuere uno anno circumirier.
Credo hercle te esse ab illo: nam ita nugas blatis:
Cur. Immo etiam porro si uis dicam. Ly. nihil moror
Sequere hac redabsoluam qua aduenisti gratia.
Atq; eccum uideo. leno salue. Le. di te ament.
Ly. Quid hoc quod ad te uenio? Le. dicas quid uelis.
Ly. Argentum accipias cum illo mittas uirginem.
Le. Quid quod iuratus sum? Ly. quid id refert tua
Dum argentum accipias. Le. qui monet quasi adiuuat.
Sequimini. Cur. leno caue in te sit morarimihi.

Choragus.

Depol nugatorē lepidū: lepide hūc nactus ē phædromus
c Alopātā an sycophātā hūc magis hoc esse dicā, nescio.
Ornamenta quæ locaui: metuo haud possim recipere.
Quanq; cum istoc mihi negocij nihil est. ipsi phædromo,
Credidi: tamen asseruabo: sed hinc dum egreditur foras.
Cōmostrabo qui in quēq; hominē; inueniatis loco.
Ne nimio opere sumat operam: siquem cōuentum uelit:
Vel uitiosum uel sine uitio: uel probum: uel improbum.
Qui periurum conuenire uult hominem (mitto in comitium)
Qui mendacem et gloriosum: apud cluacinæ sacrum

Ditis, clamosos maritos sub basilica quærito.
Ibidem erunt scorta exoleta, quiq; stipulari solent.
Symbolorum collatores apud forum piscarium.
In foro infimo boni homines; atq; dites ambulant.
In medio propter canalem, ibi ostentatores meri.
Confidentes, garruli, & maleuoli, supra lacum.
Qui alteri de nihilo audacter dicunt contumeliam.
Et quiipsi sat habent quod ipsis possis uere dicier.
Sub ueteribus ibi sunt qui dant: quiq; accipiunt fœnore:
Pone ædem castoris: ibi sunt subito quibus credas male.
In tusco uico ibi sunt homines qui ipsi sese uenditant.
In uelabro: uel pistorem uel lanium: uel aruspicem.
Vel qui ipsi uortant: uel qui alii subuersentur præbeant
Dictis damnosos maritos apud leucadiam oppiam
Sed interim fores crepuere: linguæ moderandum est mihi.

Curgulio. Lyco. Capadox.

Cu. Tu præ uirgo: nõ queo quod pone me est seruare
Et aurũ & uestem oẽm suã aiebat: quicquid hæc hẽret
Ly. Nemo it ĩficias. Cur. attamẽ meliusculũ est monere
Memento promisisse te: si quisq; hanc liberali
Causa manu adsereret: mihi omne argentum redditum iri
Minas triginta. Ca. meminero: de istoc quietus esto.
Et nunc idem dico. Ly. & commeminisse ego hæc uolã te.
Ca. Memini & mãcipio tibi dabo. Cur. ego ab lenone quicq;
Mancupi accipiam, quibus sui nihil est nisi una lingua.
Qui abiurant si quid creditum est: alienos mancupatis.
Alienos manumittitis: alienisq; imperatis.
Nec uobis auctor ullust: nec uosmet estis ulli.
Item genus est lenonũ inter homines meo quidem animo.
Muscæ: culices: pedesq;: pulicesq;.
Odio & malo & molestiæ: bono usui estis nulli.
Nec uobiscum quisq; in foro frugi consistere audet.

Qui constitit, culpatur, cum conspuitur. uituperatur,
Eum rem fidemque perdere: tametsi nihil fecit aiunt.
Ly. Aedepol lenones meo animo nouisti lusce lepide.
Da. Eodem hercle uos pono: & paro. parissimi estis ibus
Hi saltē in occultis locis prostant: uos in foro ipso.
Vos fœnore: hi male suadendo: & lustris lacerant homines
Rogationes plurimas propter uos populus sciuit.
Quas uos rogatas rumpitis: aliquam reperitis rimam.
Quasi aquā feruentē frigidam esse ita uos putatis leges.
Ly. Tacuisse mallē. Cur. haud in male meditātē male dicax es
Ly. Indignis si male dicitur: maledictū id esse dico
Verum si dignis dicitur benedictumst meo quidem animo
Cur. Ego mancipē te nihil moror: nec lenonē aliū quenque
Lyco nunquid uis? Ly. bñ uale. Cur uale. Ca. heus tu tibi ego dico
Cur. Eloquere quid uis. Ca. quæso ut hanc cures bene sit isti:
Bene ego istā eduxi meæ domi & pudice. Cur. si huius miseret
Ecquid das quod bene sit? Ca. malum. Cu. tibi opus est hoc quo te procures.
Ca. Quid stulta ploras? ne time: bene hercle uendidi ego te
Fac sis bonæ frugi sies: sequere istum bella belle.
Ly. Summane nunquid nunc iam me uis? Cur. uale.
Nam & operam & pecuniā benigne præbuisti
Ly. Salutem multā dicito patrono. Cur. nunciabo.
Nunquid uis leno? Ca. istas minas decē qui me procurem
Dum melius sit mihi des. Cur. dabuntur cras peti iubeto:
Ca. Quando bene gessi rem uolo hic in phano supplicare.
Nam illā minis olim decem puellā paruolam emi.
Sed eum qui mihi uendidit illam nunque post illa uidi.
Perijsse credo. quid id mea refert? ego argentum habeo.
Quoi homini dei sunt propitij: lucrum ei profecto obijciunt:
Nunc rei diuinæ operam dabo certust bene me curare.

Miles. Therapontigonus. Lyco. trapezita.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Mi. n On ego nūc mediocri incedo iratus iracundia
Sed capse illa qua excidionē fecere cōdidici oppidis
Nūc nisi tu mihi ꝓpe ꝑpas dare iam triginta minas
Quas ego apud te deposui: uitam propera ponere.
Ly. Non ædepol nunc ego te mediocri macto infortunio.
Sed capse illa qua mactare soleo: quoi nihil debeo
M. Ne te mihi facias ferocem haud supplicare censeas.
L. Nec tu me quidem unq̄ subiges redditum ut reddam tibi.
Nec daturus sum. M. idem ego istuc quom credebā credidi
Te nihil esse rediturum. Tra. quur nunc a me igitur petis?
M. Scire nolo quoi reddidisti. T. lusco liberto tuo
Is summanum se uocari dixit: ei reddidi.
Qui has tabellas obsignatas attulit. M. quas tu mihi tabellas
Quos tu mihi luscos libertos. quos sumanos somnias?
Nec mihi quidem libertus est ullus. T. facis sapientius:
Quam pars lenonum libertos qui habent: & eos deserunt:
Mi. Quid fecisti? Ly. quod mandasti feci tui honoris gratia.
Tuum qui signum ad me abstulisset nuntium ne spernerem
Mi. Stultior stulto fuisti qui ijs tabellis crederes
T. Quis respublica & priuata geritur: nonne ijs crederem?
Ego abeo tibi res solutast recte bellator uale.
Mi. Quid ualeam? Tr, at tu ægrota si uiues per me quidē ætatē.
M. Quid ego nunc faciam? quid refert me fecisse regibus
Vt mihi obedirent: si hic me hodie umbraticus deriserit?

Capadox leno. Miles.

Ca. q Voi homini dij sunt ꝓpitij. ei nō eē iratos puto.
Postq̄ rem diuinam feci: uenit in mentem mihi.
Ne trapezita exulatum abierit argentum ut petam
Vt ego potius comedam: q̄ ille: iusseram saluere te
Therapontigone salue: saluus quom aduenis
In epidarum hic hodie apud me nunq̄ delinges salem.
M. Bene uocas. uerum uocata res est: ut male sit tibi.

Sed quid agit meũ mercimoniũ apud te? C. nihil apd' me quid ẽ
Ne facias testis: neq; equidem debeo quicq̃. M. quid est?
C. quod fui iuratus feci. M. redin an non uirginem?
Prius q̃ te huic meæ macheræ obitio mastigia?
C. Vapulare ego te uehementer iubebo: ne me territes.
Illa abducta est. tu auferre hinc a me si perges mihi
Male eloqui profecto. cui ego nisi malum nihil debeo.
M. Mihin malũ minitare? C. atq; ædepol nõ minitabor: s; dabo,
Si perges molestus esse. M. leno minatur mihi (mihi
Meæq; pugnæ præliares plurimæ obtritæ iacent.
At ita me machera: & clipeus bene iuuent pugnantem
In acie: nisi mihi uirgo redditur
Iam ego te faciam ut hic formicæ frustillatim differant:
C. At ita me uolsellæ. pecten: speculũ calamistũ meum
Bene me amassint: meaq; aposia: linteumq; extersum
Vt ego tua magnifica uerba: neq; istas tuas magnas minas
Non pluris facio q̃ ancillã meam: quæ latrinam lauat.
Ego illam reddidi qui argentũ a te attulit. M. quis is est homo?
C. Tuu; libertũ esse aiebat sese sumanum. M. meum?
Atat curgulio hercle uerba mihi dedit quum cogito.
Is mihi annulum subripuit. C. perdidistin tu anulum
Miles pulcre centuriatus es expunctus in manipulo.
M. Vbi nunc curculionem inueniã. C. in tritico facillume.
Vel quingentos curculiones pro uno faxo reperias
Ego abeo: uale: atq; salue. M. male uale. male sit tibi.
Quid ego faciã? maneã. an abeam? siccine mihi esse os oblitum?
Cupio dare mercedem qui illunc ubi sit commostret mihi.

Parasitus.

Ntiquom pœtam audiui scripsisse in tragœdia.
a Mulieres duas peiores esse: quam unã: res ita est,
Verum mulierem peiorẽ: q̃ hæc amica est phædromi
Non uidi. neq; audiui: neq; pol dici nec fingi potest

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Peior ꝗ̃ hæc est: quæ ubi me hũc habere cõspicata est anulum:
Rogat unde habeã: quid id tu quæris: quia mihi quæsitost opus
Nego me dicere: ut eum eriperet: manum arripuit mordicus.
Vix foras me arripui: atq; effugi apage istanc caniculam.

Planusium uirgo. phædromus ado
lescens. Curgulio. Miles.

Pl. Phædrome ꝓpera. ph. ꝗd ꝓperẽ? Pl. parasitũ ne amiseris.
P Magna res est. Ph. nulla est mihi nam quam humi absum
psi celeriter
Pl. Teneo. Ph. quid negocij? Pl. rogita istũc unde habeat anulũ
Cur. Pater istum meus gestauit. Pl. at meæ materteræ
Mater ei utendũ dederat. Cur. pater meus rursum tibi:
Pl. Nugas garris. Gur. soleo: nam propter eas uiuo facilius
Quid nunc? Pl. obsecro parentes ne meos mihi prohibeas?
Cur. Quid ego? sub gẽmã abstrusos habeo tuã matrẽ & patrẽ
Pl. Libera ego sum nata. Cur. & alij multi qui nunc seruiũt.
Pl. Eñuero irascor. Cur. dixi equidẽ tibi unde ad me hic ꝑuenit
Quotiens dicẽdũ est? elusi militem in aleã:
Mi. Saluos sũ. eccũ quẽ quærebã quid agis bone uir? Cur. audio,
Si uis tribus bolis uel in clamydem. M. quin tu is in malã crucẽ;
Cum bolis: cum bullis: redde etiam argentum aut uirginem.
Ph. Quod argẽtũ: quas tu mihi trichas narras? quã tu uirginẽ
Me reposcis? M. quã ab lenone abduxisti hodie scelus uiri.
Ph. Nullã abduxi. Mi. certe eccistã uideo. phæd. uirgo hæc libe-
Mi. Mean ancilla libera ut sit: ꝗ̃ ego nũq; emisi manu. (ra est.
Ph. Quis tibi hãc dedit mancipio? aut unde emisti? fac sciam:
Mi. Ego quidem pro istac rem solui ab trapezita meo.
Quam ego pecuniam quadruplicẽ abs te et lenone auferam
Ph. Qui scis mercari furtiuas atq; ingenuas uirgines
Ambula in ius. M. non eo. Ph. licet antestari? M. non licet.
Ph. Iupiter te male perdat: intestatus uiuito.
Mi. At ego quẽ licet te accede huc. Cur. seruũ ãtestari? M. uide

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32

Cur.Hē ut ſcias me liberū eſſe.M.ergo ambula in ius,hem tibi
Cur.Ociues ciues Mi.quid clamas?ph.quid iſtū tibi tacito eſt?
Mi.Quia mihi libitū ē.ph.accede huc tu:ego illū tibi dedā.tace.
Cur.Phædrome obſecro ſerua me.Ph.tanq̃ metgenium
Miles quæſo ut mihi dicas unde illum habeas anulum.
Quem paraſitus hic te eluſit.Pl.per tua genua te obſecro.
Vtnos facias certiores.Mi.quid iſtuc ad uos attinet?
Quæratis chlamydē,& macheram hanc unde ad me peruenerit.
Cur.Vt faſtidit glorioſus.M.mitte iſtum:ego dicam omnia
Cur.Nihil eſt quod ille dicit.ph.fac me certiorem obſecro
Mi.Ego dicam:ſurge:hanc rem agite.atq; animū aduortite.
Pater meus habuit periplanes planceſium.
Is priuſq̃ moritur mihi dedit tanq̃ ſuo.
Vt æquum fuerat filio.Pl.proh iupiter:
Mi.Et iſte me hæredē fecit.pl.pietas mea ſerua me q̄n ego te
Seruaui ſedulo.frater mi ſalue Mi.qui credam ego iſtuc cedo
Si uera memoras.quæ fuit mater tua?Pl.cleobula
Mi.Nutrix quæ fuit?Pl.archeſtrata.eamc ſpectatū tulerat
Per dionyſia,poſtq̃ illo uentū eſt iam ut me collocauerat.
Exoritur uentus:turbo:ſpectacula ibi ruunt:ego pertimeſco.
Tum ibi me neſcio quis arripit timidam atq; pauidam.
Nec uiuā nec mortuā nec quo me pacto abſtulerit poſſū dicere
Mi.Memini ſti hāc turbam fieri?ſed tu dic mihi ubi is eſt homo
Qui te ſubripuit?Pl.neſcio:uerū hūc ſeruaui ſemper mecū una.
Anulum.cum hoc olim perii M.cedo ut inſpiciam.
Ph.Sanan es quæ iſti cōmittas?Pl.ſine modo M.proh iupiter
Hic eſt quem ego tibi miſi natali die:tam facile noui q̃ me.
Salue mea ſoror.Pl.frater mi ſalue.
Deos uolo bene uortere iſtam rem nobis.
Cur.Et ego nobis omnibus tu ut hodie aduenięns
Cœnam des ſororiam.hic nuptialē cras,dabit.Ph promittimus
Mi.Tace tu Cur nō taceo q̄n res uortit bn̄.tu iſtāc deſpōde huic
Miles:ego dotem dabo.Ph.quid dotis?Cur.ego ne?ut ſemper

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.32